

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı
12 Ekim 2017 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

*1.- Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/884)*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

12 Ekim 2017 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 13.05'te açılarak üç oturum yaptı.

Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/884) maddeleri üzerindeki görüşmelere devam edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.46'da toplantıya son verildi.

12 Ekim 2017 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.05

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 4'üncü Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde (1/884) esas numaralı Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı bulunmaktadır.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz ama birleşimi saat 14.00'e kadar kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.11

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 4’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/884)

BAŞKAN - Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz. Dün 33’üncü maddeyi oylamıştık.

34’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 34- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesine onbirinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kamu özel iş birliği projelerinin finansmanı için yurtdışında ihraç edilen menkul kıymetler karşılığında fon temin etmek üzere kurulan özel amaçlı kuruluşların, bu fonları proje yüklenicisi firmalara kullandırmasına ilişkin işlemler ile bunların teminatı ve geri ödenmesine ilişkin işlemler, yargı harçları hariç, bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır.”

BAŞKAN – Sayın Bakan, maddeye ilişkin bir açıklama alabilir miyiz lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Başkanım, uygun görürseniz Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız bir açıklama yapsın.

BAŞKAN - Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MAHMUT SÜTCÜ – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; şimdi, burada yapılan düzenleme... Dün damga vergisinde görmüştük; bazı kamu özel iş birliği çerçevesinde yapılan büyük yatırımların finansmanı için yurt dışından fon temin edebilmek amacıyla bazı firmalarımız yurt dışından özel amaçlı firma kurmak istiyorlar ve bu firmalarımızın yani özel amaçlı firmaların o ilgili olduğu ülkenin kendi yasalarına ve kendi denetimine tabi olabilmesi anlamında bir zorunluluk var. Bugün yurt dışından kullanılan kredilerde -bankalar olsun, kredi kuruluşlarından veyahut da diğer kuruluşlardan kullanılan kredilerde- aslında harç istisnası olmasına rağmen, bu amaçla kurulan yani özel amaçlı kurulan şirketlerde böyle bir istisna yok. Bugün tabii ki böyle bir anlaşma yapıldığı vakit bir anlamda maliyetler arttığı için harç istisnası sağlanması amaçlanmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yurt dışında bu işlemleri yapan kuruluşlar, bu fonları kullanacak olan kuruluşun bir şeyi mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MAHMUT SÜTCÜ – Evet Sayın Bakanım. Yüzde yüz bu amaçla ve başka da bir iş yapmayacaklar.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Etki analizi açısından bir tahmininiz var mı? Yani size bu taleple gelenler nasıl bir projeksiyondan kamu özel iş birliğinde nasıl bir kaynak bulacaklar, ne tutarlı bir kaynak bulacaklar? Bununla ilgili böyle bir desteği alırken ona göre bir projeksiyon yapmaları lazım. Bu projeksiyon dâhilinde bilginiz var mı? Şu anki pozisyonlar ne?

Sayın Bakanım, bu konuda bilgi verecek kimse var mı? Yani bu kamu özel iş birliği konusunda çok farklı kamu birimlerinden raporlar alıyoruz, raporlar okuyoruz. Yani ülkenin kırılganlığı açısından, kırılganlık değerlendirme noktasında baktığımızda sadece hazinenin iç ve dış borç rakamları veya şirketlerin açık pozisyonları değil, bunun yanında bu kamu özel iş birliğiyle gerçekleşen projelerin büyüklükleri, bunların taşıdığı hazineyle ilgili garanti ve ona bağlı olarak verilen çeşitli garanti modellerinin ne olduğu... Şimdi, görüyoruz ki iki tane ayrı istisnaya daha da teşvik edilecek bir yasal düzenleme yapıyoruz. Bunu yaparken bir genel bilgiyi verecek arkadaşımız varsa çünkü kamu özel iş birliği, gerek sağlık hizmetleri gerekse enerji yatırımları ve farklı altyapı yatırımlarında gördüğümüz bir model. Ama ülke kırılganlığında etkisi nedir? Biz bunu ona göre nasıl böyle bir prova ediyoruz, yine ona göre nasıl düzenlemeler yapıyoruz?

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bu kamu özel iş birliğiyle ilgili yurt dışında özel kuruluşlara bu muafiyet geliyor. Bununla ilgili bir sorun var, sıkıntı var finans teminiyle ilgili olarak, bir. İkincisi: Maliyetlerini azaltmak gerekçeyse birçok özel kuruluşu da buna katabiliriz. Bir ara damga vergisinin kaldırılması da gündeme gelmişti biliyorsunuz. Bunu bir bütün olarak ele almak gerekmez mi? Niye böyle bir parçalı iş yapıyoruz yine? Damga vergisiyle ilgili bir istisna da söz konusu mu ayrıca?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, şimdi, belli ki son dönemlerde şehir hastanelerinde, altyapı projelerinde ciddi anlamda kamu özel iş birlikleri yapılıyor ve hazine garantileri veriliyor. Hazine garantileri konusunda da son dönemdeki bazı projelerde ciddi anlamda açıklar verdiğimiz görülüyor, köprüdür, yoldur, biliyorsunuz, rakamların hazineye yükü belli. Bunu bu şekilde teşvik etmenin... Hani damga vergisi bence başka bir boyut. Onu alırsınız az bir şekilde bütçeyi etkileyebilir ama esas mesele ülkenin bu kadar hazine garantisi veriyor olmasını... Yani hazine garantileri anlamında ne durumdayız? Orta vadeli projeksiyonlarda ne durumdayız? Bütçeye olacak yükler anlamında bunu teşvik etmek yani daha da bunu pompalamak, teşvik etmek -dışarıdan kaynak gelsin, içeride yatırıma dönsün- hem döviz açığı yani döviz kırılganlığı anlamında nasıl bir riskler oluşturabilir, bu riskleri nasıl büyütebilir? Hazineye yani bütçeye yükü anlamında bunu teşvik etmek iyi bir şey midir? Yoksa orta vadeli kırılganlıkları hem döviz boyutuyla hem bütçe dengeleri boyutuyla nasıl etkileyebilir? Bununla ilgili bize bir projeksiyon sunarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçen dönemlerde de bu kamu özel ortaklığı, iş birliğiyle ilgili -Sayın Paylan'ın söylediği gibi, hastaneler ve duble otoyollar dâhil olmak üzere, köprüler dâhil olmak üzere- birtakım imtiyazlı sözleşmeler yapıldı. İşte, birtakım taahhütlerde bulunuluyoruz, bu kadar hasta garantisi veriyoruz, bu kadar araç garantisi veriyoruz ama geçmeyen araçlarla ilgili, yatmayan hastalarla ilgili vatandaşlar cebinden bunu ödüyorlar. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi, bir de burada yine özel imtiyaz getiriliyor. Bunu doğru bulmuyoruz. Özellikle, kamu özel ortaklığı, iş birliğiyle yapılan projeler diğer gelişmiş ülkelerde terk edilmişken bizde sanki yeni bir buluşmuş gibi ortaya koymanın doğru olmadığını düşünüyoruz. Bunun hem köprülerde hem hastanelerde büyük bedellerini ödeyeceğiz ve Türkiye önümüzdeki dönemlerde bir hastane çöplüğüne dönecek. Özellikle kamu hastanelerinin yeteri kadar desteklenmemesini, yenilik yapılmamasını, devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri borç içerisindeyken özel hastanelere bu kadar imtiyaz verilmesini çok doğru bulmadığımız söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Bakan, biraz önce Bihlun Hanım etki analizini sordu... Galiba, her zamanki gibi yok.

Ben bu hafta, şu anda IMF ve Dünya Bankasının toplantıları için Amerika'da toplanmış olan bu işin uzmanlarının bir raporunu dile getirmek istiyorum. Belki oralardan da faydalanmak iyi olabilir. 45 ülkeden 146 sivil toplum örgütü bir araya geldi ve bu hafta yine kamu özel iş birliğinin dünyada çöküyor olduğuna dair ve kötü sonuçlar doğurduğunu, kamu yararına sonuç doğurmadığını gösteren çok uluslu çalışmalar yaptı.

Biz Türkiye örneğinde bizzat zaten bu sonuçları yaşıyoruz ama bunun, meselenin Türkiye'nin ötesinde, kamu-özel iş birliği yöntemine dair olduğunu çok somut verilerle ortaya koyan analizler var. Bu işi yıllarca bizim gibi ülkelere itmiş olan Dünya Bankası dahi geçen sene yazdığı bir raporda kamu-özel iş birliğinin özellikle üç alanda sorun yaratabileceğini dile getiriyordu. Bunun ısrarla altını çizmek gerekiyor, projeler daha pahalıya geliyor, daha riskli oluyor, yolsuzluk tetikleyen bir süreç işletiyor ve karar mekanizmaları da bu projelerde kamu yararının aksine çok kötü sonuçlanıyor yani geleneksel yöntemlerin tercih edilmesi gerektiğini artık çok uluslu şirketler dahi dile getirirken bunca kıt kaynağı olan bir ülkenin bu yolda ısrar etmesine dair direnci çok anlayamıyorum. Bu yüzden de etki analizi ihtiyacını bir kez daha dile getirme ihtiyacı duydum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten kamu-özel iş birliği projeleri, özellikle altyapı, sağlık alanında ülke olarak son yıllarda daha fazla ağırlık verdiğimiz bir alan. Bu yolla Hükümet olarak vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu altyapı hizmetlerini, sağlık hizmetlerini ve diğer hizmetleri daha hızlı bir şekilde vatandaşa ulaştırmak, bütün kamu-özel iş birliği projelerindeki ortak özellik olarak özel sektörün deneyiminden istifade etmek, özel sektörün finansman imkânlarını bu yolla kullanmak ve sadece bir finansman yöntemi olarak değil, aynı zamanda bir işletmecilik yöntemi olarak da özel sektörün kamu hizmetlerinin sunumuna bu yolla katılmasını sağlamayı hedefliyoruz.

Kamu-özel iş birliği uygulamaları, geçmişten günümüze kadar çok farklı ülkelerde farklı uygulamalarla yerini buldu. Başarılı ülke uygulamaları var, başarılı ülke örnekleri var, başarısız örnekler de var. Zaman zaman da uluslararası kuruluşlar bu örneklerle ilgili olarak değerlendirmeler yapıyor. Türkiye olarak bütün tecrübeleri dikkate alarak, bütün bu yaşanmışlıkları dikkate alarak kamu-özel iş

birliği projelerini uygulamaya koyduk. Bu anlamda da şu ana kadar gerek altyapıda gerekse özellikle sağlık sektöründe önemli projeleri hayata geçirdik ve bir bir de bu hastaneler açılmaya başlıyor. Burada, tabii, en kritik konu bu projelerin ileriye dönük bütçeye getireceği yük, ortaya çıkaracağı risk meselesi. Bu konuyla ilgili, Maliye Bakanlığı olarak 2015 yılında bu projelerin uluslararası standartlara uygun bir şekilde muhasebeleştirilmesini sağlamak üzere bir tebliğ düzenlemesi yaptık. Dolayısıyla şu anda bütün kamu kurum ve kuruluşları, kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında yapmış oldukları bu yatırımları ve yüklenimleri belirlenmiş olan standartlarda muhasebeleştiriyorlar ama burada daha önemli olan ileriki yıllara gelebilecek bütçe yükünün hesaplanması. Burada da gerek Dünya Bankasının gerek IMF'in bu riskin hesaplanmasına ilişkin birtakım standartları var, rehberleri var ve yaklaşımları var. Maliye Bakanlığı olarak Kalkınma Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığıyla birlikte üç dört aydır yoğun bir şekilde Türkiye'de şu ana kadar uygulamaya konulmuş kamu-özel iş birliği projelerinin ileriki yıllara muhtemel yüklenimlerine ilişkin olmak üzere kapsamlı bir rapor hazırlıyoruz. Yıl sonuna kadar da bu raporu bitirmeyi ve kamuoyuyla paylaşmayı umuyoruz. Bu çalışmayı yaparken de uluslararası kuruluşların da bu konudaki teknik deneyimlerinden de istifade ediyoruz. Bu konuda kendileriyle de çalışıyoruz. Burada, tabii, kamu-özel iş birliği projeleri farklı içerikte ve farklı yöntemler kullanılarak yapılıyor. Burada gerek yatırım riskinin üstlenimi gerek finansman riskinin üstlenimi gerekse işletme riskinin üstlenimi diye farklı farklı risk alanları var. Her bir risk alanını hangi oranda paylaşırsanız kamu-özel iş birliği projesinin de fiyatlaması bunun üzerine oluyor. Tabii, çok uzun süreli projeler olduğu için varsayımsal olarak belirli bir faiz oranı, belirli bir enflasyon, belirli bir döviz kuru gibi varsayımlarda bulunuyorsunuz. Zaman zaman yine bu projeler içerisinde projeye dâhil olmak isteyen yatırımcıların önünü görmeleri ve yatırımı fizibil yapabilmek için belirli seviyede bir müşteri garantisi de verebiliyorsunuz. Bu da zaten bu tür projelerin içerisinde olan konular. Bir kısım kamu özel iş birliği projesinde ise değişken ödemelerin yanında sabit ödemeler de var. Mesela bizim şehir hastaneleri projelerinde bina kiralamaları sabit tutar üzerinden ama işletmecilik hizmetleri ise belirli parametrelere göre değişken unsurlar üzerinden hesaplanıyor.

Şimdi, Maliye Bakanlığı olarak her bir kamu-özel iş birliği projesinin bütün bu risk unsurlarını dikkate alarak ve uluslararası kuruluşların da bu tür raporlamalarda kullandıkları standartları bire bir uygulayarak bir çalışma yürütüyoruz. Bu çalışmada hedefimiz aslında bu ay içerisinde bitirmektir fakat uluslararası kuruluşlarla yaptığımız çalışmada onların aralık ayı içerisinde bir teknik heyet gönderebileceklerine ilişkin karşılıklı görüşmemiz oldu. Dolayısıyla o görüşmeleri yaptıktan sonra da inşallah bu bilgileri kamuoyuyla da paylaşacağız.

Buradaki ortaya konulan değerlendirmeler doğru değerlendirmeler, Hükümet olarak biz de aynı hususu dikkate alıyoruz. Tabii ki maliyetlerin en düşük olması, hizmet verimliliğinin en yüksek olması, muhtemel risklerin ileriki yıllara dönük olarak yönetilebilmesi ve sürdürülebilmesi son derece önemli. Bütün bu projelerin hazırlık sürecinde sadece bu projeyi yapan kuruluşlar değil, her aşamasında Hazine Müsteşarlığımız, Kalkınma Bakanlığımız, Maliye Bakanlığı da bu projelerin gerek YPK'larının hazırlanmasında gerek sözleşmelerinin oluşturulmasında çalışmalar yaptılar. Tabii, burada belirli parametrelerin ileriki yıllardaki şekillenmesine bağlı olarak da ödemeler farklılaşacak ve burada kamu-özel iş birliği projelerinin oluşabilecek risklerinin de bütçede gerekli ödeneklerinin öngörülmesi lazım. İlk defa 2017 yılında bu ödemelerle ilgili gerekli ödenekleri kullandırmaya başladık. İnşallah ayın 17'sinden önce 2018-2020 yıllarına ilişkin Orta Vadeli Program'a dayalı olarak hazırladığımız bütçe kanununu da size getireceğiz. Orada da kamu-özel iş birliği projelerinden kaynaklanan gerek garanti ödemeleri gerekse sabit ödeme tutarlarına ilişkin rakamları ilgili bakanlıklarımız burada paylaşacak. Bütçe kanunu içerisine de gerekli ödenekleri öngördük.

Buradaki temel seçim, normal, klasik, geleneksel bütçe ödenekleriyle çok daha uzun yıllar içerisinde vatandaşa hizmet olarak getirebileceğiniz hizmetleri bu yolla çok daha hızlı bir şekilde hizmete koymak. Şimdi, biz herhâlde Ankara'daki Esenboğa Havalimanı'nı geçmişte normal, klasik bütçe ödenekleriyle yapmaya çalışsaydık herhâlde bu kadar hızlı bir şekilde bu havalimanını yapamazdık ve bugün Ankara Esenboğa Havalimanı, Atatürk Havalimanı örneklerinde görüldüğü gibi aslında bu projeler başlangıçta öngörülenden çok daha hızlı bir şekilde nakit ve kamuya ilave getiri getirdi. Dolayısıyla burada Türkiye ekonomisinin büyümesi, kamu hizmetlerinin artması ve ekonomideki iyileşme de bu projelerin getirilerini etkiliyor. Umud ediyoruz ki bu projeler, yürütmekte olduğumuz projeler, vatandaşın ihtiyacı olan kamu hizmetlerine çok daha hızlı, çok daha etkin bir şekilde erişmelerinin önünü açar.

Şimdi, bu 34'üncü maddedeki konuya gelince: Geçmişte bir özel, spesifik projede bir yatırımcımız böyle bir yöntemle yani yurt dışında bir özel amaçlı şirket kurarak böyle bir finansmanı temin etmiş. Bizim mevcut kanunlarımıza göre böyle bir durumda... Yani model şu şekilde: Yurt dışında özel amaçlı bir şirket var. O özel amaçlı şirkete parayı bir başka fon veriyor. Fonun verdiği bu parayı alan yurt dışında kurulu özel amaçlı şirket, bu parayı yani tahvil karşılığı edindiği bu parayı Türkiye'deki bir firmaya kamu-özel iş birliği projesi çerçevesinde kullanıyor. Burada, yurt dışında kurulan özel amaçlı şirket ile Türkiye'deki şirket aynı kişiler, aynı şirket. Dolayısıyla yurt dışından finansman temin etmek için fon temin edenlerin böyle bir talebi olmuş. Bizim getirdiğimiz düzenleme geçmişe yürümüyor dolayısıyla bu anlamda geçmişteki gerçekleşen hadise bakımından sonuç doğuran bir şey değil. Ama biz burada bu örneği gördüğümüz zaman yani bundan sonra da hani etki analizi niye yok? Yani şu anda elimizde hazır bu madde çıksın da biz bu sözleşmeden, bu imkândan yararlanıyoruz.” diye elimizde bir talep yok, sadece bu çalışmalar sırasında böyle bir konuyu Türkiye'ye fon temini anlamında önemli gördüğümüz için bu maddeyi Komisyona getirdik. Bu madde çıktıktan sonra kamu-özel iş birliği yapmak isteyen firmalar aynı kaynağı bugün yurt dışındaki bir bankadan temin ettiklerinde damga vergisi zaten ödemiyorlar. Biz aslında kamu-özel iş birliği kapsamında iş yapacak firmalara bir yeni finansman kanalını aynı şartlarla açma imkânı getiriyoruz, bir avantaj vermiyoruz. Çünkü yurt dışındaki bir bankadan bugün kaynak kullansa burada zaten vergi ödemeyecek. Vazgeçtiğimiz vergi şu: Yurt dışında kurulan şirketle yurt içindeki kurulan şirket fon temini sözleşmesi yapmak durumunda. Fon temini sözleşmesi sözleşme olduğu için damga vergisine tabi. Dolayısıyla gerçekten fon tutarı da yüksek olduğu için gerçekten o miktarda da yüksek rakamlar çıkıyor. Onun için, elimizde şu anda bu maddeyi bekleyen somut bir firma yok, geçmişe yürümediği için geçmişten gelerek bundan yararlanacak yok ama Maliye Bakanlığı olarak böyle bir opsiyonun ilave maliyet getirmeden kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında değerlendirilmesinin önünü açıyoruz, o kadar.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, teşekkür ederiz açıklamalarınız için ama bizim sormak istediğimiz çok kısa olarak şu: Şimdi bir taraftan bu torba kanun içerisinde vatandaşa yük getiriyorsunuz -biraz sonra görüşeceğiz onları, görüyorsunuz- yani bir taraftan sıkıntılı bir dönem, güvenlik harcamalarının artması gereken bir dönem diyorsunuz, vatandaşa yükleniyoruz, fedakârlık istiyoruz bir taraftan da kamu-özel iş birliği gibi üç senede, en fazla dört senede maliyetini çıkaran özel sektör kuruluşlarına avantaj sağlıyorsunuz. Şu anda 150 milyara yakın -bildiğimiz kadarıyla tam olarak rakamları hatırlamıyorum ama- binde 50 olsa 750 milyonluk bir avantaj sağlayabilirsiniz. Bilmiyorum ne kadar olduğunu rakamı siz vereceksiniz. Ne kadardır söyleyin işte?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır hayır ne kadar? Damga vergisinde sözleşme tavanı ne kadar? Sözleşme rakamı ne olur, bir üst tavan var. 1.850... Bir sözleşmede belli bir tutarı aştıktan sonra biliyorsunuz, oransal değil tavandan alınıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, bunlar ayrı ayrı ama. 150 milyar bir kalemde değil ki. 30 küsur şey var.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Değerli Vekilim bakın, 150 milyarı söyleyen sizsiniz, binde 50'yi söyleyen sizsiniz, sonucu da söyleyen sizsiniz, ben bir şey söylemiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii siz bir şey söylemezseniz ben söylerim. Siz Maliye Bakanı olarak diyeceksiniz ki: “Değerli Komisyon üyeleri, şöyle bir kanun getiriyoruz bunun getirisi bu, götürüsü bu.” Etki analizini vereceksiniz. Siz bunu söylemezseniz ben tahmini olarak bunları tabii ki ben söyleyeceğim Sayın Bakanım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Çok iyi bir kanun getiriyoruz, kimseye bir maliyeti yok bunun, bu kadar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne demek maliyeti yok? Olur mu “bir maliyeti yok” ya? Kamu-özel iş birliğinde çok büyük avantajlar sağlıyor. Madem bir çalışma yapıyorsunuz Maliye Bakanlığı olarak o çalışma biter, görürsünüz, riskini görürsünüz devlete, Hazineye, ondan sonra da bunu getirirsiniz. Neden bunu getiriyorsunuz şimdi, riskini görmeden bu rapor tamamlanmadan? Niye bir taraftan vatandaşa yükleniyoruz, bir taraftan vatandaşa “Güvenlik harcamaları için daha fazla fedakârlık yapacaksınız.” diyoruz, ondan sonra da diyoruz ki bu taraftan da özellikle bunlar yabancı şirketler, “Onlardan vergi almayacağız.” diyoruz. Böyle bir adaletsizlik olur mu, bu vicdanımıza sığar mı? Sorduğumuz bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, bu bütçe riskiyle ilgiyle yıl sonuna doğru vereceğinizi söylediniz. Bu önemli ancak ciddi riskler görüyoruz bütçeye olacak yükler anlamında ve sürekli gündemde biliyorsunuz “Köprüden şu kadar eksik geçti, bu kadar yük var, hastanelerden bu kadar yük var.” diye ve anlaşmalarla ilgili kaygılarımız da var. Yani Sayın Kuşoğlu'nun söylediği gibi üç yılda sanki amorti ediyor, Hazine garantisi var. Bu anlamda kapsamlı bir rapora ihtiyacımız var Hükümetinizin sunacağı. Bir de bütçe açığı anlamında yalnızca söylediniz Sayın Bakan. Yani döviz riskinden bahsettim. Yani ülke...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bakın mesele şu: Ülke döviz riski... Siz bunları bu kadar pompalarsanız, teşvik ederseniz... Ciddi bir döviz riskiyle karşı karşıyayız. Yani bunu bu kadar teşvik etmenin Hükümet politikası anlamında... Ben Hazineye soruyorum bu anlamda, varsa bir yetkili gelsin. Döviz riskleriyle yönetimi anlamında ne kadar bir etkisi olacak bunları bu kadar teşvik etmenin? Bununla ilgili bir bilgi verseniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Açıklayacağız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama şimdi kanunu geçiriyoruz. Yani önce bir bilgi verseniz. Bizi, Komisyonu bir rahatlatın.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Sağlıklı ve doğru bir bilgi vermek istiyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama kanunu geçiriyorsunuz, bunu teşvik ediyorsunuz “Sonra bilgi vereceğiz.” diyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Bununla ilgisi yok ama.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Var ama teşvik ediyorsunuz Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Ne teşviki?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Daha da teşvik ediyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Çekelim arkadaşlar, maddeyi çekelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çekin Sayın Bakan.

MUSA ÇAM (İzmir) – Tatmin edici cevap verin Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sanki getirdiğimiz düzenlemede böyle bir şey var yani böyle, yangından mal kaçırıyoruz gibi söylüyorsunuz, yapmayın, yapmayın. Yani neyi konuştuğumuz, rakamlar belli. Tabii ben başka bir şey söyleyeceğim, o zaman tartışma farklı bir yere gidecek, yapmayın böyle şeyler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani bütçe açığı riskleri ve döviz riskleri anlamında bilgi istiyoruz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Ben söylüyorum çok standartlara uygun, gerçekten uluslararası standartlarda, şeffaf, hesap verilebilir bir rapor hazırlıyoruz. Ben Maliye Bakanı olarak kendim bunu çok önemsiyorum çünkü gerçekten bu alanda farklı şeyler yapılıyor, değerlendirmeler yapılıyor. Bilinmeyen bir şeyle ilgili her zaman bu tür şeylerin konuşulması doğru. Onun için biz diyoruz ki: “Biz bunu bilinebilir kılalım ve bunu paylaşalım. Kamuoyu bu rakamlar üzerinden değerlendirsın.” Arkadaşlar, bu kamu-özel iş birliği projeleriyle ilgili biraz önce vekilimiz söyledi, ben de sözümün başında söyledim başarılı ülke örnekleri var, başarısız ülke örnekleri var. Bakanlıklarımız da bu konularla ilgili bütün o tecrübeleri de süzerek getirdi. Bu kamu- özel iş birliğine ilişkin getirmiş olduğunuz eleştiriler ve riskler... Ben de söylüyorum, onlar ayrı bir şey. Ama Hükümet olarak bütün bu riskleri ve eleştirileri de dikkate alarak vatandaşımızın ihtiyaç duyduğu hizmeti klasik bütçe kaynakları dışında bu yollarla ve yönetilebilir bir şekilde yapabileceğimizi düşünüyoruz. Şimdi bu rapor açıklandığında rakamları göreceksiniz. Bendeki ilk ham rakamlara baktığım zaman bizim bütçe rakamlarının içerisinde yönetilebilir rakamlar. Yani bunlar biliyorsunuz yirmi yıl, otuz yıl projekte edilen rakamlar ama burada kritik olan şey şu: Mesela belli bir geçiş garantisi verirsiniz, ilk yıllarda o sayıya ulaşamazsınız. Ama eğer ekonomi hızla büyüyorsa, ekonomideki büyüme oranı hızıyla çok rahat bir şekilde o oranı yakalarsınız, hatta üste geçersiniz. Atatürk Hava Limanı’nda yakaladığımız şey bu zaten. Dolayısıyla burada ileriki yıllara gelecek riske ilişkin bunun hesaplanması konusunda uluslararası kuruluşların metodolojileri var, yöntemleri var riskleri nasıl değerlendirdiklerine ilişkin standartları var. Biz de dedik ki: “Türkiye olarak öyle bir rapor yazacaksak gerçekten uluslararası standartlarla uyumlu, gerçekten şeffaf, hesap verebilir ve onların da teknik desteğini alarak bir çalışma yapalım.” Ben özellikle bu ay içerisinde kendilerini davet ettim ama biliyorsunuz, IMF toplantılarının olduğu bir dönem, aralık ayında kendileriyle bir teknik yardımlaşma toplantısı organize ettik. İstiyorum ki o teknik çalışma da bitsin, ondan sonra paylaşalım. Hiçbir sıkıntı yok. Yani ben hepinizden daha fazla önemsiyorum, bu rakamların ortaya çıkması, paylaşılması, bütün rakamların yıllar itibarıyla görülmesi son derece önemli.

BAŞKAN – Sayın Bakan, son tahlilde “Getirisi de götürüsü de yok.” dediniz. Madde kalıyor mu çikarıyor muyuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Komisyonun takdiri.

BAŞKAN – Peki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Getirisi de götürüsü de yok.” diye bir şey olur mu Sayın Bakan, size hiç yakışmıyor.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN - 35’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- 492 sayılı Kanuna bağlı (8) sayılı Tarifenin “XII- Transfer fiyatlandırması ile ilgili yöntem belirleme anlaşması harçları:” başlıklı bölümü yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir açıklama alabilir miyiz lütfen maddeye ilişkin.

Sayın Ertürk.

GELİR İDARESİ BAŞKANI ADNAN ERTÜRK - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kurumlar Vergisi Kanunumuzda transfer fiyatlandırmasıyla ilgili bir vergi güvenlik müessesemiz var malumunuz. Bu müessese, kurumlar arasında vergi matrahını azaltacak yönde birtakım parasal akımların önlenmesi amacıyla ihdas edilmiş. Bu madde içerisinde de birtakım yöntemler var. Yani iki firma arasında birtakım işlemler yapılırken hangi fiyatın belirleneceğine ilişkin birtakım yöntemler var. Bazen mükelleflerimiz bu yöntemlerin ne olması konusunda kafa karışıklığına uğrayabiliyorlar ve bizimle gelip anlaşma yapıp “Ben şu yöntemi uygulamak istiyorum.” diyorlar. Karşılıklı müzakere neticesinde o yöntem üzerinde anlaşma sağlanıyor ve belli bir süre -üç sene gibi- mükellef o anlaşma çerçevesinde o yöntemi kullanıyor ve kendini herhangi bir vergi incelemesi ya da vergi denetimi karşısında bir nevi sigortaya almış oluyor. Biz buna APA anlaşması diyoruz. Bu anlaşmaların yapılabilmesi için bir harç ödenmesi gerekiyor. Bugüne kadar 12 firmayla biz bu anlaşmayı yaptık ve yaklaşık 1 milyon lira civarında bir harç tahsil edildi bugüne kadar. Fakat bu 12 sayısını biz yeterli bulmuyoruz, bunun daha da artmasını arzu ediyoruz. Bunu artırabilmek amacıyla da bu harcın kaldırılmasının anlaşma için başvuran firma sayısının artmasına vesile olacağını düşünüyoruz. Bu madde de bu nedenle huzurlarınızda bulunuyor.

Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Harç oranı nedir?

GELİR İDARESİ BAŞKANI ADNAN ERTÜRK – 56 bin lira.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dosya başı 56 bin lira mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI ADNAN ERTÜRK – Evet, ilk başvuruda...

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Ben bir soru soracağım. Malum, örtülü kazanç dağıtımını da önleme amaçlı yapılan anlaşma değil mi bu?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Anlaşmaya uymamanın, bildiğim kadarıyla, bir yaptırımı yok. Yani o konuda, mükellefle anlaşıyorsunuz da, bununla da anlaşmayı teşvik edelim diyoruz. Yaptırımı yoksa ondan bir sonuç alınabiliyor mu?

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Özellikle çok uluslu şirketlerde veya kendi içerisinde holding oluşturmuş olan şirketlerde şirketler arası ilişkilerde şirketlerin durumuna göre faturalandırma işlemleriyle vergi kayıplarına neden olduğu ya da vergi -planlama yanlış olacak- düzenlemeleri

yapıldığı bir gerçek. Özellikle çok uluslu şirketlerin başka ülkelerdeki “filiale”leri üzerinden yapmış oldukları işlemlerin belirli ilkelerle değerlendirileceği ve herkesin de bu ilkelere uyması gerektiği konusunda OECD’nin de yıllardan beri sürdürdüğü ve sürekli geliştirdiği bazı ilkeleri de var. Dolayısıyla çok uluslu şirketler ve transfer fiyatlarıyla ilgili OECD tarafından yerleştirilmiş ve bizim de taraf olduğumuz birçok ülke bu anlaşmaları uyguluyor, bu ilkeleri uyguluyor. Bu koşullar altında şirketler OECD’nin o ilkelere uygun bir şekilde transfer fiyatlandırması yapmak zorundalar zaten.

Şimdi, Maliye Bakanlığı olarak biz oturup da bunlara “Ya, sen şöyle yapiver. Tamamen liberal ekonomideki bağımsız şirketler kendi aralarında bu işlemi yapmış olsalardı şunun üzerinden yaparlardı.” diye onlara görüş vermek, daha önceden eğer bu şekilde uygulandıysa inanılmaz derecede yanlış olmuştur. Siz şeyin yerine geçerek “Böyle yaparsan seninle ilgili herhangi bir şekilde inceleme yapmayacağım ya da matrah farkı bulmayacağım.” diyorsunuz peşinen. Demiyor musunuz orada?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – O zaman niye anlaşma yaptırıp da milletten harç alıyorsunuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir de ben anlatayım.

Şimdi, şöyle: Biliyorsunuz, OECD’nin transfer fiyatlama kuralları var. Uluslararası şirketler bir ülkeye gittiklerinde o ülkede para kazanırken kendi ana şirketleriyle mal alıp satıyorlar, ham madde alıyorlar, ara mamuller alıyorlar, mamul hâle dönüştürüp satıyorlar. Zaman zaman birtakım telif hakkı bedelleri ödüyorlar, gayrimaddi hak bedelleri ödüyorlar vesaire. Birçok işlem yapıyorlar. En büyük konu şu: Acaba “yavru firma” dediğimiz uluslararası şirketin yavru firması ana firmaya birtakım alışverişlerde fiyatları olduğundan saptırarak kâr transfer edebilir mi ve bu yolla para kazanılan ülkede daha az vergi ödeyip esas faaliyette bulunulan ülkeye bu vergi kaydırılabilir mi?

Şimdi, bu tabii, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere her ülkede temel bir konu. Ülkeler zaman zaman farklı farklı uygulamalar yapıyorlar. OECD toplanmış, demiş ki: “Ya, bu konuda her ülke farklı farklı uygulama yapıyor. Adil olan, hakkaniyete uygun olan veya işin doğasına uygun olan 4-5 tane yöntem geliştirelim kârın seviyesinin ne olduğuna dair.” Bazen “maliyet artı kâr” diyor, bazen “emsal fiyat” diyor. Aynı sektörde aynı işi yapan diğer kuruluşlar... Mesela yavru firma ile ana firma aynı mamulü 10 liraya alıp satmış ama aynı sektörde ana firma aynı malı bir başkasına 8 liraya satmış, kârı farklılaştırmış. Böyle karşılaştırma ölçütleri var. Dolayısıyla OECD’nin gerçekten bu konuda çok yerleşik uygulamaları... Türkiye olarak biz bu uygulamaları kendi iç mevzuatımıza da dercettik. En son şu anda bir Bakanlar Kurulu kararı da çıkaracağız bu konuda.

Şimdi, burada yine OECD’nin yine transfer fiyatlama rehberinde firmalar için öngörülebilirliği artırmak ve ülkeler ile firmalar arasındaki ihtilafları minimuma indirmek için “transfer fiyatlama ön anlaşması” diye bir müessese geliştirilmiş. Denilmiş ki: Herhangi bir uluslararası şirket o ülkede ilk defa faaliyete başladığında veya bir alana ilk girdiğinde yarın öbür gün nasıl bir matrah farkı veya vergi farkıyla karşılaşacağı konusunda yarın o ülkenin vergi dairesiyle kavga etmemesi için “APA anlaşması” diye bir metot geliştirmiş. Bu metotta firma geliyor, Gelir İdaresi Başkanlığına diyor ki: “Ben Türkiye’de çamaşır makinesi üreteceğim. Bu çamaşır makinesini üretirken ana firmadan şu malları alacağım, şu fiyata da satacağım.” Tek tek bütün iş planını ortaya koyuyor, alış satış fiyatlarını ortaya koyuyor, kârlılık oranlarını ortaya koyuyor. Maliye Bakanlığı bu anlaşma teklifini alıyor, kendi denetim elemanlarına teker teker inceletiyor. Gerçekten uluslararası bu firmanın yapmış olduğu bu açıklamalar OECD’nin kurallarına, transfer fiyatlama rehberine ne kadar uygun diye bakıyor, teker teker oranlar üzerinde kendi değerlendirmesini yapıyor ve bu incelemeler de uzun süre alıyor yani bazen bir yıl, iki yıl kadar sürebiliyor ve sonunda bir anlaşma imzalanıyor. Bu anlaşmada o firmanın o transfer fiyatlama yöntemlerinden hangisine göre... İleride vergi matrahıyla ilgili bir tereddüt ortaya çıktığında

Gelir İdaresi baştan o transfer fiyatlama yöntemlerinden hangisini uygulayacağını, fiyatların veya değerlendirmelerin nasıl olacağını parametrelerini orada belirliyor ve bu anlaşma imzalanıyor. Bu, sadece Türkiye’de değil, bütün OECD ülkelerinde var. Bu anlaşma imzalandıktan sonra hiçbir şekilde vergi inceleme hakkımızdan vazgeçmiyoruz, her zaman için vergi incelemesi yapabiliriz. Bir vergi incelemesi yaptığımızda eğer firmanın bütün fiili alışverişleri başlangıçtaki belirlenen parametreler içindeyse o zaman siz zaten baştan onu kabul etmişsiniz, orada bir matrah farkı yapmıyorsunuz -aslında, zaten bir anlaşmanın sonucunda- ama ona aykırı, ondan farklı yönlere gittiye o zaman tabii ki vergi incelemesine bağlı olarak vergi farkını alıyorsunuz.

Şimdi, bu konuya nereden geldik? Biz oturduğumuzda... Türkiye’de, biliyorsunuz, biz yatırım ortamının iyileştirilmesi için çok çeşitli alanlarda düzenlemeler yapıyoruz. “YOİKK Platformu” diye, “Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Platformu” diye özel sektörle bir platformumuz var. Burada Türkiye’nin az sayıda APA anlaşması yaptığı şeklinde bir değerlendirme var. Gerçekten de öyle, Türkiye olarak 2007’den beri 12 tane yapmışız. Aslında bu şunu gösteriyor: Yani süreç -kanunda o kadar da düzenlemesi var ama- etkin işlemiyor. Biz bunu masaya yatırdık. Nedir? Baktık ki inceleme süreçleri çok uzun, prosedürler çok fazla, çok detaylı. İşte, başlangıçta bir harç var. Yani bana kalırsa 57 bin lira onları öldürecek, bitirecek bir harç da değil ama paket olarak bir çalışma yaptık, dedik ki: Süreleri kısaltacağız, inceleme süreçlerini basitleştireceğiz. Anlaşmanın müracaatında birtakım prosedürler var, onları kolaylaştıracacağız. O paketi hazırladık. Şimdi, bununla ilgili önümüzdeki hafta inşallah bir tebliğ çıkaracağız. O tebliğde de bütün bu APA anlaşmaları sürecini basitleştiren düzenlemeler yapacağız. Bakın, sembolik olarak bir de burada başlangıçta alınan bu maktu harcı kaldırmayla ilgili bir eylem belirledik. Şimdi, uygun görürseniz, 57 bin lira olan, 56 bin lira olan, neyse, bu harcı kaldırmayı öneriyoruz Komisyonumuza ama burada bu, paketin bir parçası.

Teşekkür ediyorum.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani bu harcın, daha doğrusu Maliyenin zaten yapması gereken, görevi olan bir şeyi yapması nedeniyle mükelleflerden harç alması zaten doğru bir olay değil, kaldırılmasında büyük yarar var, o ayrı bir olay.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – O da başka bir bakış açısı, doğru.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani alamazsınız, yoksa her verdiğiniz mukteza karşılığında da para almaya...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir ara oradan da para almayı düşündük ama aynı gerekçeyle itiraz edildi; denildi ki “Ya, zaten yapılması gereken bir şey.”

Burada sembolik olarak, yatırım ortamını iyileştirme bakımından sembolik bir düzenleme yapıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “rapor ile Denetleme Kurulu raporunun” ibaresi “raporun” şeklinde değiştirilmiş ve (3) numaralı bendinde yer alan “ve Denetleme Kurulunun” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Bir de önerge var üzerinde; önergeyi de okutup madde ve önergeyi birlikte işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın çerçeve 36’ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şirin Ünal

İstanbul

MADDE 36 - 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu’nun 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “rapor ile Denetleme Kurulu raporunun” ibaresi “raporun” şeklinde değiştirilmiş, (3) numaralı bendinde yer alan “ve Denetleme Kurulunun” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, Kanunun II. Kısımına “Komiteler ve Komisyonlar” başlıklı yedinci bölüm ve bu bölüme 31’inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 31/A maddesi eklenmiştir.

“Denetim komitesi, diğer komite ve komisyonlar

MADDE 31/A - Banka Meclisi, işlerin gözetimi ve denetimi ile görevli bir denetim komitesi kurar. Üyelerinin de bulunabileceği denetim komitesinin kuruluş, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları ile sair bütün hususlar Banka Meclisince düzenlenir. Denetim komitesi raporları her üç ayda bir Banka Meclisine sunulur.

Banka Meclisi, kendisine verilen görev ve yetkileri yerine getirebilmek veya işlerin gidişatı ile ilgili riskleri izlemek ve riskleri yönetmek amacıyla ayrıca komite ve komisyonlar kurabilir. Komite ve komisyonların kuruluş, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları ile sair bütün hususlar Banka Meclisince düzenlenir.”

BAŞKAN – Evet, Merkez Bankası Başkan Yardımcımızdan bir açıklama alalım.

Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Efendim, gerekçelerimizi kısaca ben ifade edeyim.

Şimdi, 1211 sayılı Kanun’la anonim şirket olarak kurulan Merkez Bankamızda mülga 6762 sayılı Ticaret Kanunu’nda zorunlu organ olarak belirlenen Denetim Kuruluna da daha önce yer verilmişti. Ancak, 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda anonim şirket denetim kurulları; yeterli uzmanlığı taşımamaları, raporlarının usulî ve kendini tekrarlayan maktu nitelikte olduğu gerekçesiyle anonim şirket organ yapısından bütünüyle çıkartılmıştır.

Dolayısıyla, yeni Türk Ticaret Kanunu uluslararası yerleşik uygulamayı temel alarak anonim şirketlerde yeni bir denetim yaklaşımını benimsemiştir. Yeni düzenlemeyle denetim faaliyeti tarafsızlık ve etkinlik sağlamak üzere organ sıfatını taşımayan, şirketten bağımsız kişilerce yapılmasını teminen şirket dışına çıkarılmıştır. Bağımsız denetimle finansal tablolar ile raporların, dolayısıyla muhasebatın özel, teknik bir uzmanlık alanı olarak uluslararası muhasebe standartlarına göre sürekli denetimi amaçlanmıştır. Yeni hükümlerle, kurumsal yönetim ve dürüst resim ilkeleri bağlamında tam bir denetimin sonuçlarının açık, anlaşılabilir ve kamuyu aydınlatma ilkeleri uyarınca düzenlenmiş bir raporla pay sahipleri başta olmak üzere ilgililere sunulması öngörülmüştür. Nitekim, anonim şirketlerin uluslararası kredibilitésinin varlık koşullarından biri de bağımsız denetime açık olmasıdır.

Bu çerçevede, Merkez Bankası bakımından Türk Ticaret Kanunu'ndaki tamamlayıcı genel hükümlerin ortadan kalkmış olması nedeniyle hukuk tekniğinden kaynaklanan bir zorunluluk olarak, Denetleme Kurulunun kaldırılması öngörülmektedir. Ancak, Türk Ticaret Kanunu'na uyumun sağlanmasını teminen Denetleme Kurulunun kaldırılmasıyla Merkez Bankasının denetlenmesi bakımından bir boşluk ya da eksiklik doğmayacağı düşünülmektedir.

Öncelikle belirtilmesi gereken husus, Merkez Bankasında bağımsız denetimin doğrudan kanuni dayanakla zaten uygulanageldiğidir. Dünya uygulamalarında da, örneğin Avrupa Merkez Bankaları Sistemi Statüsü'nün 27'nci maddesinin açıkça düzenlediği üzere Avrupa Merkez Bankası ve sisteme dâhil millî merkez bankaları bağımsız denetçiler tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya merkez bankalarında denetleme kurulu ve benzeri organlar bulunmamakta, denetimleri bağımsız denetim yoluyla gerçekleştirilmektedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kuruluşunda model alınan Hollanda'da bugün denetleme kurulu bulunmamakta ve bu işlev bağımsız denetçilerce yerine getirilmektedir.

Ayrıca, Merkez Bankasının teşkilatında bir Denetim Genel Müdürlüğü bulunmaktadır. Banka Sayıştayın, Başbakanlığın, Devlet Denetleme Kurulunun denetimine de tabidir. Tüm bunlara ek olarak bankanın yılda iki defa Bakanlar Kuruluna, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ihtisas komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonuna hesap verme ve kamuoyunu aydınlatma sorumluluğunun varlığı da malumdur.

Maddeyle, bağımsız denetimi bütünlük üzere, bankada denetim komitesi kurulması da öngörülmektedir. Yeni Türk Ticaret Kanunu'yla yönetim kurulu içinden doğrudan yönetime katılmayan birkaç üye ile bir denetim komitesi kurulmasına hukuki imkân sağlanmaktadır. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Almanya ve ABD'yi örnek göstererek anonim şirketler için mümkün kıldığı bu uygulama Türk hukukunda bankalar için zorunludur.

Buna göre, denetim komitesi, bankanın işlerinin gözetimini, gözlenmesini, izlenmesini ve denetlenmesini sağlayacaktır. Başka bir ifadeyle, Banka Meclisi içinden bir komite, Banka Meclisi adına bankanın denetim ve kontrol sistemlerinin işlerliğini ve etkinliğini denetleyecektir. Raporların yılda bir defa değil, üç ayda bir sunulması bu sistemin etkinliğine ve devamlılığına somut bir örnektir.

Ayrıca, yine 6102 sayılı Kanun hükümlerine uyum sağlamak amacıyla, anonim şirketlerde yönetim kurullarına risklerin erken teşhis edilmesini, risklerin yönetimini sağlamak üzere risk komitesi kurulmasının yanı sıra, kurumsal yönetim komitesi, sürdürülebilirlik komitesi gibi komite ve komisyonları kurma yetkisi veren hükümler göz önünde bulundurularak Banka Meclisine de merkez bankacılığı faaliyetine uygun olarak gerekli göreceği bu nitelikte komite ve komisyonları kurma ve işleyişine ilişkin düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Maddenin gerekçesini okuyalım mı?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Okudu zaten; Başkan Yardımcısı önerenin gerekçesini okudu.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Gerekçe ve aslında...

BAŞKAN – Şirin Bey Sayın Başkan Yardımcısına da verdi ki “Bunu oku.” diye.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar, Merkez Bankasının Başkan Yardımcısının gerekçeyi okurken Merkez Bankasından ikide bir “şirket” “şirket” “şirket” diye bahsetmesi, açık söylemek gerekirse eski bir kamu görevlisi olarak beni ciddi anlamda yaraladı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul)) – Yeni Türkiye Sayın Bakanım!

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ne demekmiş şirket! Şimdiye kadar kaç tane şirket özel kanunla kuruldu ve özel kanun çerçevesinde idare ediliyor? Öyle olsaydı, eğer şirket olsaydı “Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunur.” derdiniz, çıkar giderdiniz. Sermayesini Merkez Bankası verir, döviz alım satımını yapar, “Enflasyonu kontrol altında tutacağım.” diye yaptığı işlemler üzerinden elde ettiği gelirleri de vergilendirirsiniz olur biterdi.

Değerli arkadaşlar, şirket olarak kurulmuş olması, kanununda bu ifadenin bulunmuş olması Merkez Bankasının şirket olduğu anlamına gelmez. Hangi şirkete siz para basma yetkisi veriyorsunuz? Para basma yetkisi kimin uhdesindedir ve kim kime devredebilir? Siz ülkenin ekonomisinin belirli politikalarını uygulamak üzere görevlendirilen bir kurumsunuz.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Efendim, biz tabii “şirket” ifadesini...

ZEKARİYA TEMİZEL (İzmir) – Para politikasını uyguluyorsunuz; para basıyorsunuz, likiditeyi belirliyorsunuz, sürekli bakanlarla ve ekonomi bakanlıklarıyla uyum içerisinde çalışıyorsunuz.

Şimdi, bu koşullar altında Denetim Kurulu işlev görüyor mu görmüyor mu konusunu ayrı bir tarafa koyuyorum. Bankanın hissedarlarına ve sahipliğine de bakıyorum, bütün bunların hepsini temel olarak hazine adına yapıyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti’nin hazinesi adına. Dolayısıyla da bir Denetim Kurulunun bulundurulması devlet olmanın bir gereğidir. Ben işlevimi devrediyorum ama o kendi içerisinde denetimlerini elbette yapacak; bağımsız denetim kuruluşlarıyla yapacak, kendi iç denetim kuruluşuyla yapacak, dışarıdan hizmet satın alacak, danışmanlık alacak; bunları yapacak ama bir de bütün işlemlerin hepsini ben de denetleyeceğim diye bir Denetim Kurulu kurmuş. “Denetim Kurulu şu anda işlevini görmüyor.” derseniz, Yönetim Kurulunun işlev görmesi için, orayı eskiden, özellikle 1980’lerde kurulan işte, arpalıklar gibi bir yer olarak görmeme adına düzenleme yapılmasına derhâl “evet” deriz; yapılmalıdır da ama “Merkez Bankasından şirketten, anonim şirketlerdeki denetim kurulları kaldırıldığı için biz de bunu kaldırıyoruz.” derseniz, bu Meclisin bunu kabul etmemesi gerekir. İnşallah da etmez. Böyle şey olmaz. Devlet olarak yönettiğiniz, sahibi olduğunuz bir bankadaki Denetim Kurulunu kaldırıyoruz. Niye? şirket oldu bu. Benimsemekte gerçekten zorluk çekiyorum, söylemekte de zorluk çekiyorum. Merkez Bankasının Denetleme Kurulunun işlevleri çok net bir şekilde tanımlanmış, hatta bazen denetim falan yapmadan da olayların içerisinde olarak belki de Hazineyle beraber bazı önlemleri almak zorunda kalacak, haber yetiştirilecek, bilgiler verilecek. O nedenle Merkez Bankasının Denetleme Kurulunu şirketin denetleme kurulu olarak algılayarak kaldırılmaya kalkılması olayını kesinlikle kabul edilebilir bir olay olarak görmüyorum yasal düzenlemeyle. Denetim komitesinin kurulması da ayrı bir olaydır. Yönetim kurulunun içerisinde yönetim kurulunu denetleyecek olan kişileri seçmeye kalkmak zaten anlamsız bir kuruluş ortaya çıkarmaktan başka bir şeyi ifade etmez, bu olmaz. O nedenle de Merkez Bankasının kendi içerisinde farklı denetim kurullarını kurması, farklı çalışma grupları oluşturması ayrı bir olaydır ama para basma yetkisine sahip ve devletin politikalarını uygulayan bir bankada siz asıl sahibi temsil eden denetim kurullarını ortadan kaldıramazsınız, kaldırmamanız gerekir hatta bunu telaffuz bile etmemeniz gerekir. Anonim şirketlere birebir uyacakmışız... Hollanda’yı örnek almışız, Hollanda’da kaldırılmış. Hollanda’nın geleneğinde farklı denetim unsurları var zaten, yönetimi bizimkinden daha farklı oluşturulur. O nedenle buradaki değerlendirmeyi değerli Komisyon üyeleri bir defa daha çok ciddi olarak düşünmeniz gerekiyor. Özellikle de cumhuriyetin, Türkiye Cumhuriyeti’nin sadece yetkisinde olabilecek bir bağımsız cumhuriyetin kullanacağı bir yetkiyi kullandığınızı bankadan denetim kurulunu kaldırılıyorsunuz, para basma yetkisini kullanan bir şeyden kaldırılıyorsunuz.

Olayı bu açıdan değerlendirmenizi bir defa daha dile getiriyor, teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Merkez Bankasının itibarı, gerçekten paramızın itibarı demek ve son yıllarda özellikle Merkez Bankasının itibarının her gün aşıldığını görüyoruz. Yani Merkez Bankası eğer özellikle para politikası boyutuyla özgürce karar alabildiği zaman yani siyasetin vesayeti anlamında daha o baskılar azaldığı zaman Merkez Bankasının daha rahat karar alabildiğini biliyoruz ancak siyasetin de yani orada ifrat-tefrit meselesinde uçlara kaymadan siyaset kurumunun da, Meclisin de Merkez Bankasını denetleyebilmesi lazım. Şu anda Hazine, Merkez Bankasının herhâlde yüzde 99’una sahip değil mi Sayın Başkan Yardımcısı? Yüzde 90 küsur hissedarı.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Yüzde 55.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle midir, pardon... Emekli Sandığı filan meselesi var. Bu denetimi de bugünkü iktidarın belki bunu etkin yapamadığını görüyoruz çünkü üyelerin orada sembolik olarak durduğunu da az çok hissediyoruz, denetim kurulu raporlarının da etkin denetim raporları olmadığını biliyoruz. Ancak bu kanunu kaldırdığınız anda yarın gelebilecek daha etkin bir iktidarın da önünü kapatmış olursunuz yani para basma yetkisinde olan bir kurumun siyasetin tabii ki denetiminde olması lazım. Bu anlamda bu kurulun kaldırılmaması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de başka bir boyutu var: Şimdi benim kaygılarım oluştu, şimdi bu denetim kurulunu kaldırılırsanız, banka meclisi başka bir denetim kurulu ihdas edecek. Şimdi burada hani o bahsettiğim işin vesayete dönüşmemesi anlamında da kaygılarımız oluşmalı mı? Şu anlamda: Banka meclisi öyle bir denetim kurulu atayabilir ki, şimdi şöyle bir cümle söylediniz: “Risklerin erken tespiti.” Değil mi, gerekçesinde böyle dediniz? Öyle bir denetim kurulu tespit edebilir ki mesela, son dönemde Sayın Cumhurbaşkanı tekrar -bir süredir bırakmıştı- yine geçen gün “Faiz nedendir, enflasyon da sonuçtur.” dedi. Şimdi onun danışmanları buna inanıyorlar, Yiğit Bulut ve Cemil Bey diye birisi ve bunu Sayın Cumhurbaşkanına söylettiriyorlar. Bazen de Merkez Bankasını azarlıyor Sayın Cumhurbaşkanı “Faizi yükseltiyorsunuz bu yüzden de enflasyon oluyor.” diye. Hani iktisat birinci sınıf öğrencileri saçları başlarını yoluyorlar bunları duydukça ama buna inanan yeni denetim kurulunda insanlar olsa ve risklerin erken denetimi konusunda öyle raporlar sunsalar ve para politikasına bu anlamda baskılar olsa ve yarın bir kanun hükmünde kararname çıksa da faizleri sıfır yaptık dese Merkez Bankası, bunu sıfırdan yükseltmez derse, velev ki hani bir çılgınlık olur ya, buna inanan bir baskı olsa ülkemizin yaşayacağı riskleri düşünemiyorum bile. Bu anlamda bize gerçekten bir açıklama yapın, bu yeni denetim kurulunun yetkisi ne olacak? Risklerin erken tespiti dediğinizde “faiz neden, enflasyon sonuç” derse yeni denetim kurulu ve siz faizleri 1’e düşürürseniz bizim enflasyonumuz da 1’e düşecek derse mesela, hani akıl yoksunluğu mümkündür. Böyle risklerimiz var mı bu yeni denetim kurulunda? Önceki etliye sütlüye dokunmuyordu, gölge etme başka ihsan istemez durumunda raporları görüyoruz yani denetim kurulunun oluşma şeklini de biliyoruz, Hazineden belli yakınlıkları olan insanlar denetim kuruluna atanıyorlar, çok da fazla karışmıyorlar diye biliyoruz ama yeni denetim kurulunda bu vesayet kurulabilir mi bu çok önemli. Bu anlamda bu risklere bakalım ve gerçekten etkin bir denetim kurulunun nasıl oluşturulabileceğini bence beraberce çalışalım derim. Bu konuda cevaplarınızı verince tekrar konuşacağım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Merkez Bankasıyla ilgili bu madde daha önce denetim kurulunun kaldırılması şeklinde gelmişti biliyorsunuz. Daha önce derken sunum yapıldığı sırada öyleydi ancak bugün maddeyi görüşmeye başladık bir ciddiyetsizlik yani Merkez Bankası gibi para basma yetkisine sahip, Türkiye’deki fiyat istikrarıyla görevli bir kurum daha maddeyi görüşmeye başlamadan maddeyi değiştirmiş, denetleme komisyonu kurmuş. Daha önce kurul kalsın diye geliyor. Merkez Bankası bu kadar basit bir yer mi, bu kadar basit bir kurum mu? Yani bunun üzerinde demek ki düşünülmemiş, tartışılmamış, buraya o şekilde getirilmiş kaldırılın diye. Biz geneli üzerinde eleştiriler yaptığımızda bunu eleştirmiştik. Şimdi madde görüşülmeye başlanmadan değişiklik önergesiyle beraber geldi. Demek ki yeteri kadar konuşulmamış, tartışılmamış, hazırlanmamış, buraya getirilmiş. Türkiye Büyük Millet Meclisine, Plan ve Bütçe Komisyonuna bunlar bu kadar hazırlıksız mı getirilir?

BAŞKAN – Bunlar zaman zaman olur burada ufak şeyler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zaman zaman olur ama bu her zaman oluyor, her zaman oluyor, zaman zaman değil. Keşke zaman zaman olsa.

BAŞKAN – Bugün NTV’de de Sayın Kılıçdaroğlu’nun açıklaması var “Bu vize krizi maliyeti 50 milyar.” diye. MYK’dan sonra Sayın Tezcan’ın açıklaması var “63 milyar.” diye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dolar düşük çıkıyor ya ondan dolayı Sayın Başkan.

BAŞKAN – 50 ile 63 arası mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Buradan fark ediyordur.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – 13 milyar dolar fark var, 13 milyar dolar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – TL.

Neyse, şimdi...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Onunla da şu Merkez Bankasıyla ilgili yapılan yasal düzenlemenin çok alakası olduğundan dolayı sizi tebrik ediyorum Sayın Başkan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet Sayın Başkan.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani Merkez Bankasının yasal düzenleme yapmak için getirdiği bir eksiklik var.

BAŞKAN – Yani Merkez Bankasının da getirmiş olan maddede önergeyle değişiklik yapıyor olması da tabii ki doğru bir ciddiyeti ortaya koymuyor, onda da haklısınız tabii ki.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani, ciddiyet değil...

BAŞKAN – Ciddiyet önemli.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sonuçta ne yapacağının kararını vermemişler, kaldırıp yerine komisyon kurulacaksa... Bununla onun ne alakası var?

BAŞKAN – Ciddiyet çok önemli Sayın Tamaylıgil, doğru söylüyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani Sayın Başkanım, şimdi getirdiniz iç siyasete döndürdünüz. Ben de benzeri işler yaptığım zaman diyeceksiniz ki konunun dışına çıkıyorsunuz.

BAŞKAN – Yok yok, demem size.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben desem ki Sayın Cumhurbaşkanı da kalktı koca vize ambargosunu bir büyükelçiye yıktı, koca devleti es geçti, görmedi, görmezlikten geldi. Olur mu şimdi bu, bunları burada konuşmayalım. Neyse...

Şimdi, bu kadar süre içerisinde hazırlık yapılmadan, bu iş ciddiye alınmadan buraya getiriliyor, bunu görüyoruz; bir. İkincisi, peki, komisyon kuruyorsunuz, Sayın Başkan Yardımcısı söyledi “Tarafsız, etkin, bağımsız ve şirket dışından olması lazım.” Banka meclisi içerisinde bu komisyonu oluşturuyoruz, böyle denetim olur mu?

Şimdi, bağımsız denetim, evet, bütün firmalarda var bağımsız denetim yapılıyor. Bağımsız denetim mali denetimdir, mali denetimdir öz olarak. Bankada yapılan mali denetim ayrı. Bağımsız denetim tabii ki olacak ama bankanın kendi iç işleyişiyle ilgili, para basmayla, fiyat istikrarıyla, kadrolarıyla ilgili, idari konularıyla ilgili bir denetim gerekmez mi? Bunun da ayrıca yapılması gerekmez mi? Bu denetim idare meclisi içerisinde, banka meclisi içerisinde oluşturulacak bir denetim komisyonu bunu nasıl yapabilir? Böyle bir komisyon tarafsız olabilir mi, etkin olabilir mi, bağımsız olabilir mi, şirket dışı olabilir mi? Hem bir taraftan diyoruz ki: “İlkeleri bu olacak denetimin.” Hem bir taraftan da tam ona aykırı davranıyoruz. Böyle bir Denetim Kurulu makul değil, doğru değil. Biraz sonra göreceğiz, Merkez Bankası, bundan sonra bütün firmalardan bilgi alıyor, onların mali tablolarını alıyor, dövizle borçlanmalarına izin vermeyecek şekilde bir yetki alıyor fiyat istikrarı ve para basmanın dışında sektörlerle ilgili çok önemli bilgilere sahip oluyor. Böyle bir bankanın denetimi böyle olur mu? Ne yapıyor ne ediyor, bütün bunların bilinmesi lazım. Bu ciddiyetsiz bir durum. Gerçekten üzüldüyorum. Sizlerin de özellikle değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım bu konuda burada dillendirmesiniz de daha sonra bu konularla ilgili gereğini yapacağımıza inanıyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan her ne kadar müdahale ettiyseniz de.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, torbaya 2 tane madde geliyor Merkez Bankasıyla ilgili. Birisi Denetleme Kurulunu kaldırıyor birisi de gerçek ve tüzel kişilerden bilgi isteme yetkisini. Bir anda gerek yurt içinde gerek uluslararası alanda ne oluyor, niye? Hem Denetleme Kurulunu kapat hem gerçek ve tüzel kişilerden bilgi isteme yetkisini al. Yani böyle bir şeye niye sebep oluyoruz ki yani bunun altında yatan neden nedir? Yani bu konuya bir açıklık getirilirse memnun olacağım. Yani Denetleme Kurulunu niye kapatıyoruz? O konuda hiçbir izahat vermedi, sadece yenisi niye kuruluyor, mevcut...

BAŞKAN – Sayın Bakan, bu konu hepimizin kafasında istifham oluşturdu. Müsaade ederseniz...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şöyle konuşmuştuk ya onu: Bu bilgi istemenin amacını sınırlayan bir ön ifadeyi koyacaktık, önergeyi o şekilde verecektik ve başlangıçtaki ifade edilen amaçla sınırlı bir yetki verecektik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sınırlayacaktık.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi ben onu arkadaşlara soruyorum. “Önergeyi öyle vermediniz mi?” diye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Önerge gelmedi.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Önerge gelmedi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şunu bir halledelim Sayın Bakanım, bu Denetleme Kurulunu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ha, pardon, tamam.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani Denetleme Kurulundan rahatsızlık nedir, bunu arkadaşlarımız izah edemedi. Yani niye rahatsız? Niye yani onu kaldırıp da denetim komitesi kuruyoruz? Yani Denetleme Kurulu -benim bildiğim kadarıyla, o konuda bile bilgi vermedi- kaç kişidir, kim atıyor? Herhâlde Genel Kurul seçiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Banka Meclisi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani bir anlamda patron adına görev yapan yani kamu adına görev yapan bir kurul. Niye kaldırıyoruz bunu? Niye Meclisin kontrolünde bir denetim komitesine çeviriyoruz? Yani rahatsızlık nedir o ortaya konmadı Sayın Bakanım. Yani bu konu tümüyle...

BAŞKAN – Yani gerekçe bunu açıklamadı Sayın Bakanım. Sayın Başkan Yardımcısı tekrar bir net açıklama yaparsa daha anlaşılır olur.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, Sayın Bakanım, gocunulacak herhâlde bir şey var ki bir sayfa gerekçe yazmış, Plan ve Bütçeyi bile gerekçeye yazmışlar, böyle bir şey olur mu ya? Plan ve Bütçeye de gelmeyin o zaman, şirketler gelmiyor yani Türk Ticaret Kanunu'na göre şirketler gelmiyor. Onu bile buraya gerekçe yazmışsınız, olacak şey değil ya. Sayın Başkanım, çıksın bu madde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Bakan...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi, önce teşekkür ediyorum.

Bu maddeyle ilgili önceden bir değerlendirme yaptık, bir çalışma da yaptık ve o zamanki en büyük eleştiri şuydu: “Bu Denetim Kurulunu kaldırıyorsunuz ama bunun yerine ikame edecek bir şey getirmiyorsunuz.” O zaman da yaptığımız konuşmalarda Merkez Bankası bu konuyla ilgili kurumsal yönetim düzenlemeleri bağlamında bu yapıyı oluşturacaklarını ifade etmişlerdi ve biz de bunun yeterli olmayacağını söylemiştik. Dolayısıyla, bu görüşmeler, bu değerlendirmeler ve bu talep üzerine madem kanunla kurulu olan bir Denetleme Kurulu kaldırılıyor ise bunu ikame edecek yeni bir mekanizmanın da kanun düzeyinde kurulması gerektiği yönünde konuştuğumuz ortamda, Merkez Bankası çok doğru bir şekilde doğrudan doğruya Banka Meclisine bağlı olarak işlev görececek bir denetim komitesi yapısını bu değerlendirmeler üzerine bir önerge olarak getirdi. Dolayısıyla, şu anda diyelim ki belirli kurumlardan kontenjanla mı geliyor? Atamayla gelen bir Denetleme Kurulu yapısı yerine tam da bizim “corporate governance” dediğimiz kurumsal yönetim ilkelerine uygun bir şekilde doğrudan doğruya Banka Meclisinin görevlendirdiği ve doğrudan doğruya Banka Meclisine hesap veren bir Denetleme Kurulu Denetim Komitesi yapısı oluşturuluyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yönetimden oluşturuluyor, Yönetim Kurulundan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok, şunu söyleyeceğim...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok öyle bir şey.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok, şöyle bir şey söylenmesin, bu yanlış olur... Arkadaşlar, bir dakika şöyle bir şey söylenmesin: Yani burada getirilen önerge kendiliğinden değil, sizin katkılarınız sayesinde geldi. Dolayısıyla, yapılan değerlendirmeler ve eleştiriler üzerine bir yapıyı, bir fonksiyonu Merkez Bankası bünyesinden tamamen çıkarmak yerine, aynı fonksiyonu daha iyi icra edecek bir yapıyı ikame etmek üzere geldi. Hani ilk başta gelen maddenin kendisiyle ilgili bütün tartışmalara saygı duyuyorum, önemli konular onlar ama o madde geldikten sonraki tartışmalar üzerine bir çıkış yolu olarak ve bir çözüm olarak yeni bir yöntem, yeni bir denetim komitesi yapısı oluşturuldu. Şunu tartışalım: Yeni getirilen denetim komitesinin yönetim icra organına karşı fonksiyonel bağımsızlığı yeterince var mı? Bana göre şu anda Merkez Bankasındaki mevcut yönetimin, mevcut Denetleme Kurulunun bu anlamda Banka Meclisine bağlı değil, değil mi? Değil. Yani biz ilk defa Banka Meclisine doğrudan bağlayan, icra organının da üstünde bir Banka Meclisine doğrudan bağlayan bir denetim yapısı oluşturuyoruz. O anlamda bakıldığında bugünkü mevcut kanundaki denetim yapısından daha ileri bir aşama getirmiş oluyoruz, bu da sizin katkılarınız sayesinde oldu ama bu denetim komitesinin kendisiyle ilgili de gerek fonksiyonel gerek oluşumu, yapısı ve yapacağı denetimin muhtevasına ilişkin

öneriler varsa gelin, bunları da beraber burada tartışalım ve bu denetim komitesini daha da iyileştirelim. Kanaatimce mevcut, eski Merkez Bankası Kanunu'ndaki yıllardır var olan Denetim Kurulu yapısından çok daha doğru bir şekilde Merkez Bankası Meclisine bağlı bir denetim komitesi oluşturuluyor. Bu bence mevcuttan daha değerli. O açıdan benim önerim, yeni getirilen denetim komitesine ilişkin öneriler varsa onları tartışalım.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Kifayetimizakere...

BAŞKAN – Hayır, arkadaşlar daha çok söz talebi var. Nereden çıkarıyorsunuz?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ne kifayetimizakeresi?

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, efendim, 6 tane söz talebi var bu konuda buyurunuz karşılayacağım hepsini.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Zaten çok uzun, kifayetimizakere aramaya gerek yok ama sonuçta Merkez Bankası gibi çok önemli bir ekonomik aktör hakkında yapılan bir yasal düzenlemeyi hep beraber paylaşmak da çok önemli diye düşünüyorum, bir.

Birincisi: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. Yani baştan sunum konusunda ve Ticaret Kanunu, Ticaret Kanunu içerisindeki bir şirket, “Şirket vasıflarına göre bakarak düzenlemeyi yaptık.” mantığıyla ortaya konulan bir değerlendirmenin gerekçe olarak doğru bir gerekçe olmadığını ve bu bankanın üstlenmiş olduğu ekonomik dengeler açısından ve Türkiye'nin ekonomik yapısı açısından önemini dikkate almadan sadece bir “Denetim kurulunu değiştirelim.” mantığıyla yapılan bir değerlendirmeyi de doğru bulmuyorum.

Sayın Bakan biraz önce daha farklı bir yönünü söyledi. “Denetleme Kurulunun aktivasyonu ve etkinliği noktasındaki eksiklikleri düzeltme amacıyla bir değerlendirme yapıyoruz.” dedi. Şimdi, çok enteresan, ben tabii, bu olayların ilk gelişi, sonrasında gelen önergeyle değişmesi ve Denetleme Kurulu açısından baktığımda özellikle yani denetleme ne derece ciddiye alınıyor, denetleme hangi anlamda önem taşıyor ve oradan çıkan sonuçların Meclisle paylaşılarak ve hakikaten Merkez Bankasının bağımsızlığına inanıyorsak bu bağımsızlığın getirdiği nitelikler içerisinde mi çalışılıyor, onu sorgulamak isterim.

Şimdi, Merkez Bankasının Denetleme Kurulunun 4 üyesi var. Bu sene başında, bilmiyorum belki arkadaşlar takip etti, 1 üyesi, Denetleme Kurulu üyelerinden 1 kişi görevinden ayrıldı. Sayın Bakan bir şey soracağım eğer mümkünse başkan yardımcısı size daha sonra bilgi versin, bir şey soracağım. Bu sene başında Merkez Bankasının Denetleme Kurulu üyelerinden bir tanesi görevden ayrıldı. Bir KHK gereği de belki devamında geldi, hazineyle. Peki, ayrılış, daha doğrusu görevlendirilenler isimlendirilip bildirilirken, paylaşılrken yerine gelen Denetleme Kurulu üyesi ki kendi kanununa göre denetleme kurulu, kendi içinden üçü bir arada bir dördüncüyü seçer görevlendirilir.

Hazine Müsteşarı Merkez Bankasının Denetleme Kurulu üyesi oldu. Şimdi, denetlemeye...

Doğru mudur Sayın Başkan? Başkan Yardımcısı, doğrudur değil mi, yanlış söylemiyorum Hazine Müsteşarı Denetleme Kurulu üyesi oldu nisan ayında.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Kısa bir süreliğine oldu efendim. Evet. Şu anda yok.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben size soruyorum ve teyit alarak devam ediyorum.

Şimdi, en büyük ortağının Hazine olduğu ve denetleme kurulunun da görevlerine baktığımız zaman Başkanlıktan istediği bilgileri alarak ve yönetimin dışında kalarak her türlü değerlendirmeyi yapan birim olduğu dikkate alınırsa biz denetleme kurulunu ne kadar ciddiye alıyoruz ve hangi amaçla Hazine Müsteşarını, en büyük ya, bırakın Merkez Bankasını bir anonim şirket açısından bile yapılsa kabul edilmez, en büyük ortağın temsilcisini getireceksiniz denetleme kurulunun içine dâhil edeceksiniz. O yüzden, şu anda yapılan düzenlemelerle baktığım zaman Merkez Bankası gibi işlevi bu kadar önemli olan bir yapıyla ilgili, denetlemeyle ilgili kurul gitsin komisyon gelsin, komite gelsin. Kimden oluşur, nasıl oluşur? Ben denetleme açısından asıl mantığın yeterli oturmadığını ve önemsenmediğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben size teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

İkinci sefer söz almayacaktım ama Sayın Bakanım, size yanlış bilgi verildi. Mevcut denetleme kurulu Genel Kurul tarafından seçimle getiriliyor yani atama falan değil, bu çok önemli bir konu. Denetleme kurulunun aslında her tür yetkisi de var. Denetleme kurulunun yetkisi de çok önemli. Ha, şimdiye kadar çalıştırılmadı, bu gerçek anlamda kullanılmadı. Sayın Tamaylıgil'in söylediği gibi, Hazine Müsteşarı atandı, buradan da ayrıca ücret alsın falan yani bürokraside olabilen şeyler, yani çok önemsenmediğini gösteriyor ama bu denetleme kurulu aslında çok fonksiyonel çalıştırılabilir, çok işlevi olabilir. Şimdi, komite tamam, komite getiriyorsunuz ama banka meclisi içinden getiriyorsunuz, banka meclisi içerisinden gelen bağımsız olmayacak bir komitenin tarafsız olması, bağımsız olması, etkin çalışması, dışarıdan, şirket dışından bir gözle burayı görmesi mümkün değil ki, o zaman hiç yapmayalım bunu, hiçbir anlamı yok. Sadece mevcut denetleme kurulunu daha etkin hâle getirelim, çalıştıralım yetecektir. Şu anda denetleme kurulu bankanın organlarından bir tanesidir. Çok da önemli bir işlevi vardır. Şimdi, bunu yok ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, bunların hepsi son derece yerinde ve gerçekçi endişe ve eleştiriler ve Merkez Bankası Başkan Yardımcısının da bu konularla ilgili olarak lütfen net cevaplarını bekliyoruz.

Şimdi Sayın Bekaroğlu'na söz vereceğim.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, hani devlet, devlet yönetme, bunlar çok ciddi şeyler. Kurumlar yıllar içinde oluşuyor tecrübelerle, yanlışlar yapıyor, doğrular yapıyor geliyor, olgunlaşıyor, kurum hâline geliyor. O kurumun gerçekten akıllı var, hafızası var, böyle bir şey. Şimdi, siz sadece bu, şu anda konuştuğumuz konu, Merkez Bankasının Denetleme Kurulunun kaldırılması değil, birçok konuda yani maşallah çok kolay bir şekilde yıkıyorsunuz, yerle bir ediyorsunuz. Sadece burada değil, yerleşmiş, dünya kadar şeyi, işte TEOG tartışmasında, oradan ÖSYM'ye, oradan geldiler, sağlık müdürlüğü sistemlerini kaldırdınız, Kamu Hastaneleri Birliği kuruldu, şimdi, oradan olmuyor, şehir hastaneleri, tekrar işte sağlık müdürlükleri kuruluyor, bugün Sayın Bakan bilgi verdi. Çok kolay yıkıyorsunuz. Burada bir şey yok ama yerine de bir şey kuramıyorsunuz. Bakın, şöyle bir şaya dolaşıyor, sadece devletin içinde değil, yakında bir torba çıkacak, bütün bakanlıklar, bürokratlar teyakkuz durumuna geçiyor bu torbaya

ne atarız diye. Öyle anlaşıyor ki Merkez Bankası da böyle bir şeyi duymuş ve bir şekilde şu torbaya şu konuyu atalım diye gelmiş. Atmış ama yarım atmış yani. Ne attığını da tam olarak bilmiyor. Kusura bakmasın sayın başkan yardımcısı bu gerekçelerden hani ben anlamam filan işte çok bu konuları bilmem, acaba teknik bir dille mi yazılmış diye tekrar tekrar okudum, arkadaşlara sordum, hayır, çelişkilerle dolu. Bir paragrafı diğer paragrafını yanlışlayan, tuhaf bir gerekçeyle karşımıza gelmiş. Ya, değerli arkadaşlar, sadece bürokrasinin içinde falan değil, dışarıda derdi olan arkadaşlar da takip ediyor milletvekillerini “Şöyle bir derdimiz var, yakında bir torba çıkacak, oraya şunu atın.” diyorlar. Bu yani gerçekten ciddiyetten uzak yani bu torba meselesi ne yapılacaksa yapılsın, Türkiye Cumhuriyeti devleti koca bir devlet, yüz yıllık kurum, daha bin yıllık devlet tecrübesi filan diyoruz, buradan geliyor. Bu işi ciddiye almak lazım. Bu torba işini bu kadar istismar etmemek gerekiyor.

Şimdi, yanlış yapıyorsunuz diye eleştiri getiriyoruz. Hemen Sayın Başkan bile “Ha, tamam yanlış yapıldı ama filan da yanlış yapmıştı. On sene evvel, yüz sene evvel, bin sene evvel de yanlış yapılmıştı, filan kurumda böyleydi, CeHaPe de 1935’te işte şöyle yapmıştı.” gibi gerekçelerle savunuyorsunuz. Ya, bunlar olur şeyler değil değerli arkadaşlarım.

Şimdi, burada denetleme kurulu kaldırılıyor. Bu denetleme kurulu niye kaldırılıyor? Bunu da gerekçesini anlatan sayın başkan yardımcısı çok da bize izah edemedi. “Fonksiyonunu yapmıyordu.” Niye yapmıyordu? Niye çalıştırılmıyordu? Seçimle gelen bir kuruldu bu kurul? Bağımsız denetlemeden söz edildi. Bu metinde bağımsız denetlemeyle ilgili başka maddeler var mı, Merkez Bankası Kanunu’nda? Ben bilmediğim için soruyorum? Çok bağımsız denetimden de söz etmiyoruz. Ama, geneli üzerinde görüşme yapılırken gelen eleştiriler, “İşte, Merkez Bankasında Denetim Kurulu da kaldırılıyor.” Bununla ilgili medyada da değişik yorumlar filan çıktı. “O zaman biz bunun yerine başka bir şey kuralım, denetim komitesi kuralım.” Nedir denetim komitesi ile denetleme kurulunun farkı? “Denetleme Kurulu iyi çalışmadı.” dendi. Peki, denetleme kurulu iyi çalışmadı da denetim komitesinin iyi çalışacağına dair ne söylüyorsunuz, nereden geliyor bu? Ya, bu kurul, bugüne kadarki kurul, seçimle gelen kurul, hani o bildiğimiz, işte birtakım şirketlerin, kamu kuruluşlarının, KİT’lerin yönetim kurulu, eski bürokratların, eski işte siyasetçilerin atandığı, “İşte, beş sene daha buradan maaş alsın ve sussun.” filan dendiği bir yer midir? Değil, öyle bir şey olmaması gerekiyor değil mi? Öyle değil. O zaman, benim önerim, bunu buradan çekin, üzerinde bir şekilde düşünün; gerçekten bize yakışır, işte “Bağımsız Merkez Bankası” filan deniliyor, bağımsız Merkez Bankası nasıl oluyor, o da ayrı bir tartışma konusudur, ciddi bir şekilde şey getirsinler.

Şimdi, deniliyor ki “Maddeyle bağımsız denetimi bütünlemek üzere bankada denetim komitesi kurulmaktadır.” Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda, onu Sayın Bakanımız izah etti, zaten buna uyum sağlanmaktadır. Peki, yani, bağımsız denetimle ilgili ne teklifte, madde değişikliğinde ne sonradan önergeyle gelen şeyde de çok fazla bir şey yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitirdin mi, sürem mi doldu?

BAŞKAN – Yok, bitirdiniz zannettim. Siz hani vurgulu konuştuğunuz için, o, bitiş vurgusu gibi geldi bana.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, bir cümleyle bitireyim isterseniz.

Hatırlayın, bundan bir seneden fazla zaman oldu, Varlık Fonu’yla ilgili bir kanun düzenlendi ve “Varlık Fonu, işte devletin dünya kadar şirketi, varlığı, milletin varlığı, işte Meclisin denetiminden, Sayıştayın denetiminden kaçırılıyor, böyle olmaz.” diye itiraz ettiğimizde, özel bir denetleme kurulu kurdunuz. Gerçi, bunu konuşacağız ilgili madde geldiğinde. 2016 yılında bu denetleme kurulu ne yaptı,

kanunun belirttiği şekilde bu şey bakanlara, Başbakana geldi mi, Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi mi, bunları konuşacağız. Ama aynı şekilde hareket ediyorsunuz şimdi, bir eleştiri geliyor, “Ha, öyle mi yaptık, o zaman şöyle bir şey kuralım.” Böyle bir şey olmaz, böyle kanun çıkmaz, böyle ülke yönetilmez. Şunu demeyin lütfen ya, burası teknik bir Komisyondur aynı zamanda: “Ya, biz böyle yapıyoruz, millet de seçiyor kardeşim, millet bizi onaylıyor.” Ya, bu ayrı bir şey arkadaşlar, milletin onaylaması ayrı bir şey, bu iş ayrı bir şey. Madem burada bir şey yapılıyor, doğru bir şey yapılsın, eleştirilerin de bu çerçevede geldiğini bilmeniz gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birleşime 16.00’ya kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.30

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.01

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

4’üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

36’ncı madde üzerindeki görüşmeler devam ediyor. Bir adet önerge var, onu okutacağım. 36’ncı madde üzerindeki yeni gelen, son gelen önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/884) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 36, 39 ve 40’ıncı maddelerinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir ve 36, 39 ve 40’ıncı maddeler tasarı metninden çıkarılmıştır.

37’nci madde üzerinde bir düzeltme var, bir toplantı yaptık o kapsamla ilgili daha önce konuştuğumuz çerçevede. O, geleceği için onu atlıyorum.

38’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- 1211 sayılı Kanunun 68 inci maddesine aşağıdaki (IV) numaralı fıkra eklenmiştir.

“IV- Bankaca bu Kanunun 44 üncü maddesi uyarınca istenilen bilgi ve belgeleri vermeyen, gerçeğe aykırı bilgi ve belge veren veya belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak veren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevli ve ilgilileri hakkında bin günden ikibin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu kabul ettiysek ötekini haydi haydi kabul etmemiz lazım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 37’ye bağlı olduğu için bunu da beraber düşünmemiz gerekir.

BAŞKAN – Peki, tamam, 37 ve 38’i birlikte görüşelim.

37’nin önergesi hazır mı? Geliyor.

O zaman madde 41’i okutuyorum:

MADDE 41- 29/7/1970 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 23- Takdir komisyonlarınca 2017 yılında 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekaresi birim değerleri, 2017 yılı için uygulanan birim değerlerinin %50’sinden fazlasını aşması durumunda, 2018 yılına ilişkin bina ve arazi vergi değerlerinin hesabında, 2017 yılı için

uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlası esas alınır. Takip eden 2019, 2020 ve 2021 yıllarında 29 uncu madde kapsamında bina ve arazi vergisi matrahları ile asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri bu şekilde belirlenen değerler üzerinden hesaplanır.

Emlak vergi değeri veya asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri esas alınarak uygulanan vergi, harç ve diğer mali yükümlülükler için de birinci fıkra hükümlerine göre belirlenen değerler dikkate alınarak uygulanır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde bir açıklama kim yapacak Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Ertürk yapacak.

BAŞKAN – Sayın Ertürk...

GELİR İDARESİ BAŞKANI ADNAN ERTÜRK – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Malumunuz olduğu üzere, emlak vergisinin konusunu binalar, arsa ve araziler oluşturmakta; bina, arsa ve arazilerin de matrahını vergi değeri oluşturmakta; vergi değeri de Emlak Vergisi Kanunu’nun 29’uncu maddesine göre takdir komisyonları tarafından dört yılda bir takdir edilmekte, asgari arsa ve arazi bedelleri. Bir önceki değer takdirleri 2013 yılında yapılmıştı. 2017 yılı içinde 2018 bedelleri takdir edilecek. Bu yapılan takdirlerin, bu maddeyle, hiçbir şekilde 2017 yılında uygulanan asgari arsa ve arazi bedellerine ilişkin rakamın yüzde 50’sini geçemeyeceği şeklinde bir sınır getirilmektedir. Özü budur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, bu, rantın vergilendirilmesi konusunda sürekli size çağrı yapıyoruz çünkü ciddi anlamda para rantı doğru akıyor, emlake doğru akıyor, inşaata doğru akıyor ve arsa rantına doğru akıyor. Sizin iktidarlarınızda da bu çok fazla oldu.

Sayın Bakan... Sayın Bakan başka hesap yapıyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Dinliyorum, dinliyorum, kulağım sizde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, peki.

Sayın Bakan, yalnızca son dört yılda pek çok tespit yaptık. Ben emlakçılarla da görüşüyorum. Belli yerlerde rakamlar size verebilirim, 1’e 20 artan yerler var. Yani 100 bin lira değeri olan bir arsanın 2 milyon liraya çıktığı yerler var, 100 bin lira değeri olan bir evin 1 milyona çıktığı yerler var. Şimdi, 100 bin lira değeri olan bir arsa, yeniden değerlemede 2013’ten bugüne taşırırsanız, yaklaşık 150 bin lira yapar. Siz diyorsunuz ki “Bu 150 bini de yalnızca yüzde 50 artırabilirsiniz.” Ne oldu? 225 bin lira oldu ama açın emlak sitesini, o arsa şu anda 2 milyon lira emlak sitesinde satışta. Şimdi ne yapacak satışa kalksa bu adam? Ne güzel, gidecek belediyeden rayiç bedelini alacak, 225 bin lira verecek, siz sınırladınız ya. 2 milyonluk araziye 225 bin liraya satabilecek, alım satım kârını inanılmaz bir şekilde düşürmüş olacak ve harcı da tabii ki... Alım satım vergisi en önemli rakam ama harcını da siz düşük rakamdan almış olacaksınız. Şimdi, tabii, bakın, eleştirileri anlıyorum. Şimdi, Beşiktaş’ta bir evi bir emeklinin diyelim ki, dört yıl önce 200 bin lira yapıyordu, onu bir anda Beşiktaş Belediyesi 1 milyon lira yazmayı düşünüyordu. Gerçek değeri de 1 milyon lira hâlbuki, 1 milyon liraya çıkmış, rant gelmiş ama o emeklinin günahı değil ki o evi 200 bin liradan 1 milyon liraya çıkmış. Buna karşı da Batı’da koruyucu yasalar var. Eğer bir kişi...

Sayın Bakan dinliyor mu bilmiyorum ama...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Dinliyorum, dinliyorum, sonuna kadar dinliyorum, kulağım sizde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Peki.

Batı’da buna karşı koruyucu yasalar var. Bir kişi bir evde oturuyorsa, yalnızca oturmak için kullanıyorsa onunla ilgili vergiyi kısıtlayıcı hükümler var yasada yani onu koruyor çünkü. O rant gelmesi o kişinin günahı değil. O evi almış yıllar önce. “O evin vergisini yılda yüzde 3’ten fazla artıramazsın, yüzde 5’ten fazla artıramazsın.” diye Amerika’da, Avrupa’da yasalar var ama sen eğer ki ikinci bir ev almışsan...

Sayın Bakan, dinlemeniz mümkün değil.

Eğer sen ikinci bir ev almışsan... Yani bir ev almışsan, o evle ilgili artışla ilgili sınırlayıcı yasalar var Batı’da Sayın Bakan. Diyor ki “Yılda yüzde 2’den fazla artıramazsın.” Oturduğu sürece. İsterse elli yıl otursun, rant gelse bile artıramazsın ama ikinci bir ev alırsan, onu kiraya verirsen, o evin değeri neyse, üç yılda mı iki yılda mı bir toplanan kurullar rantta göre artırıyorlar vergisini Sayın Bakan. Şimdi, bakın, 50 tapusu olan, 100 tapusu olan, 200 tapusu olan, 500, 1.000 tapusu olan insanlar var. Şimdi, bir yere gitmiş, arazisini almış, arsa 100 bin liradan 2 milyon liraya çıkmış, siz diyorsunuz ki “Yok, bunu 150 yükseltebilirsin, 2 milyon lira rayiç koyamazsın.”

Sayın Bakan, bu şekilde rantı vergilendiremezsiniz. Emlak sitelerini açalım, bakalım beraberce, mevcut emlak değerlerine de bakalım. Belediyelere “Artıramazsın.” dedikten sonra ne harç artış vergisini alabilirsin, değer artış vergisini satışlarda ne de alım satım vergisini artırabilirsin ve rantı vergilendiremediğin sürece bu para inşaata, rantta doğru akmaya devam eder. Çünkü, şöyle efsaneler yarattınız: Ya, ben burada bir arsa aldım 100 liraya, oldu 1 milyon lira. Fabrika açmıyor insanlar; üçüncü köprü etrafında araziler kapatmaya bakıyor, üçüncü havalimanının etrafında araziler kapatmaya bakıyor çünkü rantı da vergilendirmiyorsunuz, para sürekli olarak rantta akıyor. Sayın Bakan, bu madde çok sakıncalı. Bakın, mutlaka ev sahiplerinin, tek evi olan veya bir dükkânı olan insanın değer artışlarını sınırlandıralım, ekmek teknesini ve evini tabii ki sınırlandıralım ama ikinci evi olan, ikinci dükkânı olan, üç yüzüncü dükkânı olan insanı eğer ki siz bu şekilde vergilendirmezseniz para rantta akmaya devam eder.

Sayın Başkan, bu takdir komisyonlarının da dört yılda bir toplanmasıyla ilgili de sınırı bence değiştirmek gerekiyor. Niye dört yılda bir toplanıyor takdir komisyonları? Ya iki yıl daha makul olabilir, yıl olabilir ama dört yılda bir toplanması da... Dört yıl boyunca rant geliyor ama sen o rantı vergilendiremiyorsun. Veya değer düşüşleri de olabilir tersten. Diyelim ki, yarın emlak değeri yüzde 30 düşer, vatandaş dört yıl boyunca daha yüksekte vergi verir. Bence bunların yeni baştan bir kod yasa üzerinden değerlendirin, böyle “Torba yasayla sınırlandırdım.” olmaz ve bu madde kalmış olur Sayın Başkan.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, bir yıl.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama dört yıl boyunca siz bunun üzerinden vergi alacaksınız. Yani dört yıl boyunca yüzde 50 bir sefer artacak, sonra yeniden değerlendirme üzerinden artacak. E, dört yıl boyunca sen rantı vergilendiremeyeceksin Sayın Başkan. Yani gelmiş rantı vergilendirmemiş olacaksın. Bunu yeniden değerlendirin, bunu geri çekin diye öneriyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 1990’lı yıllarda parası olan insanlar bakıyordu en kârlı iş nedir diye, faize para yatırıyorlardı. Dolayısıyla, işte, yatırım olmayınca, istihdam sağlanamayınca ekonomi de buradan krize doğru gitti. Devriiktidarınızda bugünlerdeyse parası olan insanlar rantta, inşaata, bu tarafa doğru yöneliyor. Bütün kurumsal şirketler bile, belli alanlarda uzmanlaşmış şirketler bile inşaatçı oldu. Yani her birinin inşaat şirketi kuruldu, inşaata para yatırıyor. Eğer bu düzenlemeyle işte hepimize gelen şikâyetlere “Filan belediye yüzde 400, 500 artırdı.”ya, işte “Bir tane dairesi var, gariban, bu kadar olur mu, bu insafsızlıktır.”a, bunlara karşılık gelen bir düzenleme yapıyorsanız anlaşılır bir şey bu ama bu öyle değil. Yani bir genelleme yapıyorsunuz, dolayısıyla arsa, arazi, inşaat, bu alanlara yatırım yapan insanlara bir kolaylık getiriyorsunuz ve bu hiçbir şekilde böyle ekonomiye falan katkı sağlayacak bir şey değil.

Şimdi, bir arsanız var ya da işte aldınız, orada öyle bir imar değişikliği oluyor ki bin lira değerinde olan bir arsa, bir arazi bir anda 10 bin lira değerine ulaşıyor, öyle bir imar değişikliği yapıyorsunuz. Ondan sonra, değeri bin lirayken takdir edilen şey 10 bin lira olmuş; aynı şekilde, hiçbir şekilde artırılamayacak ve vergi de ona göre alınacak. Bu gerçekten ciddi bir haksızlık oluşturuyor. Ve hani, siz baştan beri son zamanlarda dünya kadar düzenleme yaptınız. Bu düzenlemelerin amacı... İşte, üretimi teşvik etmek, istihdamın artması için dünya kadar hazineden kaynak artırdınız filan ama bu politika bu şekilde devam ettikçe, rant bir şekilde dağıtılmadıkça, vergilendirilmedikçe siz paraların üretime akmasını sağlayamayacaksınız. Dolayısıyla, ekonomi de sağlıklı bir şekilde büyüyemeyecek, vergi de toplayamayacaksınız, bu şekilde devam eder. Eğer, gerçekten, bugüne kadar yapmış olduğunuz düzenlemelerde samimiydiyseniz bu yanlış bir düzenleme, bundan vazgeçmelisiniz ya da bu maddeyi işte bir şekilde gerçekten bir tane dairesi olan, oturan insanları korumak için -ki genelde böyledir- yapıyorsanız burada bir şey belirtmeniz gerekiyor yani bu maddeyi o şekilde düzenlemeniz gerekiyor. Ama “Yok, işte, rantta para yatıranları ödüllendiriyoruz.” diyorsanız bu şekilde devam edecek, bunu da milletin bilmesi lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, görüş ve eleştirilere ilişkin bir şey söyleyecek misiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Teşekkür ediyorum.

Yapılan eleştiriler bir bakıma kendi gerçekliği içerisinde olabilecek hususlar. O açıdan, mutlaka değerlendirmeye tabi tutulabilir ama burada temel çıkış noktası aslında vatandaşlarımızın talepleri. Biliyorsunuz bu sene belediye komisyonları toplandı, birçok vilayetimizde yapılan kıymet takdirlerinde çok aşırı değer artışları yapıldı ve bu da yaygın bir şekilde vatandaşlarımızın şikâyetlerine neden oldu. Dolayısıyla, bazı belediyeler için bazı bölgelerde, bazı mahallelerde aslında sizin ifade ettiğiniz gibi değil ama ekonomik bir gerçekliğe dayanmayan aşırı değerlendirmeler yapıldığı ifade edildi. Bu konuda ben daha önce de ifade etmiştim, Bakanlık olarak da bu konuyla ilgili farklı belediyeler özelinde rakamlara baktığımızda gerçekten yani yüzde 100, yüzde bin, yüzde 2 bin gibi rakamlarla karşılaştık. Dolayısıyla, vatandaşlarımızdan yoğun bir şekilde gelen bu talebi dikkate alarak bir çalışma yaptık. Buradaki yüzde 50 yaklaşımının ardında yatan temel husus şudur: Biliyorsunuz, arazi değerleri, arsa değerleri dört yılda bir değerlendiriliyor. Bu ara yıllardaysa yeniden değerlendirme oranında değerlendirme yapılıyor. Yeniden değerlendirme oranı her zaman o yılki TÜFE dediğimiz enflasyon kadar olmayabilir. Çünkü yeniden değerlendirme oranı üretici fiyat endeksinden gelen bir endeks. Dolayısıyla, mesela, enflasyon tüketici fiyat endeksi yüzde 9 olduğu hâlde yeniden değerlendirme oranının yüzde 3 olduğu, 4 olduğu yıllar oldu. Biz şöyle yaptık: 2013 ile 2017 yıllarını karşılaştırdık. O yıllarda gerçekleşen enflasyon ile -2017 için de yıl sonu için biliyorsunuz enflasyon tahmini var- gerçekleşen yeniden değerlendirme oranlarını yan yana

koyduğumuz zaman aslında yeniden değerlendirme oranlarının daha geride kaldığını gördük. Dolayısıyla, yapılacak değer artışlarının, komisyonlar tarafından yapılacak değer artışlarının bu bakımdan da en azından bugünkü duruma göre yeniden değerlendirme oranından daha yukarıya artması gerektiğine işaret ediyor. Bunu teknik bir analize tabi tuttuğumuz zaman yüzde 50 oranındaki bir artışın... Hani, lokasyona bağlı çok özgün bir planlama yapılmıştır, orada gerçekten değer aşırı bir şekilde artmıştır, böyle spesifik yerler olabilir ama onun dışında yani o mahallede, o bölgede, kıymetlerin astronomik şekilde artmasına neden olacak bir imar planı değişikliği olmayan yerlerde fiyatların aşağı yukarı enflasyon kadar artacağını varsaymak lazım. Nitekim, çalışma sırasında biliyorsunuz TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) emlak fiyatlarına dönük de özel endeks yayımlıyor. “Türkiye geneline dönük fiyat endeksi” diyorlar. Türkiye için ayrı, İstanbul için ayrı, Ankara için ayrı, vesaire. Çalışma sırasında onlara da baktık. Yani o bölgelerdeki fiyat artışlarının, genel fiyat artışlarının, emlak fiyat artışlarının ne olduğuna da baktık. Dolayısıyla, onlara baktığımız zaman da 2017 yılında yeniden değerlendirme oranına göre belirlenmiş fiyatın en fazla yüzde 50 artırılması hâlinde hem emlak piyasasına ilişkin özel fiyat endeksleri hem TÜFE endekslerini yan yana koyduğumuz zaman bu dereceye kadar, bu orada kadar komisyonların fiyat artışlarının makul olduğunu gördük ama bunun üzerindeki artışları açıkçası hani genel ekonomik rasyonalite içerisinde makul görmediğimiz için böyle bir yüzde 50 oranı belirledik. Buradaki, yapmak istediğimiz temel düzenlemedeki amaç belediyeler tarafından yapılmış aşırı ve astronomik fiyat değer artışlarının önüne geçmek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Belediyeler Birliği bir açıklama yapmak istiyor, onları bir dinleyelim, ondan sonra üyelerimizle devam edeceğiz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. AHMET OKAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz; şimdi, bununla ilgili takdir ederseniz önümüzdeki notları bir okumak istiyorum. Vergi Usul Kanunu’na göre, emlak vergisi değerleri valilik, belediye, defterdarlık, tapu gibi dairelerinin temsilcilerinden oluşan takdir komisyonlarınca dört yılda bir tespit edilmekte. Belediyenin doğrudan emlak vergisine esas değerleri belirleme yetkisi bulunmamakta bu durumda. Kaldı ki komisyonun kararlarına karşı üst komisyona itiraz hakkı da olduğu gibi komisyon kararlarına karşı yargı yolu da açık. Emlak vergisinin en temel sorunu, değerlemenin rayici yansıtmaması nedeniyle belediyelerin vergi kaybı yaşaması. Ayrıca, yine bu yıl temmuz ayında çıkan bir kanunla OSB alanlarında kalan taşınmazların Emlak Vergisi Kanunu’ndan muaf tutulması da belediyenin emlak vergisi gelirlerini azalttı.

Diğer taraftan, düzenlemeyle emlak vergisi değerlemesindeki rayiç bedelin tespiti daha da zorlaşacak, mevcutta zaten yansıtmıyor. Yüzde 50 gibi bir sınır koyarsak aslında bu daha da zorlaştıracak. Madde gerekçesinde de bunun fahiş yapıldığı nedeniyle yapılan bir düzenleme olduğuna ilişkin bir ifade de yer almıyor. Eğer sorun, rayice fazla değerlendirme yapılmışsa buna yönelik bir müeyyide konulabilir. Örneğin, işte fazla ödeme yapıldıysa bunun faiziyle geri ödemesi gibi, vesaire.

Yine, dört yılda bir belirlenmesi de diğer bir sorun. Bu, Bakanlar Kurulu kararıyla iki yılda bire indirilebiliyor. Gayrimenkullerin değerleri hızla arttığı için bununla ilgili değerlemeler de tam yansıtmadığı için bu düzenleme, belediyelerin önemli bir gelir kaybı olan emlak vergisini aslında kısıtlamış oluyor.

Teşekkür ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şöyle bir yanlış algı oluşturmayalım. Var olan bir gelirden kaybetme gibi bir şey asla söz konusu olamaz getirilen bu düzenlemeyle. Normalde belediyeler bütçe yapıyor, normalde bir enflasyon kadar emlak vergisi geliri belediye gelirlerinden bir tanesi. Toplam belediye gelirleri içerisinde, 4 milyar lira bir rakama sahip. Zaten bizim yaptığımız düzenlemeye göre 2017 yılında toplanan emlak vergisi gelirini bu anlamda en fazla yüzde 50 artıracak şekilde de bir düzenlemenin veya komisyon takdirlerinin önünü açtık. Dolayısıyla, şu deniyorsa tamam: “Yani biz çok yüksek bir gelir artışı öngörmüştük, potansiyel bir hedefimiz vardı, oradan kayıp.” deniliyorsa onu anlarım. Ama bugünden ve bugünden geleceğe dönük gelir artışından bir kayıp yok, o artış yine olacak. Çünkü biz bu maddede diyoruz ki: “2017 yılında ödenen emlak vergisi değerinin hesabında kullanılan arsa ve arazi birim metrekaresi değerleri 2018 yılında yüzde 50’ye kadar artırılabilir.” Dolayısıyla, “Böyle bir düzenleme her halükârda zaten belediyelerin emlak vergisi gelirlerini bu anlamda yüzde 50 zaten artırıyor. O açıdan, bir kayıp değil bir kazanç var ama mevcut hâliyle getirilen astronomik artışlardan kaynaklanan daha yüksek bir hedef vardı, bundan kayıp var.” deniyorsa doğru. Ama vatandaşın buradaki astronomik değer artışlarından etkilenmemesini sağlamaya çalışıyoruz.

Burada şunu da söyleyelim: Bu yapılan düzenleme sadece emlak vergisine dönük bir düzenleme değil. Bu aynı zamanda tapu harcında da esas alınacak bir düzenleme. Dolayısıyla, merkezî yönetim bütçe geliri olarak yani bütçeye gelecek bir tapu harcı geliri olarak kendi gelirlerimize de bu anlamda bir sınırlama getirmiş oluyoruz. Yoksa belediyeler bu şekilde artışlı yaptıkları zaman vatandaş yarın öbür gün orada bir alış-satış yapsa, tapu dairesine gelse sizin söylediğiniz o yüzde 2000 artırımlı değer üzerinden alım satım harcı ödeyecek. Dolayısıyla, burada vatandaşın lehine olmak üzere artışı makul bir seviyede sınırlandırıyoruz, yoksa bir gelir kaybı yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; şimdi, Hükûmetiniz son dönemde hep şunu söylüyor: “Ya biz kaynakların üretime akmasını istiyoruz, istihdamın artmasını istiyoruz.” Ama gelin İstanbul’a, diğer büyük şehirlere, paranın nereye aktığını hepimiz görüyoruz. İstanbul beton yığını oldu, herkesin şöyle bir hikâyesi var: “Şurada arazi aldım, 1 liraya aldım 10 lira oldu. Sen de gel araziye yatırım yap, sen gel buraya inşaat yatırımını yap.” Herkes inşaatta bir rant zincirine girmiş durumda.

Sayın Bakan, bunu değiştirecek şey maliye politikasıdır. Bakın, ben dün Amerika Birleşik Devletleri’nde idim ve orada...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi, birtakım anekdota dayalı şeyler söylüyorsunuz, ben diyorum ki: Türkiye İstatistik ofisi, İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de ve Türkiye genelinde emlak fiyatlarındaki değişimi istatistiksel olarak istiyor ve raporluyor. Bu rakamlar burada var, paylaşalım. Diyelim ki sizin o söylediğiniz bütün o rantları, şunları, bunları hesaba katıyor...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya yapmayın. Allah’ınızı seviyorsanız, beraber gelin burada açalım, emlak sitelerini açalım tamam mı? Çok basit bir şey var, oturtun bir müdürlük...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – TÜİK’in rakamları...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır, bırakın TÜİK’i. TÜİK’in rakamlarına göre biz şöyle büyüyoruz, böyle oluyor ama gerçeklik öyle değil. Tutmuyor yani “Yüzde 25 tasarruf oranımız var.” diyor, yüzde 25 tasarruf gözüküyor.

Ya ben diyorum ki: Emlak sitelerini açalım, bir de belediyenin rayiç bedellerini açalım.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Açmıyor...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya açmıyor demek ki, siz açın diyorum, bakın siz maliyesiniz, siz açın.

Mesele şu Sayın Bakan, bakın, özellikle arazi meselesini diyorum, konut meselesi ayrı bir boyut. İnanılmaz bir rant artışı var ve siz bu rant artışını vergilendiremeyeceksiniz bu maddeyle. Yüzde 50'yle sınırlıyorsunuz ve ben şunu söylüyorum, bakın: Bir evi varsa, bir iş yeri varsa, oturduğu ev ekmek teknesi, bunları tabii ki sınırlayalım. Yıllar önce almış, artmasın ama rant için alınan, onuncu, yirminci, ellinci veya gitmiş bir yerde bir arazi almış, imar geçmiş, 10 liralık yer 100 liraya çıkmış; siz bunu niye kısıtlıyorsunuz Sayın Bakan? Gelin, önerge verelim beraberce, bir ev bir iş yeri, sınırlayalım. Kalanlarda artış ranta göre olsun, hem belediye vergisini alsın hem siz değer artış vergisi de alın satışlarda hem de alım satım vergisinden alın.

Bakın, sizin iktidarınız başlamadan önce servetin yüzde 38'i toplumun yüzde 1'inin elindeydi yani en kaymak tabaka yüzde 1, toplam servetin yüzde 38'ine sahipti. Bugün, toplumun yüzde 1'i yani kaymak tabaka, servetin yüzde 58'ine sahip. Bu nasıl oluyor? Servet nereden oluşuyor? Servet cebindeki para değil ki. Sahip olduğun arsa, gidiyorsun bir yerden arazi alıyorsun, imar geçiriyorlar 10 lira, 100 lira oluyor, servet böyle oluşuyor. Mesele bu serveti vergilendirmesek, bu 58, 65 olur Sayın Bakanım. Siz o serveti vergilendirin ama dar gelirliye kısıtlayalım. Bir ev sınırı koyalım, bir iş yeri sınırı koyalım, geri kalanı değer artışının önünü açın, vergilensin.

Bakın, Batı'da şöyle oluyor komisyonda. Dün Amerika Birleşik Devletleri'nde idim. Bağımsız bir kurul geliyor -bağımsız bir kurul, vali, belediye başkanı, şu bu değil- ve özerk bir kurul, o kurul her sene değerlendirme yapıyor, her sene değer artışlarını değerlendiriyor ama orada bir evi varsa, evin değeri 100 bin dolar gözükiyorsa, 1 milyon dolara çıkmışsa yüzde 2'den fazla artıramıyorsun, 102 bin dolar yapabiliyorsun. O evde o insan elli yıl oturursa yalnızca yüzde 1, yüzde 2 artırılabiliyorsun. Ama gidip de bir yerde bir ev alırsan, o ev ikinci bir ev, o ev rant yiyorsa o evi sınırsız vergilendiriyor, neyse rayiç bedeli onun üzerinden vergilendiriliyor, gelin böyle yapalım. Yani bir evi olanı sınırlayalım ama 500 tane tapusu olan insanlar var bu ülkede ya. Değerlenmişse niye vergisini vermesin, niye o belediyeyi sınırlıyorsunuz. Belediye, diyelim ki değer artmışsa alsın vergisin o insandan, daha iyi hizmet versin. Siz de maliye politikası çerçevesinde rantı vergilendirin ki daha fazla para ranta akmasın, üretime aksın.

Sayın Bakan dinlemiyor, neyse, ben kayıtlara konuşayım. Sayın Bakan, benim size önerim şu: Bakın, bu maddeyi biraz daha çalışalım. Gerçekten, bakın, bu tarihî bir maddedir. Siz yüzde 50'yle sınırlarsanız daha fazla para ranta akacak emin olun. Çünkü, değer artış rakamları yok. Bakın, tapuda çok örnekleri vardır. 2 milyon olan yere 200 bin lirayı gösteriyorlar, alım satım vergisini düşük gösteriyor, alım satım kârını göstermiyor, açıktan paralar alınmıyor, veriliyor. Bunları sınırlamanız lazım, bunları kontrol etmeniz lazım. Adam diyor ki: "Belediyenin rayici bu arkadaş, sana ne?" Açıktan paraları alıyor, götürüyor, sende de "Nereden buldun?" yasası yok. Alıyor bankaya on gün sonra yatırıyor, "Nereden buldun?" diye de soramıyorsun Sayın Bakan. Maliyenin işi bu, serveti vergilendirmek, dar gelirliye dağıtmak. Ama siz torbada ne yapıyorsunuz? 25'i 28 yapıyorsunuz, üst gelir kesimine yok, orta gelir kesimine yüklen, zengine yüklenme. Yok böyle bir şey, ranta yüklen Sayın Bakan, orta kesime yüklenmeyin. Bakın, burada oturan herkes orta gelir kesimli, biz hariç, biz orta-üst gelir çıkıyoruz biraz şeye göre.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Öyle mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle çıkıyor herhâlde. Gerçi biz de ay sonunu getiremiyoruz masraflardan, ayrı ama.

Sayın Bakan, hepimiz orta gelirliyse zengine yüklenelim. Ya burada herhâlde fabrikatör, çok zengin vekil yok. Ben diyorum ki zengine yüklenelim, niye böyle karar çıkarmıyoruz? Ranta yüklenelim bir sefer de ya.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, siz kaldığınız yerden devam edin.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben bir cümle arz edeceğim.

Burada, hani, şu endişe ortaya çıktı: Eğer imar değişiklikleriyle -Sayın Bakan da kabul etti onu- büyük bir değer artışı olmamışsa filan... Eğer imar değişiklikleriyle -ki oluyor- olmuşsa büyük bir değer artışı, adam rantın vergisini ödesin. Bunu sağlayacak şekilde bir cümle eklenemez mi buraya? “Son rayiç bedel tespitinden sonra imar değişiklikleriyle değer artışı olmamışsa...” diye bir şek eklemek mümkün değil mi?

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu yıl belediyelerde yapılan emlak vergisi artışının gerçekten çok astronomik rakamlara ulaştığı muhakkak. Yani kendi seçim bölgelerimizde de vatandaşlarımız bizi arayarak “Vekilim, emlak vergileri bu oranlarda arttı. Buna belediyelerinizde müdahale edin.” gibi birtakım telkinler aldığımız muhakkak. Ancak benden önce konuşan gerek Sayın Garo ve Sayın Hocam Bekaroğlu’nun söylediklerini de dikkate almak gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca bazı belediyelerimizin, iyi niyetten, bugün bizim yüzde 50 olarak getirdiğimiz orana sadık kaldıklarını, hatta bunun altında rayiç bedeller belirlediklerini de biliyoruz. Ama bu getirdiğimiz kısıtlamayla beraber, bu belediyelerimizin gerçekten uzun süreli olarak elini kolunu bağladığımızı düşünüyorum. Bu konuda daha dikkatli ve titiz bir şeyler yapmamız gerektiğinin altını çizmek istiyorum ama böyle bir sıkıntı var, böyle bir problem var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben fazla uzun bir şey söylemeyeceğim ama bu, konut sektörünün bütününün yeniden değerlendirilmesiyle ilgili bir olay. Bizim çocukluğumuzdaki lastik toplar, teknoloji bu kadar gelişmediği için çabuk gümlerdi; bir tarafından vurduğumuz zaman öbür tarafı çıkar, bizim vurduğumuz taraf hırpalanır, içe geçerdi, karşıdan arkadaş vurduğu zaman da tam tersi olurdu. Şimdi, olaya böyle baktığınız zaman, konutta, sektörde bir öngörülebilirlik yok. Bugün bir konut aldığınız zaman, yarın önünüze imar planında nasıl bir şey gelebileceğini tahmin etmeniz mümkün değil, nasıl değerlendirilebileceğini tahmin etmeniz mümkün değil. Bir taraftan, hakikaten zenginlere bir arazide veya konutta rantı vergilemeye çalışıyorsunuz, diğer tarafta da tesadüfen orada mirasla elde ettiği bir konutun vergisini ödeyemeyecek hâle düşen insanlardan oluşan bir gruba da görüyorsunuz. Burada bizim öngörülebilirliği sağlamamız lazım, belirsizliği gidermemiz lazım. En azından bir on sene, on beş sene o bölgenin imar planının ne şekilde değişebileceğini bilmemiz lazım. Bunları bilmeden hangi tedbiri alırsak alalım, bu yetkileri

verdiğimiz zaman, belki şikâyetçi olduğumuz anda, kendi partilerinize mensup olan belediyelerin bile ister istemez hem rant hem de kaynak elde etmek amacıyla hem de rantı değerlendirmek amacıyla, vergilendirmek amacıyla yaptığı birtakım girişimlere karşı çıkmak zorunda kalabilirsiniz.

Dolayısıyla, bu olayı değerlendirirken belki bugün bir şekilde iktidar çoğunluğuyla, buradan istediğiniz şekilde veya toplumdan gelen baskılar neticesinde tam olmasa da topu bir tarafı hafif içine girmiş şekilde düzeltmek mümkün olmakla beraber, gerçek değerinde bir vergilemeyi mümkün kılacak bir yöntem bulmanız hemen hemen mümkün olmayabilir. İleriye dönük olarak sektörün tekrar gözden geçirilmesinde yarar olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Maddeyi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sorularımızı sorduk.

BAŞKAN – Açıklama yaptı Sayın Bakan ama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, yapmadı.

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakanım, bir daha açıklama yapacaksınız.

Buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Paylan'ın söylediği konularla ilgili farklı düşündüğümüz yok. Fakat Sayın Paylan farklı bir noktadan yaklaşıyor, şöyle bir varsayımda bulunuyorsunuz: Alım satımda kanunlara göre “belediye rayici” diye ifade edilen eğer ne ise tapuda da o kullanılıyor diye varsayıyorsunuz. Hâlbuki kanunlarımız böyle değil. O bir asgari değer. Normalde kanunlarımıza göre bir gayrimenkul alım satıma konu edildiğinde, gerçek alım satım bedeli ne ise onun üzerinden beyan edilmesi gerekiyor. Burada, emlak sitelerindeki rakamlar ile belediyelerdeki, daha doğrusu tapudaki rakamların arasındaki farklılık meselesi tamamen düşük beyandan kaynaklanıyor. Çünkü kanuna göre zaten kişi emlak vergisi değerinden daha düşük bir beyanda bulunamadığı için tapuda o rakam esas alınıyor. Onun için, bizim genel anlamda üzerinde çalıştığımız bir konu bu. Hatta Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla birlikte çalışıyoruz.

Türkiye’de aslında kayıt dışı ekonomiyle mücadelede belki de en kritik konulardan bir tanesi, gayrimenkul sektörünün vergilendirilmesi yani varlıkların gerçek değerleri üzerinden vergiye konu edilmesi. Bunun iki yolu var: Bunun bir yasal düzenleme boyutu var, bir de uygulamada denetlenme boyutu var. Bugün bu tasarı içerisinde mesela elektronik ortamda, internet ortamında yapılan bütün işlemleri kavramaya dönük bir yetki alıyoruz, bilgi toplama yetkisi alıyoruz. Bugün mesela gidip bankadan bir ipotek alırsanız, tapuya gidip düşük beyan ederseniz yakalıyoruz. Çünkü tapudaki ipotek bedeliyle tapudaki rakamı karşılaştırıyoruz. Şimdi, vatandaş artık diyor ki: “Ya, ben burada kaçırıyorum.” Şimdi, duyuyoruz ki yeni yöntemler buluyorlar.

Dolayısıyla, bu genel konular, üzerinde çalıştığımız ve düzeltmeye çalıştığımız konular. Ama Sayın Çam ifade etti arkadaşlar. Şimdi, burada yani Sayın Çam'ın seçmeni kendi bölgesinde, kendi partisinin belediyesinden şikâyet edebiliyorsa, bütün partilerin mensup olduğu belediyeler için de aynı şikâyetler geliyorsa, yaygın bir şekilde ifade ediliyorsa ...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya bir evi olana tamam.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir dakika, bir şey ifade ediyorum, bir dinleyin.

Yani Sayın Çam diyor ki: “CHP’li belediyelerden dolayı bana şikâyetler geliyor. ‘Bedelleri yüksek belirlediler.’ diye kendi seçmenim bana şikâyetle bulunuyor.” E, biz de burada diyoruz ki arkadaşlar: Biz vatandaş dinleyeceğiz. Vatandaş diyorsa ki: “Bu rakamlar yüksek, bu rakamlar astronomik.” Her gün, her yerde emlak vergisi; her gün, her yerde plan değişikliği mi yapılıyor? Beşiktaş’ta her gün plan değişikliği mi var? Kadıköy’de her gün plan değişikliği mi var? Ama rakamlar yüksek. E, şimdi diyoruz ki: Burada hakkaniyete uygun bir ölçü getirelim. Oturduk, çalıştık, enflasyon rakamlarına baktık, konut sektörüne dönük fiyat endekslerine baktık ve gerçekten bütün bu genel fiyat artışlarını yakalayacak bir oranın yüzde 50’ye kadar olması hâlinde bunun makul olacağını gördük. Bu getirdiğimiz düzenleme, geniş toplum kitleleri karşısında karşılık bulmuş, memnuniyetle karşılanmış, CHP’ye de oy veren, AK PARTİ’ye de oy veren HDP’ye de oy veren herkesin... “Tamam, bu doğru bir düzenleme.” diye getirilen bir şey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Geniş kitlelere bir şey demiyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir evi olana tamam.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Onun için burada sistemin geneline dönük söylemiş olduğunuz o kayıt dışılık, servetin gizlenmesi konusu genel bir konu ve bu konu... Gerçekten belki de Türkiye’de kayıt dışı ekonomiyle mücadele etmenin birinci sırasında yer alan, gayrimenkul varlıkların değerlendirilmesi. Bu konuyla ilgili bir çalışmamız var inşallah, getireceğiz onu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bu konuyla ilgili konuşmadım. Bu, arkadaşların da belirttiği gibi, sizin de belirttiğiniz gibi -Türkiye’de gayrimenkul rantlarının- tümüyle ele alınması gereken bir konu. Bu, bu şekilde de düzeltilmez, sorun çözülmez veya öbür türlü de olmaz. Fakat şunu söylediniz: “CHP’li belediyeler tarafından fahiş...”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Demedim, Sayın Çam söyledi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, o öyle söylemedi, o farklı bir şekilde söyledi.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Kendi seçmenim.” dedi, bana şikâyet ediyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Belediyeler Birliğinden değerli arkadaş ifade etti. Takdir komisyonları tarafından belirleniyor bu rakamlar. Takdir komisyonları da sadece belediyelerden oluşmuyor, ağırlıklı olarak bürokrasiden oluşuyor, valilikten vesaire.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ağırlıklı olarak belediye temsilcilerinden oluşuyor..

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, hayır, ifade etti komisyon kimlerden oluşuyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Söylesinler, söylesinler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, müsaade eder misiniz Belediyeler Birliğine?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kimlerden oluştuğunu söylesin.

BAŞKAN – Evet.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yani bürokrasi yapıyor ama hesabını CHP’li belediyeler...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – CHP’li belediyelerde, tesadüfen Beşiktaş gibi, Sarıyer gibi bazı yerlerde gayrimenkullerde çok önemli artışlar var ama oraları Beşiktaş Belediyesi belirlemiyor yani o belediyeler belirlemiyor. Bakın, arkadaşımız söyleyecek, takdir komisyonları kimlerden oluşuyor.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. AHMET OKAY – Maliye Bakanlığının bir genelgesi var bununla ilgili önümde, şu anda onda komisyonların oluşumuyla ilgili bir madde var: “213 sayılı Kanunun 72’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca arsalarla ait takdir komisyonu; belediye başkanı veya tevkil edeceği bir memur, ilgili belediyeden yetkili bir memur, defterdarın, vergi dairesi başkanlığı bulunan yerlerde ise vergi dairesi başkanının görevlendireceği iki memur, tapu sicil müdürü veya tevkil edeceği bir memur, ticaret odasının seçilmiş bir üye, ilgili olduğu arsalarla ilişkin organize sanayi bölgesini temsilen bir üye, ilgili mahalle veya köy muhtarından oluşur.”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Görüyorsunuz, 2 belediyeden var, geri kalan 5 üyenin...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşımız şunu da söyledi: “Teknik çalışmaları yapıp Komisyonun önüne getirelim.”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın, sizin elemanlarınız tarafından onaylanmış, gördünüz mü?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bir daha cevaplandırır mısın, duymadık.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. AHMET OKAY – Şimdi, ben genelgeden okuyorum da Sayın Bakanım... Yani belediye herhâlde yardımcı oluyordur, beraber getiriyordur diye düşünüyorum ama birlikte karar veriyorlar Sayın Bakanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, baskı yapmayın lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Soruyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gördünüz işte, ağırlıklı olarak sizin memurlarınız tabii ki.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya, yapmayın, siyasi polemik yapmayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, burada böyle dolaylı olarak “CHP’li belediyeler tarafından yapılıyor.” imasına gerek yok işte, görüyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – CHP’li Beşiktaş Belediyesi, CHP’li Kadıköy Belediyesi yaptı diye ne yapayım yani şimdi? Gidip belediye başkanıyla uğraşacak hâlim yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belediye değil, bakın, sizin elemanlarınız tarafından imzalanmış çoğunluğu. Beşiktaş Belediyesinin 2 elemanı vardı, ağırlıklı olarak sizin elemanlar.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Siz neden endişe ediyorsunuz ki?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz dediğiniz için söylüyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, tevafuk olmuş.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dolaylı olarak burada hemen bir siyaset yapıyorsunuz. Ne gerek vardı? Bakın, ağzımızı açmadık, konuşmadık.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ne yapayım yani? Şaşıyorum ya, vatandaşın lehine bir düzenleme yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İtiraz etmedik yani kalkıp da o orada gereksiz yere...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim, biz ona itiraz etmiyoruz, siz olayı değişik yerlere çekiyorsunuz. Rant, rant, rant...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın, milletvekili arkadaşlarımız da itiraz etmediler, kalkıp bir şey söylemediler.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Çalışacağım.” dedim ama çalışacağım da.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Çalışacağım.” diyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Çalışıyorum zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bekliyoruz bakalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kimse yapmadı. Bakın, milletvekili arkadaşlarımız da söylemedi, burası da söylemedi, biz de konuşmadık, bir siz sadece orada hemen aradan bir siyaset yaptınız, onun için söylüyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiñç geçti)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, devam ediyoruz, sonra vereceğim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, şeye cevap vermediniz ama uzatacağım bunu.

Bakın, ülkede bir istatistik var: 1 ev ve/veya iş yeri olanların oranı ülkede yüzde 93 yani yüzde 93’ün 1 ev ve/veya iş yeri var, ikinci bir evi yok. Geri kalan yüzde 7’nin içinde bin evi olan var Sayın Bakan, bakın, bin tapusu olan var, bırakın 1’i, bin tapusu olan var yani milyarlarca dolarlık serveti olanlar var. Şimdi, 1 evi ve/veya dükkânı olan, ekmek teknesi olanlara dokunmayım diyorum, yüzde 50 değil, yüzde 10 yapalım sınırı, onlara kısıtlayalım. Ama bin tapusu olan o yüzde 1, yüzde 2, yüzde 3 olan kesime, hep böyle daha zenginleşen kesime siz diyorsunuz ki: “Ya, sen vergi verme.” Burada ciddi bir sorun görmüyor musunuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nereden çıkarıyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bunu sınırlayalım o zaman, önerge verelim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Beşiktaş’ta, Kadıköy’de 4 tane gayrimenkulü var. 4’ü de 200 mü artmış yani?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Beşiktaş değil, ben size Bağcılar’da göstereyim, yüzde 2.000 artmış.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok canım, Beşiktaş’ta olduğunu varsay yani Beşiktaş’ta adamın 4 tane evi var. Ne olacak yani orada şimdi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Esenyurt’ta, Bağcılar’da... Hayır, ikinci evine versin, üçüncü evine versin, beşinci evi varsa, onuncu evi varsa, yirminci evi varsa versin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Birinciye de fayda sağlıyor, üçüncüye de sağlıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, birincide oturuyor Sayın Bakan. Bakın, oturmak, barınmak ve ekmek teknesi başka bir şeydir, rant başka bir şeydir.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Beşiktaş Belediye Başkanıyla konuşun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, Bağcılar’ı örnek veriyorum. Bağcılar’da yüzde 2 bin artan arsa değerleri var, imar geçmiş, yüzde 2 bin artmış. Esenyurt’a gelin, bakın, yüzde 2 bin, 3 bin artan arsalar var. Adamın 300 tane tapusu var. Niye bundan vergi almıyorsunuz? 300 tapulu insana diyorsunuz ki: “Sınırlıyorum, yüzde 50.” Olmaz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Vallahi, serveti vergilendirmiyorsunuz benim anladığım kadarıyla, serveti vergilendirmeyin, garibanın sırtına binin.

BAŞKAN – Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bu metrekare değerleriyle ilgili olarak bu yıl çok ciddi sıkıntılar yaşandı, basına da düştü bu. Öyle görünüyor ki bunu acaba önleyebilir miyiz diye getirilen bir düzenleme ama şöyle bir şey var: Bu, açıkça yerel yönetimlerin mali özerkliğine müdahale. Şimdi, bakın, cehenneme giden yollar hep iyi niyet taşlarıyla döşenmiştir. Dolayısıyla, evet, bir şeyi önlüyoruz ama bununla ne getiriyoruz, buna bir bakmak lazım. Evet, öyle görünüyor ki sadece belediye değil, Maliye Bakanlığımızın yetkilileri de var bu metrekare birim fiyatlarının belirlendiği tespit komisyonunda ama diyelim ki bir belediye birim fiyatlarda hakikaten olağanüstü yüksek artış yaptı. Seçmene ne diyoruz her yerde? Sandık, her yerde sandık. Gerçi yerel yönetimlerde galiba sandıktan vazgeçtik yani “Seçimle gelen seçimle gider.” yaklaşımından orada vazgeçtik ama yine de seçimle gelen seçimle gitsin Sayın Bakanım ve çok açıkça söyleyeyim: Tiebout’un bir hipotezi vardır, iki tane şey; biri normal sandık, öbürü de “ayağıyla oy vermek” derler yani vatandaş, eğer çok aşırı bu emlak vergilerini artırıyorsa belediye o bölgeden kaçır. Seçmeni azalır, vergisi azalır, o belediye çok ciddi, büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalır yani iki tane denetim mekanizması var. Onun dışında yine vatandaşın aşırı fiyat artışlarında tek tek dava açma hakkı da var. Dolayısıyla, benim burada gördüğüm şey şu: Bu, açıkça belediyelerin seçmenlerine karşı sorumlu hâle gelmesinin önüne geçen... Şimdi, ne yapacak belediye? Diyecek ki: “Ne yapayım? Size hizmet getirecektim ama Maliye Bakanlığı engel oldu, artıramadım. Hâlbuki ben oraya bulvar yapmıştım, şunu yapmıştım, bunu yapmıştım, bu konutların değeri şu kadar artmıştı ama ben vergileri artıramadığım için şimdi buradaki yoksul mahalleye de hizmet getiremiyorum, bunun sorumlusu da Hükûmettir.” Yani buraya düşmemek lazım bence, bir bakmak lazım. Belki bu seneye mahsus bir şey bu, belki iki yılı falan düşünüp yapmak lazım, bu kadar uzun tutmamak lazım ama yine de söylüyorum. Evet, cazip, vatandaşta cazip gelecektik çünkü yüksek bir vergiyle karşı karşıya kalmasını önleyeceksiniz ama diğer taraftan uzun dönemde belediyelerin mali özerkliğini ellerinden almış olacaksınız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Öztrak.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 37’nci maddeye dönüyoruz, bir önerge hazırlanacaktı, önerge geldi.

Maddeyi okutalım, ardından önergeyi okutalım.

MADDE 37- 1211 sayılı Kanunun mülga 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Gerçek ve tüzel kişilerden bilgi isteme yetkisi:

MADDE 44- Banka, mevzuatla kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla belirleyeceği gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belge istemeye yetkilidir. İstenilecek bilgi ve belgelerin kapsamı, toplanma ve izlenme yöntemi, doğruluğunun denetimi, paylaşımı, destek hizmeti temini de dahil olmak üzere usul ve esaslar Bankaca belirlenir.

Bu maddenin uygulanmasında destek hizmeti kuruluşu çalışanları hakkında da bu Kanunun 35 inci maddesi ve 68 inci maddesinin (II) numaralı fıkrasının (a) bendi hükümleri tatbik olunur.”

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Vergi Kanunları İle Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın çerçeve 37’nci maddesiyle değiştirilen 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu’nun 44’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasının ilk cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Banka, gerçek ve tüzel kişilerin döviz pozisyonunu etkileyen işlemlerini izlemek amacıyla belirleyeceği gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir.”

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN – Sayın Bakanım, önergeyle ilgili ve maddeyle ilgili bir açıklama alabilir miyiz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt)– Merkez Bankası Başkan Yardımcımız bir açıklama yapsın.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Merkez Bankasının temel amacı olan fiyat istikrarının sağlanmasıyla finansal sistemde istikrarı sağlayıcı para ve döviz piyasalarıyla ilgili düzenleyici tedbirleri almak gibi birçok görevi, bankanın sağlıklı, doğru, güncel ve sistemli olarak yerli veri elde edebilmesini zaruri kılmaktadır. Bu bakımdan, bankamızın sadece bankalardan ve mali kuruluşlardan bilgi alması da yeterli olmayabilmektedir. Örneğin reel, sektörün yabancı parayla borçlanmasıyla kaynaklanan borçlanma ve kur riskinin bilinmesi, değerlendirilmesi de bankamızın amaç ve görevlerine hizmet etmektedir. Söz konusu nedenlerle, bu maddeyle 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu’nun mülga 44’üncü maddesi yeniden düzenlenmek suretiyle bankaya, görevlerini yerine getirebilmek amacıyla gerçek ve tüzel kişilerden bilgi isteme yetkisi sağlamaktadır. Bilgilerin kapsamı, toplanması ve izlenmesi yöntemi, derlenmesi, saklanması, paylaşılması, doğruluğunun denetimi sürecinde bağımsız denetimin de yer alması, gerektiğinde teknik danışmanlıktan da yararlanılması gibi uygulama ayrıntılarının belirlenmesi hususunda bankaya yetki tanınması öngörülmektedir. Banka bu madde gereğince topladığı bilgilerin doğruluğuna ilişkin denetimi doğrudan ilgililer nezdinde yapmayacak, söz konusu işlevi konunun niteliğine uygun olarak Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları’nda kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara göre yapılacak bağımsız denetim vasıtasıyla gerçekleştirilecektir.

BAŞKAN – Söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, bu maddeyle ilgili, bu yeni şekliyle ilgili bir itirazım yok ama şunun bilinmesi gerekiyor: Merkez Bankasının böyle bir tedbir almasını sebebi, biraz önce Başkan Yardımcısının ifade etmeye çalıştığı şekilde, gerçekte döviz geliri olmayan gerçek ve tüzel kişilerin dövizle borçlanıyor olmasıdır. Bu da 2009 yılında getirilen bir düzenlemeyle oldu, Hükümet tarafından yapıldı. Hâlen döviz geliri olmayan firmalar maalesef dövizle borçlanabiliyor. Böyle bir sıkıntı olduğu sürece Merkez Bankasının yaptığı bu işlemin çok anlamı olmayacak, Merkez Bankası ancak takip edebilecek bunu.

Buradan ortaya çıkan sakıncalar... Şu anda çok büyük bir sakınca var. 230 milyar dolarlık galiba bir risk söz konusu. Bu sakıncanın giderilmesi söz konusu değil. Bunun doğrusu, Bakanlar Kurulunun daha önce, 2009 yılında yaptığı bu yanlış işlemi düzeltmesidir. Takip edilmesine itiraz etmiyorum, Merkez Bankası takip etmeye çalışacak, izleyecektir muhakkak ama doğrusu, bu riskin ortadan kaldırılması için daha önce 2009'da yapılan yanlışın düzeltilmesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu an itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti'nde yatırım yapanlar büyük bir tehdit altındadır, korku altındadır çünkü yaptıkları işlemlerin Hükümet tarafından izlenip ekonomik kararlarının siyasi olarak yorumlanmasından korkmaktadırlar. Mesela dövizin yükseldiği dönemlerde “Döviz sat.” kampanyasında döviz alanların çoğu fiilen vatan hainliğiyle suçlanır noktaya gelmişlerdir ve bunların da izlendiğine yönelik iş dünyasında bir kanaat söz konusudur.

Şimdi, burada firmalardan bir beyan istenmiyor. Firmalar bir mali incelemeye... “Uluslararası standartlar” falan dediklerinizi muhasebe incelemesine tabi tutacaksınız. Ve bu muhasebe incelemesinde, sizin “Döviz sat.” dediğiniz dönemde ihtiyaçları dolayısıyla, kararı dolayısıyla veya beklentisi dolayısıyla döviz almış olanlar veya sizin “Döviz alın.” dediğinizde döviz satmış olanların tamamı da bu inceleme sonucunda ne yazık ki fişlenmiş olacaktır. Bu, zaten bizim ülkemiz gibi yabancı paraya çok ihtiyaç duyan ve bu ülkeye güvenerek gelmesi gereken yabancı parayı biraz daha ürkütecek ve biz daha fazla faiz ödeyeceğiz parayı almak için, bu faizin de bir sürü etkisi olacak. Zaten az para girince kurun da artacağı çok kesin bir işlemdir. Yapılan düzenleme Türkiye ekonomisine zarar verir çünkü ihtiyari olarak sormuyorsunuz, gidip onun mali tablosunu... Mali tablolar dediğinizde “Bir hesaba bakacağım, diğer hesaba bakmayacağım.” demez denetçi. Açar, bütün hesaplarına, bütün işlemlerin bakar ve bu son derece ürkütücü bir tablo çıkarır, bir fişlenme riski çıkarır. Fişlenmekten korkanlar da bu ülke yerine bu ülkenin rakiplerini seçerler geçmiş dönemle birlikte. Şu an bu ülkede 211 milyar dolar, Merkez Bankasının son rakamlarına göre açık pozisyondayız biz. Yani firmalarımızın döviz varlığıyla döviz borçlarını netleştirdiğinizde 211 milyar dolar...

Her 1 kuruş kur arttığında biz 2,1 milyar lira zarar ediyoruz. Şimdi, 3,40'tan başladı kur, bugün geldi, 3,80'e kadar çıktı piyasalar kapalıyken. -artık piyasanın kapalı olması kavramı da yok- bugün 3,68 civarında geziyor. Bu kur zararını nereden alırsanız oradan itibaren zararınız başlamış olur. Yani biz kabaca mesela 3,75'ken 3,70 seviyesinde aldığımızda 26 milyar lira bu şirketlerin zararı oluşuyor kur farkından. Bununla kalmadı, faiz yükseldi, 51 baz puan faiz yükseldi. Faizin yükselişinin kamunun iç ve dış borcuna -ki özel borçları söylemiyorum bile- etkisini düşünün. Yani dış borcu kur farkıyla... Ki orada bir sürü teknik hesap var, onları bir varsayım olarak alıp bir tarafa bırakarak söylüyorum. İç borcu var, faizin artışıyla çıkan zarar ortada.

Borsanın düşüşü söz konusu. Borsanın toplam değeri, endeksin düşüşüyle bu ülkenin şirketlerinin değerinin kaybı ortada. Şimdi, bu hesap çok anlaşılmamış. Gezi Parkında 3 kuruş arttığında, Mehmet Şimşek dâhil olmak üzere bütün kanallarda gezip bu hesaptan zarar hesabı yapıyordunuz. Şimdi kur yoktan yere al papazı, ver papazı tartışmalarıyla yükselirken... Hatta şuradan başlarsanız... 3,08'di referandum tartışması başladığında, 3,80'e kadar geldi, bugün 3,68. Referandumun maliyeti neredeyse minimum 200 milyar lira. Şimdi bu zararı anlamamak durumunda mısınız? Bu zarar anlaşılmıyorsa bütün teknik detaylarını da verelim, ona göre zararı hesaplayın ki bir daha bu işleri yapmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Erdoğan.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan Yardımcısı, şöyle: Siz şimdi yurt içi şirketlerin bu bilgilerini isteyeceksiniz sanıyorum. Yalnız, bakın, az önce biz bir madde geçirdik. Şöyle ki yurt dışına yatırım yapacak şirketlere bir teşvik getirdik, damga vergisini kaldırdık. Yurt dışından da yatırım yapan oradaki şirketlerin bir döviz pozisyonu var ve siz bunları nasıl izleyeceksiniz mesela? Bu bir soru. Yurt içindeki şirketlere yazı yazacaksınız, bilgi isteyeceksiniz ama yurt dışından buraya borç vermiş, yatırım yapmış şirketleri izliyor musunuz, izleyebilecek misiniz?

İkinci: Bu mektubu diyelim ki yazdınız X şirketlere. Ya, şimdi, bizde bir devletten korku vardır, biliyorsunuz. Hani banka bu bilgileri bilir, krediyi almıştır, zaten Maliye Bakanlığıyla paylaşıyordur, onu bilmez ama bir mektup geldiğinde o şirketi bir korku sarar “Merkez Bankasından bir mektup geldi, başınıza ne iş gelecek?” diye. Bu anlamda bunların hangi amaçla kullanılacağına dair... Yani bence bazı bilgiler geçti ama kamuoyu anlamında bir bilgilendirme yapmanız gerekiyor. Çünkü bir anda bu mektuplar geldiğinde –açıkça söyleyeyim- zaten kısıtlı olan yatırımcılar da çekinecek duruma gelebilirler. Bu anlamda bunun bir PR’ını, tanıtımını hangi amaçlarla olduğunu bir kez daha duyurmanız gerekiyor diye düşünüyorum bu geçtikten sonra. Zaten maddeye de bir çerçeve koyduk, bu da önemliydi.

Peki, diyelim ki siz bu riskleri raporladınız –bir de sorum o- yani siz raporladınız, dediniz ki: Ya, çok büyük bir risk var, şu risk... Şirketler bize çok ciddi bir sorun yaratıyorlar. Bu şirketin 3 milyar dolar açığı var. Türk Hava Yollarının mesela var, 4 milyar dolar mı, ne, açığı var, ya o da kamu şirketi. Velez ki ülkeye de bir risk yaratıyor. Sayın Cumhurbaşkanı gitti, Boeing’le 11 milyar dolarlık uçak anlaşması yaptı, 11 milyar dolarlık daha bir açık pozisyon diyelim ki yüklenecek. Ne yaptırımınız olacak? Türk Hava Yolları diyelim ki risk yaratıyor veya X kamu şirketi, hastane ihalesi için yurt dışından 2 milyar dolarlık yatırıma girişti. Ya, kamu imzalamış, hazine imzalamış, sizin ne gibi bir yaptırımınız olacak, ne yapacaksınız? Çıkıp “Ey vatandaşlar, bu Hükümet başımıza bela açacak. Hastane ihalelerini imzaladı, Boeing’le 11 milyar dolarlık anlaşma imzaladı. Büyük bir krizle karşı karşıya kalacak.” mı diyeceksiniz? Ne yapacaksınız karşılığında? Yani bunu merak ediyorum, müeyyideniz ne olacak?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan Yardımcısına şunu sormak istiyorum: Benim bildiğim kadarıyla şu anda zaten açık pozisyon istatistiklerini yayımlıyorsunuz.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Tümden gelim vasıtasıyla elde edilen bir veri. Firma bazında detaylı ve bilanço dışı işlemlerde gördüğümüz bir veri detayı yok.

BAŞKAN – Sayın Başkan Yardımcısı, bitirsin Sayın Öztrak, ondan sonra size söz vereceğim ki kayıtlara geçsin.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şimdi, “Bu açık pozisyona ilişkin verileri uluslararası standartlara uygun olarak toplayamıyoruz.” mu diyorsunuz?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Sayın Vekilim...

BAŞKAN – Sayın Öztrak, siz bitirin, ondan sonra söz hakkı tanıyacağım. Kayıtlara geçsin. Lütfen...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Olur yani ben devam ediyorum.

Neden şirket bazında böyle bir veri toplama ihtiyacını duyuyorsunuz?

Son olarak da şunu sormak istiyorum: Bu verilerin hangi mahiyette olduğunu bu maddede... Yani “Ticari sır mahiyetindedir. Şu, şu, şunlar talep etmesi hâlinde verilmez .” diye bir kanuni düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz ya da Merkez Bankasının, kanunun başka maddelerinde böyle bir şeyi var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Öztrak.

Sayın Uysal...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Evet, efendim, şimdi, tamamını cevaplamam gerekirse, öncelikle, biz bu kapsamda ciddi bir çalışma yürütüyoruz efendim. Yani, bu, bizim için bir zaruret açığı.

Şimdi, firmaların döviz riskinin yönetilmesi açısından, öncelikle toplamda bu 200 milyar dolarlık döviz borcunun ne kadarının daha küçük ve orta ölçekli firmalardan, ne kadarının daha büyük firmalardan oluştuğuna yönelik bir çalışmamız var ve bu da özellikle belli bir tutarın altındaki küçük ve orta ölçekli işletmelerle ilgili 32 sayılı Karar’da daha önce bu Finansal İstikrar Komitesi’nin de gündeminde olduğu için konuyla ilgili zaten birtakım açıklamalar yapıldı. Bununla ilgili düzenleme çerçeveleri çalışılıyor yani döviz geliriyle döviz borcu arasında bir ilişki kurulması yönünde çalışmamız var. Yani, bunu, bir kere, bilgi olarak vereyim.

Ayrıca, daha büyük montanda yani bu borcun yüzde 80’ini kapsayan büyük ölçekli firmalarla ilgili yani bu, yaklaşık, döviz borçluluğu 15 milyon doların üzeri olan firmalarla ilgili de bir veri toplama ihtiyacı var. Burada biz bir pilot çalışma yürüttük yani yaklaşık 100-110 firma üzerinde yapılan bir çalışma. Bu veriler daha çok bankalar ve finansal kurumlar üzerinden elde edilmeye çalışıldı ama bu yaptığımız çalışmada görüldü ki mevcut, şu andaki çerçeve bizim istediğimiz verileri sağlıklı bir şekilde elde etme imkânının olmadığını gösterdi. Dolayısıyla, tüm bilanço dışı verileri de özellikle türev işlemlerden kaynaklanan kur riski işlemlerini, döviz pozisyonu yaratan işlemleri de kapsayacak şekilde veri toplayabilmemiz için bu düzenleme bir zaruret olarak ortaya çıkıyor ve bu kapsamda, tabii, ikinci aşamada biz bu verileri toplarken Kamu Gözetimi Kurumundan da destek alarak bağımsız denetim firmalarının belli şartlarda bu verileri sağlaması yönünde düzenlemeler de yapılacak.

Diğer taraftan, dediğiniz gibi, yani bazı firmalarda ya da yatırıma yönelik büyük montanlı döviz borçlanmalarında bunlarla ilgili birtakım yapılacak düzenlemelerde de istisnalar sağlanması öngörülüyor. Tabii, şu anda bunun için çok erken, detayları daha henüz netleşmedi. Ama başlangıcında, bir kere, bu verileri sağlıklı bir şekilde elde etmemiz gerekiyor.

Sayın vekilimin ifade ettiği gibi, zaman zaman kur dalgalanmaları yaşıyoruz. Zaten bizim amacımız... Bu dalgalanmalar yaşandığı dönemlerde finansal istikrara zarar getirmemesi amacıyla yapılan bir çalışmadır temelinde. Yani firmalarımızın bu dalgalanmalardan zarar görmemesi ya da görse bile minimuma indirilmesi amacıyla bir kere durum tespitini yapıp gerekli düzenlemeleri de bu çerçevede yapıp ilerleme niyetimiz var. Temelini oluşturan konu da bu verileri sağlıklı bir şekilde elde etmek efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben sorularıma cevap alamadım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, soruların bittiğinin farkında değildim, onun için gecikmeli soruyorum: Biz, geçtiğimiz aylarda burada yine Merkez Bankasının talebiyle beraber reeskont kredileriyle ilgili bir düzenleme yaptık. O düzenlemeyi yaparken de oradaki 3 imzayı 2 imzaya indirdik ve arada o 3'üncü imzanın gereksizliği noktasında da bir beyanla karşı karşıya kaldık. Şimdi siz reeskont kredileri açısından baktığınızda, bunu değerlendirdiğinizde ve bugün de firmalar hakkında bilgi sahibi olma ihtiyacının hasıl olduğu noktaysa böyle bir yetki istiyorsunuz. O zaman, o 3'üncü imza olarak yapılan düzenleme kalsaydı, imza sahibi, kendi sorumluluğunda gereken istihbari ve değerlendirici tutumda olacaktı.

Merkez Bankası açısından baktığınızda, firma bazında bilgilerin onların pozisyonlarına göre değerlendirileceğini Sayın Başkan Yardımcımız söylüyor. Size firmaların detay bilgileri ve o detay bilgiler içerisindeki, biraz önce arkadaşlarımın da söylediği risklerinden ziyade genel, makro olarak baktığınızda, sektörel olarak yapılan faaliyet konusuyla ilgili olarak ve yine, sektörel dediğimizde, bankacılık sistemi veya bir "hedge" olayının ne kadar olduğu yani bir bütün olarak bakmanız, sadece bir firma üzerinden değerlendirme yapmanız o makro dengeleri oluşturmak için yeterli değil. O zaman, benim aklıma "Reeskont kredileriyle ilgili olan süreçte karşımıza çıkacak olan risklerle ilgili ön almak için bir çalışma mı yapıyoruz?" sorusu da beraberinde geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben çok uzun konuşmayacağım ama bir şey soracağım. 110 firma dediniz, genel anlamıyla bu 211 milyar dolar meblağın yüzde 80'inin 2 bin firmada olduğu ifade ediliyor. Doğru mu kabaca?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Evet, doğrudur.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, bu 110 firma ne kadar, onu merak ediyorum. Kabaca bir şey söyleyebilir misiniz?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Yüzde 38'ini kapsıyor efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yüzde 38'i... Peki, bunun yüzde 70'i kaç firma mesela, diyelim? Böyle kabaca sizde vardır bir istatistik. Yani ürküttüğümüze değer mi, değmez mi, onu bilmemiz lazım. 50 firmaya bakacakken veya 300 firmaya bakacakken bütün sistemi altüst ediyoruz. Herkes endişe içinde olmasın yani söylemek istediğim o.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdoğdu...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, istatistikler tahmin yöntemiyle yapılır; kaliteli istatistik de kaliteli anketlerle, kaliteli tahminlerle yapılır.

Şimdi, biz bu istatistikleri tam tespit yöntemiyle bir tür vergi incelemesine çeviriyoruz. Arkadaşlar, bu doğru bir yöntem değil, bu ürkütür piyasayı ve piyasanın ürkmesinden hepimiz çok zarar görürüz. Bakın, piyasadaki söylenti şu: Firmalar tek tek takip altında ve mesela, döviz yükselirken “Döviz sat.” kampanyasına katılmayanları “hain” ilan ediyorlar. Bakın, böyle bir korku var, yok demeyin. Böyle bir korkuyu artıracak bir işlemden bulunuyorsunuz.

Üstelik, doğru tahmin edeceksek ben Merkez Bankasına soruyorum: Ya, bir ülkede 10 milyar dolar net hata ve noksan olur mu ya? Daha bunu bulamıyoruz. 10 milyar dolarlık net hata noksan kalekimiz var, biz bunu bulamadan geliyoruz, firmaların bilançoları üzerine tam tespitli inceleme yapacağız. Denetim elemanı gidecek, “Niye geldin?” “Ben senin Merkez Bankası istatistiği adına bilançolarına baktım.” Ya bu bilgiler sızarsa.

İnsanlar kararlarını ekonomik olarak verirler. Ekonomik kararlarını sorgularsanız buradaki sistemin adı, sizin sisteminizde, liberal ekonomik düzen olmaz ve bu düzenlemenin çok büyük etkileri olacaktır. Onun için, bu küçük yararlar uğruna bu büyük risklere girmenin gereği yok.

Üstelik bir dış borç kütüğümüz var. Hazineci varsa Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğünden, dış borç kütüğü ne oldu? Belki o dış borç kütüğü geliştirilebilir ve bu ürkütmeler yerine çok daha alt düzenlemelerle aslında murada erişilebilir.

Ama yine söylüyorum, değerli arkadaşlar, Türkiye normal bir sistemden geçmiyor. İnsanlar çok endişeli, kurumlar ve şahıslar çok endişeli. Bu yaptığınız düzenleme Türkiye ekonomisine zarar verecek bir düzenlemedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan Yardımcım, soruma cevap alamadım az önce sorduğum. Yani, size bir yetki veriyoruz şu anda ve siz bu 2 bin firmaya soracaksınız, cevap alacaksınız. Diyelim ki 500’ünün kur riskini iyi yönetilmediğini tespit ettiniz. Diyelim ki 50 milyar dolarlık “hedge” edilmemiş, kur riski alınmamış TL geliri var, döviz borcu olan firma buldunuz. Bu veriyi ne yapacaksınız? Yani kamuoyuyla mı paylaşacaksınız, siz para politikası kurulu raporlarınızda mı sunacaksınız, Hükûmete “Ey, Hükûmet, Türk Hava Yollarının böyle bir açığı var, bununla ilgili tedbir al.” mı diyeceksiniz? Kamu-özel iş birliği hastanelerinde açık var “hedge” edilmemiş, ne bileyim, yani ne yapacaksınız bu verileri, bu verilerle muradınız nedir? Nihayetinde, veriyi alıp herhâlde elinizde tutmayacaksınız. Yani, politika belirlenmesi anlamında bizlerle paylaşacaksınız, Hükûmetle paylaşacaksınız veya kamuoyuyla paylaşacaksınız, bunların hangisi?

Ve şunu da söyleyeyim: Bir yıldır, hani, Merkez Bankası bir yılı aşkın süredir gelip burada bir oturum yapmadı, herhangi bir şekilde bize de bilgi vermedi. Şu anlamda, bu verileri ne yapacağınızı bir açıkça söyleyin, ona göre belki bir iki cümle daha söylerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Turhan...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yönetim kuramında genel kabul görmüş bir husustur ki kontrol edemezseniz yönetemezsiniz, ölçemezseniz kontrol edemezsiniz. Dolayısıyla, ölçmek, bilgiye sahip olmak hem denetimin hem de denetimin bir fonksiyonu olduğu yönetimin olmazsa olmaz, vazgeçilmez bir unsur.

Tabii, şunu da kabul etmemiz gerekir, özellikle finans teknolojisi gibi, finansal hizmetler sektörü gibi alanlarda o kadar çabuk geliyor ki yatırımcıların ya da iktisadi birimlerin tercih ettiği sözleşme biçimleri, klasik, geleneksel yöntemlerle bunları izlemek her zaman mümkün olmuyor. Yani, bildiğimiz veri toplama yöntemleri ya da geleneksel denetim yöntemleriyle hiçbir şekilde kayda alınmayan çok sayıda şey oluyor ve bunlar da gerçekten önemli.

Fakat burada tabii ince bir çizgi var, ben Merkez Bankasının kurumsal kültürüyle bunu değerlendireceğini düşünüyorum. Zaten Hükümetimizin de AK PARTİ kurulduğundan beri serbest kurallı piyasa ekonomisinden yana bir çizgi izlenmiş olduğundan dolayı bunu takdir edeceğini düşünüyorum. O da şudur: İktisadi birimler karar alırken her zaman kendi çıkarlarını ön plana alarak karar alırlar, bunda da yanlış bir şey yoktur. Yalnız, bizim yapacağımız takibin, incelemenin rolü ya da sınırı, ekonomik birimlerin kendi çıkarlarını korumak adına aldıkları iktisadi kararların sistemik risk oluşturmasıyla ilgili ve bununla sınırlı olmalıdır. Hani hep verilen bir örnek vardır, insanlar uygun adım bir köprüden geçerse rezonans oluşup köprü yıkılabilir yani tek tek bireylerin verdiği kararlar toplandığı zaman bir sistemik risk oluşturuyorsa denetimin, gözetimin ya da işte Merkez Bankasının yapması gereken şey herhâlde burada söz konusu oluyor. Yani bunlarla ilgili bir kafa karışıklığı oluşmaması gerekir. İktisadi şartlar neyi gerektiriyorsa, firmaların ya da bireylerin çıkarları o anda neyi öngörüyorsa insanların bu şekilde davranması son derece tabiidir, bunda eleştirilecek ya da takip edilecek bir şey olamaz. Ancak bu kararların birikerek oluşturduğu sistemik bir unsur olabilir -ki tabii bunu bireylerin ya da firmaların tek başlarına hesap etmeleri beklenemez- burada da kuşkusuz, işte, Merkez Bankamızın yapacağı inceleme devreye girecektir. Ben bunun bu şekilde olacağı kanaatindeyim. Dolayısıyla, kuruluşundan beri kurduğu bütün Hükümet programlarında, bütün seçim beyannamelerinde kurallı serbest piyasa ekonomisinden yana tavır almış olan AK PARTİ'nin bu saatten sonra bundan vazgeçmesi söz konusu değildir. Vazgeçerse o AK PARTİ olmaktan çıkar, zaten başka bir şey olur. Onun için endişeye mahal yok. Hem Hükümet hem Merkez Bankası sorumluluklarının ve iktisadi gerçeklerin idrakının şuurunda hareket edeceklerdir diye inanıyorum.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdoğan, yanlışlıkla bastınız herhâlde.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, kısa konuşuyorum zaten elimden geldiğince.

Yanlış kavramları bir düzeltelim. Şimdi, iki kavram vardır; şeffaflık, kamu şeffaf olmalı. Mesela, biz ne soruyorsak... Mesela, kamusal şirkette, TELEKOM'da ticari sır oluyor bu, değil mi? Ne soruyorsak. Üstelik biz oranın hissedarıyız ve son derece stratejik bir şirket. Sadece o sır olmuyor, kamu ihalelerini soruyoruz, cevap alamıyoruz, bu da sır. Şeffaf olması gereken kamu ama özel hayatın gizliliği ve ticari sır; öbür tarafın sır olması gerekiyor. Şimdi siz bunun tam tersini yapıyorsunuz yani burada milletvekillerine hiçbir bilgi verilmiyor, ne sorsak ticari sır, devlet sırrı, bilmem ne, buraya geliyorlar, şirketleri zorla... Bir de bakın, bir istatistik incelemeden bahsetmiyor. Muhasebe denetim kurullarına göre, uluslararası standartlara göre neredeyse bir mali inceleme yapılmasından bahsediyor. Yani, hiç konuşmayabilirim de, bu düzenlemeyi geçirebilirsiniz ama piyasadaki etkileri bunların... Bir fişleme olacaktır, elimizden geldiğince bunu engelleyerek, bunu düzelterek Türkiye'ye hizmet etmeye çalışıyoruz. Bu anlamda gereksiz bir vakit kaybı olarak konuşmuyoruz.

Kurallı serbest piyasada bu işler olmaz arkadaşlar. “Sen döviz al, sen döviz sat; almadıysan hainsin, satmadıysan hainsin, FETÖ’cüsün.” Bunlar olmaz. Bunlar olmaya başladığında işte orada devlet müdahalesi ve herhangi bir disiplinle, mesela sosyalist disiplinle falan filan değil, bildiğiniz suç devletine dönüşmeye başlarız ki bu da yanlış olur, bunu engellemeye çalışıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Erdoğan.

Sayın Uysal, birkaç soru vardı, onları da cevaplayın.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Tabii ki.

Şimdi, döviz borçluluğu olan firmalar yani bu borçluluğun yüzde 70'i yaklaşık bin firmadan oluşuyor, yüzde 70'i, o bilgiyi vermiş olayım.

Diğer taraftan, reeskont kredileriyle düzenlemenin ya da bu şeyin herhangi bir alakası yok. Zaten her hâlükârda reeskont kredilerinden kaynaklanan riskler bu rakamlar içerisine girmiş olacak yani sadece reeskonta özgü bir şey değil bu, onunla ilişkilendirme durumumuz yok, onun bilgisini vereyim.

Diğer taraftan, yine bankamızın sır saklamayla ilgili kanununun 35'inci maddesi yine bu çerçevede aynı şekilde bu kapsamda uygulanacak, sır saklama hususu.

Son olarak, Sayın Vekilim “Ne yapacaksınız bu verileri elde edince? diye... Dediğim gibi, bir çalışma devam ediyor şu anda yani Finansal İstikrar Komitesi çerçevesinde kur riskini belirlediğimiz zaman bunlarla ilgili bizim ne tür düzenlemeler getireceğimize yönelik... Bu kapsamda da büyük ihtimalle bir “hedge” zorunluluğu... Ama bu tabii zamana yaygın yani piyasayı bozmayacak şekilde, belli ölçüde kur riskine tabi olan firmalarla ilgili belki de bir... Ama bunların tabii, henüz detayları netleşmedi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hükûmetle mi paylaşacaksınız?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Tabii ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir düzenleme isteyeceksiniz onunla ilgili.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Hayır, hayır, Hükûmetle biz veriyi paylaşmayacağız efendim. Biz düzenleme önerilerimizi Finansal İstikrar Komitesinde gündeme getireceğiz.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Finansal İstikrar Komitesinde kimler varsa onlarla paylaşacak.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, önergeye katılıyor musunuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Önergeye katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 38'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- 1211 sayılı Kanunun 68 inci maddesine aşağıdaki (IV) numaralı fıkra eklenmiştir.

“IV- Bankaca bu Kanunun 44 üncü maddesi uyarınca istenilen bilgi ve belgeleri vermeyen, gerçeğe aykırı bilgi ve belge veren veya belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak veren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevli ve ilgilileri hakkında bin günden ikibin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

BAŞKAN – Sayın Bakanım, maddeyle ilgili bilgi alabilir miyiz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Merkez Bankası Başkan Yardımcım bir açıklama yapsın uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Efendim, bu az önceki düzenlemede verileri sağlıklı bir şekilde elde edebilmemiz için verileri iletmeyenlerle ilgili bir yaptırım uygulaması bu kapsamda öngörüldü. Dolayısıyla, zamanında ve düzgün verilerin elde edilmesi amacıyla da bunun gerekli olduğunu düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Ceza maddesi.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Evet.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Günlük adli para cezası ne kadar şu anda?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – En az 20, en çok 100 lira efendim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – 100 lira, iki bin gün, 20 bin lira vereceksiniz her yanlış bilgi için yani.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Mahkeme veriyor, biz değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi maddeye bakarsanız maddede diyor ki yani bu ceza maddesinde adam neye maruz kalacak: “Banka, gerçek ve tüzel kişilerin döviz pozisyonunu etkileyen işlemlerini izlemek amacıyla belirleyeceği gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belgeyi...” Ben denetçiyim “her türlü bilgi ve belge” kanunda olduğu sürece her şeyini isterim. Yani “Sen tatile gitmişsin, nereye tatile gittin? Bilmem ne yaptın? Arabada kurşunsuz benzin mi kullandın?” Bu bile döviz varlığını etkiler derim, her türlü bilgi ve belgeyi isteme hakkına sahip oluyorsunuz ve bunun üzerine de bilmem bin günden iki bin güne kadar bilmem ne ceza görüyorsunuz. Ya, yanlıştır, gerçekten doğru değil. Oysaki istatistiki yöntemlerini geliştirse Merkez Bankası, zaten test etme yöntemleri var, bankacılar bildiriyor, krediler bildiriliyor yani rakam farklı çıktığında bir sürü de test mekanizması var, özel programlar var, istatistik programları yani Merkez Bankasının bildiğimiz niteliğine, kalitesine çok aykırı bir işlem olarak bir polis teşkilatına –polis kötülemek için söylemiyorum, onların görevi farklı bir adliye teşkilatına döndürülüyor. Yazık günah, yanlış bir düzenleme.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu idari para cezasının alt ve üst limiti kaç paraydı? 20 binden 40 bin liraya mı...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – En az 20, en çok 100 TL kişi başına.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani 20 bin lira ile...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – 20 bin lira ile 100 bin lira arasında.

BAŞKAN – Şöyledir arkadaşlar, kısaca bilgi vereyim: Adliyelerde genelde alt sınırdan ceza verilir, eğer o ceza ödenmezse üst sınırdan hapse çevrilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle bir şey yok genelde ama, 20 bin ile 200 bin arası.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani, 20 bin lira ile 100 bin lira arası...

BAŞKAN – Bugüne kadar aksi olmadı ya, genelde alt sınırdan verilir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu rakamlar bazı firmalar için çok yüksek bir rakam olarak gelebilir; yanlış bilgi verebilir, hatalar olabilir veya ihmal edebilir, küçük ölçekli firmalar için çok ciddi bir rakamdır. Atıyorum, Türk Hava Yolları için de devde tüydür. Bu anlamda, bir ölçek bence koymamız daha doğru olur yani buna bir ölçek şartı nasıl getirebiliriz bilmiyorum ama “Bilançonun bilmem nesi veya satışların bilmem nesi veya başka türlü bir şey olur. Hayır, yani, bir ölçek koyalım, küçük bir firma için çok büyük rakam Sayın Bakan. Yani, düşünsenize...”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ama üst tavan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, küçük bir firma için 20 bin lira, 50 bin lira, büyük para bunlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Gelirin niteliği de önemli, orada haklı yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama büyük bir firma için de çok küçük bir rakam, vermeyebilir yani ihmal edebilir, umurunda olmaz. O anlamda, bence ölçek boyutunu koymamız lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Demin hukukçu olarak müdahale ettiniz, ben de o konuya dikkat çekecektim, Sayın Gizligider de baksın.

Şimdi, bu maddede diyor ki... Anlıyorum yani gerekçesi bir müeyyide uygulamak, bu bilgileri alabilmek, tamam da “gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri ve ilgilileri hakkında...” Gerçek ve tüzel kişinin görevlisi, ilgilisi, bu tanımlar belli değil bir kere. Ayrıca “her türlü bilgi ve belge...” Yani “her türlü bilgi ve belge” deyince o da formatlanmamış yani belli bir şeyi de yok, bilginin ne olacağını da tanımlamamış. Bu, uygulamada sıkıntı yaratacak bir madde olacak görünüyor. Bu şekilde dercedilmemesi gerekir diye düşünüyorum. Herhâlde hukukçu mantığıyla da haklıyım diye düşünüyorum. Siz de bir bakarsanız, yanlış yapmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bakalım.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çok kısa... Yani, şimdi, bu, tabii “bankaca” diye başladığı anda “hükmolunur” diye bittiği anda sanki banka hükmedecekmiş gibi bir şey çıkıyor. “Bankaca” lafını buradan çıkarıp “bu kanunun 44’üncü maddesi uyarınca” diye gitse sanki daha iyi olur diye düşünüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O da var ayrıca yani o taraftan da yanlış yazılmış.

BAŞKAN – Redakte edilebilir, ona bakalım.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi, bu “banka gerçek ve tüzel kişilerin döviz pozisyonunu etkileyen işlemlerini” dediğiniz zaman, döviz pozisyonunu belirleyen işlemlerin içeriği ve bunun tarafları kimler olacak? O kadar geniş ki. Ve bu taraflardan kimlerden, hangi belgeler istenecek? “Döviz pozisyonunu etkileyen işlemler...” Bunun içerisindeki tanımda bir muallaklık görüyorum ben.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Şöyle söyleyeyim: Yani “döviz pozisyonu” dediğimiz zaman, tüm döviz varlık ve yükümlülükleri yani o döviz pozisyonuna ulaşmamızı sağlayacak...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Pozisyonu biliyorum da işlemler neler yani etkileyecek işlemler ne burada?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bin dolar bozdurup yemek yedim, pozisyonu etkiler vallahi.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Ama işte, döviz işlemlere alacağız ki döviz pozisyonunu doğru takip edebilmemiz lazım yani burada hem bilanço dışı hem bilanço içi hem döviz borçları, döviz varlıkları, bunun dışında da “forward” veya opsiyon gibi bilanço dışı türev işlemlerinde görmemiz lazım. Bu, dövizle ilgili tüm işlemleri kapsıyor efendim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, kimi ne ilgilendirir adamın ne yaptığı, o, adamın ticari işi. Hayır yani “vergi” deseniz anlarım “Vergi kaçırıyor mu, bilmem ne mi?” diye. Hani, bilançosunu isteyin, kâr-zarar tablosunu isteyin, bildirim yapmasını isteyin ama “Ben senin işlemlerine bakacağım.” yani ticari sırdır bunların hepsi ya o anlamda.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI MURAT UYSAL – Zaten bilançoğu alınca onların hepsi dâhil onun içerisine.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Zaten sizinle bire bir ilgili konu değil ki bunlar.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Teşekkür ediyorum.

Tabii, çok müdahil olmak istemedim ama bir noktada görüşlerimi paylaşmayı da gerekli gördüm.

Muhalefet, iktidar hep birlikte konuşuyoruz, özel sektörün yurt dışı yükümlülükleri, borçları, bunların ülke üzerinde oluşturduğu riskleri konuşuyoruz ve bu risklerin arttığını ifade ederek bunu da kendi siyasi söylemlerimizde kullanıyoruz.

Hükümet olarak burada ülkenin ekonomik ve finansal istikrarını etkileyebilecek önemli bir konuda ilgili kurumlarımız, Finansal İstikrar Komitemiz var. Bu konuda bu, hepinizin ifade ettiği, sizlerin de ifade ettiği ve haklı olarak dikkate getirdiği bu konularla ilgili “Bu sistemik riski nasıl yönetebiliriz, bunu nasıl kontrol altına alabiliriz?” diye çok kapsamlı çalışmalar yapıyor. Dolayısıyla, burada kimsenin yemek parası dolarla mı ödenmiş, bunlarla uğraşacak hâlimiz yok herhâlde, böyle gayriciddi işlerle uğraşacak, bu şekilde Merkez Bankası bir madde getirmiş değil. Burada, gerçekten, döviz yükümlülüğü yüksek olduğu için, ülkenin ekonomik ve finansal istikrarını izleyecek borçlanmaları, hiçbir firmayı ne denetlemek, ne “Ne yapıyorsun?” hesap sormak gibi bir anlayış yok. Sadece bu bilgiler derlenecek, bu bilgiler sistematik bir bilgi hâline dönüştürülecek ve “Bu riskin yönetilmesi için alınması gereken idari tedbirler neler olabilir, yasal tedbirler neler olabilir, sınırlamalar neler olabilir, bu riski nasıl yönetebiliriz?” diye bir sonraki aşamada da belki bu elde edilecek bilgilerden hareketle politikalar geliştirilecek. Dolayısıyla, burada Merkez Bankasının kimsenin hesabının peşinde olacak hâli yok, kimsenin borcunun, varlığının peşinde olacak hâli yok. Gerçekten önemli bir konuyu görüşüyoruz yani finansal istikrarın sürdürülebilirliği ve bu sürdürülebilirlik üzerine etki edecek varlık ve yükümlülüklerin izlenmesi, bakın izlenmesi... Yoksa, Merkez Bankası gidip de kimsenin bilançosunun içine karışıp da “Sen niye bunu böyle yapıyorsun?” demeyecek. İbrahim Bey de ifade etti, yani, bir doğru fotoğraf, doğru bilgi olursa onun üzerine doğru politikalar inşa edilebilir. Onun için istatistik üretmek anlamında bile burada bunun gerekli olduğu gözüküyor.

Bir de yani burada anladığım kadarıyla zaten riski oluşturan firma sayısı az ve aslında bunlar zaten büyük ölçekli şirketler. Aslında bu şirketler de büyük ölçüde bu riski yönetmeye dönük birtakım tedbirler de alan şirketler. Merkez Bankası, Finansal İstikrar Komitesinde bu sistemi yönetmek için

gerekli olan bir eylemi, bir unsuru realize etmek üzere bir bilgi isteme yetkisi talep etti ve çok haklı olarak sizlerin talebi “Ya, bu bilgi isteme yetkisinde siz belki sözle bunu ifade ediyorsunuz ama eğer amacınız sadece döviz yükümlülüklerinin izlenmesiye bunu bununla sınırlayın.” dendi. Bizce çok doğru, haklı bir talepti. Biz de bu talebe uygun olarak, haklı bir talep olduğu için önerge verdik, değiştirdik. Şu anda Merkez Bankası sadece ve sadece bu fotoğrafın çekilmesi, istatistiklerin üretilmesi ve politika kararlarına dönük bir teknik bilgi üretiminin ötesinde hiçbir firmanın bir işiyle uğraşmayacak. Tabii ki burada, bütün mevzuatta...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Gerçek ve tüzel kişi...

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok şöyle, ben şunu anlıyorum yani: Merkez Bankası burada bu firmalar dışındaki diğer bütün dataları izleyerek riskin yoğunlukla olduğu firmalar üzerinde bu çalışmalar yapacak. Yoksa, sahadaki yani “10 bin liralık bir mal almış döviz cinsinden, ben gideyim de bunun...” Onun peşine düşecek hâli yok. Burada gerçekten, yani, 80’e 20 kuralı, az sayıda ama riski yüksek olan firmaların... Aslında, burada da yapılmak istenen şey, firmaların bu risklerine yani bu borçlanmalarına bir sınır getirmek değil, sadece bunların yönetilmesine dönük enstrümanların geliştirilmesi ve bu enstrümanlara kanallı edılması. Yoksa, her firma kendi hesabını kendisi yapacak, borçlanmalarına aynen devam edecek ama bir toplam fotoğrafı görmek lazım. Hepimiz ifade etmiyor muyuz yani Türkiye’de kamu sektörü son yıllarda dış borç anlamında gerçekten büyük bir başarı yakaladı ve kamunun döviz yükümlülükleri veya genel anlamda önemli ölçüde aşağı geldi ama özel sektörün yükümlülükleri, özellikle 2011 sonrası dönemde hızla arttı ve bu da sistem üzerinde risk oluşturuyor. Dolayısıyla, bu haklı talepleri karşılamak üzere Finansal İstikrar Komitesi bir çalışma yapmış durumda, onu getiriyoruz.

Bu maddede de... Vergi kanunlarında da böyledir. Bir bilgi isteme yetkisi verilmişse bu sistemin çalışmasını sağlamak üzere bir idari yaptırım öngörülür. Buradaki yaptırımın tutarı üzerinde farklı bir yöntem de söylenebilir ama bana göre ciroya dayalı bir yöntem işi iyice büyütebilir. Yani, burada belki bin gün, iki bin fazlaysa belki de biraz daha aşağı çekmek mümkün, bunu da yapalım yani sorun değil ama işin özü budur yani burada yapılmak istenen şey, hepimizin ifade ettiği, bu riskin yönetilmesi konusunda bilgi üretilmesini sağlamaktır. Yoksa, başka kimsenin yemek parasında derdimiz yok.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç Geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aslında, kafalarda bir soru işareti kalmasın diye bazı kısa açıklamalarda da ben bulunmak isterim. Sayın Bakanın konuşması üzerine bir konuşma olarak algılanmasın lütfen.

Eski bir BDDK Başkanı olarak, zaten kredi riski şu anda bütün mudiler tarafından da dâhil olmak üzere, kredi kullanan herkes tarafından, Bankalar Birliği tarafından izleniyor. Eskiden Merkez Bankasının işlevleri arasındaydı bu riski oluşturmak ve izlemek, şimdi bu yetkisi zaten oraya devredilmiş vaziyette. Doğru mu? Eğer kredi kullanılıyor ise bir ülkede, hele böyle birden fazla veya çok finansal kurum da bu işin içerisindeyse bu riskin herkes tarafından görülmesi gerekiyor, bu bir zorunluluk. Buraya kadar tamam, bunu izliyor zaten devlet ve bu konuda da hiç kimsenin bir itirazı falan yok, kredi kullanıyorsan ne kadar kredibiliten olduğunun somut olarak ortaya konulmasında herhangi bir sakınca olmaması gerekir diye düşünülüyor. Burada özellikle döviz kredisi kullananlar açısından ülkemizin karşı karşıya kaldığı riski hesaplamak bizler açısından da önemli. 230 milyar dolar özel sektörün açık pozisyonundan bahsediliyor, 230 milyar dolar. Sadece bizim aklımıza değil

IMF'nin de aklına geliyor, soruyorlar “Ya, bu 230 milyar dolarlık risk nasıl bir şey oluşturuyor? Yani ödemede herhangi bir sorunla karşılaşılıyor musunuz, karşılaşmıyor musunuz?” Ciddi olarak arıyorlar. Aslında onların araştırması gereken yer Türkiye değil, dışarıda bu krediyi Türkiye'ye verenler hangi verileri kullanarak bunu veriyorlar? Şimdi, eğer bizler de bunu bilirsek belki içimiz daha fazla rahat edecek. Ya, 230 milyar dolarlık bir açık pozisyonumuz gözüküyor ama bu 230 milyar doların işte 111 milyar doları direkt olarak özel sektörün, bunların da zaten teminatları kendileri tarafından gösterildiği için ülke açısından bir risk teşkil etmeyebilir. Ha, ben bunu duyduğum zaman “huuh” diye bir derin nefes veririm. Dolayısıyla, bu olayın kesin olarak bilinmesi gerekiyor. Buradan ortaya çıkan riskin ne kadarı hazinenin üstüne geliyor verilmiş garantiler nedeniyle ya da tamamen garantisiz olarak verilmiş ve gerçekten de risk oluşturabilecek, üretimi etkileyecek bir olayımız var mı? Bunların araştırılması doğru bir olaydır. O açıdan, pek şey olarak görmedik ama Merkez Bankasının yetkisinin sınırlandırılması konusunda yapılan olayı yani sınırlamayı, eğer kuşku duyularak yeterli bulunmuyor ise gerçekten, Sayın Bakanın da söylediği gibi, ilave bir şeylerle yeniden daha fazla güvenceli hâle getirmek mümkün olabilir. Burada açık olarak daha önceden bu sistemin içerisinde yer almış ve yönetmiş bir insan olarak bir risk görmedim, görmüyorum da ama yasa düzenlemesi açısından insanların güvenliğini sarsacak herhangi bir şey varsa görülmeyen, bu burada her zaman için tartışılabilir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Böyle tereddütle söyleyeceğim, kimse üzerine alınmasın ama insanın aklından geçiyor. Şimdi, deniliyor ki “Riski yönetmek için bilgi toplayacağız.” Ne var bunda? Çok güzel, bu anlaşılır bir şey ama güvenle ilgili bir problem var yani gerçekten devletin elindeki araçların, imkânların zaman zaman cezalandırma ya da mükafatlandırma aracı olarak kullanıldığına dair, işte, vergi incelemelerinin muhalife karşı silah olarak kullanıldığına dair; böyle bir kanı var. Bu, doğrudur, yanlıştır; nereden oluşmuştur; devlet böyle bir şey yapmaz, yapar; bu, ayrı bir tartışma konusu. Yani ekonomide, hele böyle finans filan böyle işlerde güvenin son derece önemli olduğunu biliyoruz. Zaten kırılğan uluslararası ilişkiler her taraftan, kırılğan bir ortamdan da geçiyoruz. Dolayısıyla, böyle risklerin de yani bu düzenlemenin ciddi bir şekilde güven kaybına sebebiyet verebileceği ve güven kaybının da ekonomiyi olumsuz etkileyeceğinin de göz önünde bulundurulması gerekir derim tutanaklara geçmesi açısından.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, eğer uygun görürseniz, bu gerçek kişileri kattığımız için bu yetki Merkez Bankasına verilmiş durumda... Şimdi, bu cezanın, müeyyidenin...

BAŞKAN – Sayın Paylan, devam edin lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama Sayın Bakana bir şey söylüyorum.

Sayın Bakan, gerçek kişilere de yetki veriyoruz sonuç olarak. Yarın öbür gün ölçek genişleyebilir ve daha geniş kesimlerden bilgi istenebilir; şu bin günü bence yüz güne düşünelim, 2 bin liraya tekabül eder yani çok yüksek bir rakama tekabül eder küçük şirketler ve gerçek kişiler için; o anlamda düzenleme yapalım derim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Zaten Sayın Bakan, bu düzenlemede bu “bankaca” ibaresini kaldırmak gerekiyor, bir anlamı kalmıyor çünkü adli para cezası zaten mahkemeler tarafından verilebiliyor, bankanın kendisinin bunu, bu adli para cezasını uygulaması mümkün değil mevzuata göre.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Bankaca” ifadesine gerek yok, evet.

BAŞKAN - Kafa karıştırıyor.

Bu “bankaca” ibaresinin çıkması konusunda redaksiyon yetkisiyle birlikte ben maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mevsimlik tarım işçisi olarak bir başka ilde çalışmak amacıyla geçici olarak yer değiştirenlerin kimlik bildirimleri bu kişilerin yaşadıkları geçici yerleşim alanlarında doğrudan kolluk kuvvetlerince alınır ve bu bildirimler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile elektronik ortamda paylaşılır.”

BAŞKAN – Bir açıklama alabilir miyiz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızdan yetkili arkadaş konuşacak.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Sayın Başkan, değerli Komisyonumuzun üyeleri, kıymetli hazırun; saygıyla selamlıyorum.

Düzenlemeyle mevsimlik tarım işçilerimizin çalışmak için gittikleri yerlerde birtakım temel ihtiyaçlarının karşılanması için Bakanlığımızca yürütülen mevsimlik tarım işçileri projelerine dönük olarak veri altyapısının oluşturulması söz konusu. Burada da bu işçilerimizin geçici yerleşim alanlarında kimlik bildirimlerinin kolluk güçlerince alınarak buraya aktarılması talep edilmekte. Bu sayede toplanan verilerle yapacağımız projelerin etkinliklerinin artırılması ve doğru bütçelendirilmesi hedeflenmekte. Genel olarak yine, bu proje kapsamında görevli bakanlıklarımızın da bu veriyi kullanarak söz konusu işçilerimize en güzel şekilde ilgili hizmetlerin sunumu amaçlanmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Hangi hizmetler?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne hizmetleri? Anlamadık.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Tabii ki temel ihtiyaçlar -daha önce bu konuda Meclis araştırma komisyonumuz da kurulmuş ve söz konusu çalışmaları yürütmüştü- barınma, güvenlik, sağlık, millî eğitime yönelik eğitim ihtiyaçları, çocuklarının eğitim ihtiyaçları, temel ihtiyaçlar bunlar. Bunlara yönelik Bakanlığımızın projeleri söz konusu. Bu projelerin etkinliğinin artırılması ve doğru projelendirme, doğru bütçeleme için de bu veriyi ihtiyacımız söz konusu. Bunu da biz elektronik ortamda...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Vatandaşa ne kolaylık getiriyor? Vatandaşın ne işine yarayacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Efendim, bizim bu çalışan işçilerimize doğru projelerle doğru hizmeti vermek ve doğru bütçelemeyi sağlamak için bize veri sağlayacak ve bu sayede daha etkin projeler yapacağız, bunları...

BAŞKAN – Hareketleri izleyebileceksiniz, bölgeleri izleyebileceksiniz, ona göre yatırımlarınızı yönlendireceksiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Tabii, hareketlerini izleyeceğiz, hangi illerden nereye yapılıyor, kaç kişi gidiyor ve o projenin doğru şekilde sonuçlanması için gereken bütçeyi sağlayacağız.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurunuz.

MUSA ÇAM (İzmir) – “Mevsimlik tarım işçileri”yle neyi kastediyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – “Mevsimlik tarım işçileri”yle bulunduğu yerden tarım işlerini yürütmek üzere bir başka ile giden kişileri kastediyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yani sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını mı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Tabii ki.

MUSA ÇAM (İzmir) – ...yoksa şu anda ülkemizde bulunan 3,5 milyon Suriyeli ve diğer vatandaşlar dâhil midir?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Bu Kimlik Bildirme Kanunu zaten vatandaşlarımıza yönelik bir kanun yani Suriyelilere yönelik herhangi bir şey değil.

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını kapsıyor diyor.

Sayın Öztrak, buyurun lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – “Geçici yer değiştirmelerde konutlarda otuz günden fazla kalacak misafir için aile reisi...” Şimdi, bir kere bir külfet getiriyorsunuz yani bir bildirim zorunluluğunu getiriyorsunuz milletimize. Bir de şöyle bir şey: Kardeşim başka bir şehirde yaşıyor, otuz günden fazla sürecek bir tedavi için benim evimde kalacak; şimdi ben bunu bildirecek miyim?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Bu, tarım işçileriyle ilgili efendim yani diğer...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tarım nerede?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Mevsimlik tarım işçileriyle ilgili.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Diyor ki: “Geçici yer değiştirmelerde...”

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Hayır efendim, fıkranın başında “Mevsimlik tarım işçisi olarak bir başka ilde çalışmak amacıyla geçici olarak yer değiştirenler...” Açıkça ifade var.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Nerede?

BAŞKAN – Maddenin en başında Sayın Öztrak.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şurada, “MADDE 7” diye başlıyor...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Hayır, ikinci fıkra ekliyoruz efendim, o maddeye ikinci fıkrayı ekliyoruz...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şu anda var yani, böyle bir şey olursa ben bildireceğim, öyle mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Hayır, yeni, ilave fıkra.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Mevcutta var yani şu anda.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Mevcutta birinci fıkra var, biz ikinci fıkrayı ilave ediyoruz...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamam, anladım yani şu anda bir şey olursa bildirmek zorundayım ben bir aydan fazla kalacaksa.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – İkamet amacıyla tabii ki, ikamet amacıyla oraya gidiyorsanız o söz konusu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu, bölge itibarıyla söyleyeyim, Isparta bilhassa elma mevsimlerinde hakikaten yerleşik olarak pek çok geçici işçiyi barındıran bir il ve gelen geçici işçilerimizin ciddi anlamda, barınma ve yer konusunda hakikaten çok ciddi sorunları var. Biz palyatif olarak bu tespitleri yaparak birtakım düzenlemeleri yapıyoruz ama bunlar tam olarak, işte hareketler, elimizde bir istatistik, kaç kişi gelecek olmadığı için bu, onların barınabilecekleri ortamları hazırlama noktasında yetersiz kalıyor ve çok ciddi, hakikaten mağduriyet içerisinde bir yaşam sürüyorlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Barınma hakkıyla ilgili düzenleme yapalım. Böyle olmaz ki.

BAŞKAN – Yani bir tuvalet ihtiyacı dahi, bir banyo ihtiyacı dahi, kalacakları yerlerle ilgili olan ihtiyaçları, orada çocuklar varsa bu çocukların bakımlarıyla ilgili ihtiyaçlar; pek çok sosyal sorun var. Zannediyorum, böyle bir istatistiki bilgiyle doğru yatırımların yönlendirmesini yapabilirler.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Peki, bu kısma katılıyorum ama hemen...

BAŞKAN – Ben yaşadığımız için söylüyorum yani.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tabii ama madem maddeyi değiştiriyoruz, şu “(a) Konutlarda otuz günden fazla kalacak misafir için aile reisinin bildirimde bulunma yükümlülüğü”, bunu da değiştirelim, biraz rahatlatalım vatandaşı, hep sıkmayalım. Vergilerle ezeceğiz, bildirimlerle ezeceğiz, bir de şurada biraz rahatlatalım.

BAŞKAN – Siyasete güzel bağladınız.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Özgökçe...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerçekten bu mevsimlik tarım işçileri sorunu Türkiye’nin en önemli ve en büyük sorun alanlarından bir tanesi ve birçok yönüyle sorun alanı çözüm için bekliyor aslında. Yani her defasında bu sorunu halının altına süpürerek ya da geçici çözüm arayışlarıyla çözmemiz mümkün değil çünkü artık gizlenemeyecek, yok edilemeyecek, üstü örtülemeyecek seviyelere vardı. Yani bugün mevsimlik tarım işçileri meselesini neden sadece Bütçe Komisyonu görüşüyor, ben onu öncelikle sormak istiyorum. Neden bu işin muhatabı şu an Plan ve Bütçe Komisyonu? Çünkü hem sosyal hem siyasal hem de toplumsal birçok yönü var ve sorunun adını, çözümün adını doğru koymak gerekiyor öncelikle. Yani şu an...

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok uğultu var, lütfen biraz sessiz.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, ben sesimi yükseltmek zorunda kalıyorum.

BAŞKAN – Biz memnunuz, siz yükseltin efendim.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Ben dünden hareketle, dün Sayın Bakan torba yasaları sevdiğini söylemişti ama gerçekten hizmet üretmek adına bunu söylemişsiniz fakat torba yasa hiçbir meseleyi çözmiyor ne yazık ki, sadece geçici çözümler yani meselenin özünden kopup sadece bir yönüne temas etmek sorunu çözmüş olmak değil, sadece üstünü kapatmak anlamına gelir bir yanıyla. O yüzden biz torba yasalara kesinlikle karşıyız.

Burada da sorunun adını doğru koymak lazım. Söz konusu olan büyük oranda mevsimlik Kürt tarım işçileri. Özellikle çocuklarıyla birlikte...

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Nereden çıkardınız Kürtleri? Türk de olabilir.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Çünkü sorunun esasına baktığımızda çoğunluk olarak Kürtlerin mevsimlik tarım işçisi olduğunu görürsünüz. Çocuklarıyla birlikte okullar daha kapanmadan birkaç ay önce göç ederler ve okullar açıldıktan sonra ancak bir daha göç ederler yani hep böyle. Ülkemizdeki yaklaşım, daha ziyade mevsimlik tarım işçilerinin insani koşullardan uzak bir şekilde taşınmaları esnasında geçirdikleri trafik kazalarıyla gündeme gelirler ya da kaldıkları çadırların bir gece yarısı ateşe verilmesi sonucu haber olurlar ama şöyle haber olurlar: “Kentte gerginlik çıktı.” şeklinde haber olurlar ya da kent merkezine bu tarım işçilerinin inmesi yasaklanır bir vali tarafından, bir hadsiz vali tarafından, bu şekilde gündem olurlar. Bunun gibi ya da Perihan Akın gibi kadın işçiler Samsun’da bıçaklanarak öldürülür, oraya gelip patronları şey söylerler: “Ne siz gördünüz bizi ne de biz.” Yani bu şekilde olaylar yansıyor. Meselenin hem güvenlikçi politikalarla alakası var hem son iki yıldır artık kontrolden çıkmış vaziyette olan ırkçı yaklaşımlar, ırkçı söylemler, nefret söylemlerinin yaygınlaşması, sadece Kürtler de değil üstelik, Suriyelilere yönelik de böylesi olaylar yaşanıyor, nefret söylemlerinin açığa çıkardığı meseleler ya da işte bu Muğla’da yaşanan olayda da karşımıza çıktığı gibi müteahhit paralarını vermemek için onları “bombacı” diye ihbar eder, sokaklarda cırılçıplak teşhir edilirler. Meselenin bu yönlerini de görmek gerekiyor, birçok yönü var çünkü ve sorunu gerçek anlamda çözmek istiyorsak bütün yönleriyle görüp gerçekten sorumluluk almaktan geçiyor.

Bir de çocuklar var, çocukların şu an 400 bin civarında bir sayıda olduğu söyleniyor. Mesela bu kayıt sistemi gerçekten çocukların eğitim hayatına katılmasını sağlayacak mı? “Güvenlik” dediniz, “Güvenlik sorunu çözülecek.” diyorsunuz, nasıl önlemler alınacak? O kaldıkları derme çatma çadırların, hijyenden uzak yaşam koşullarının giderimi sağlanabilecek mi? Ayrıca niye diğer komisyonlarda görüşülüyor bu mesele?

Bir de şu var: Yasanın gerekçesinde “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca başlatılan e-METİP sisteminin kurulmasına dair bir düzenlemedir bu.” diyorsunuz. Peki, bunları neden kolluk alıyor yani neden kolluk görevlileri alacak bu kayıtları? Neden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının illerdeki müdürlükleri almıyor bu kayıtları? Yani biz meselenin sadece, anladığımız kadarıyla, denetim altında tutma gayretli güvenlik politikası olduğunu düşünüyoruz. Kolluk neden alıyor o bilgileri? Onları merak ediyorum, cevaplanırsa bir daha söz almayı düşünüyorum.

Teşekkür ederim şimdilik.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, mesele mevsimlik tarım işçileri olunca vallaha ben bu kanundan ne murat edildiğini anlamadım, açıklamayı da anlamadım. Şimdi açıklamamla bu mevsimlik tarım işçilerine zarar verir miyim yani iyi bir şey yapılıyorsa şimdi bir şey söylerim, o garibanların hakkı yenir mi diye korkuyorum ama. Bunun sebebi ne biliyor musunuz? Başında, usulde söz aldık da... Ya, bu torba yasa iyi bir şey değil. Bakın, getirmişsiniz bir tane yasa, ne ucu belli ne

sonu belli, nereye bağlanacağı belli değil. Oysaki şöyle olmuş olsaydı: Mevsimlik tarım işçilerinin durumunun düzenlemesine dair kanun teklifi, onun bütün yönleriyle barınması, eğitimi, tuvaleti yani çocukları, asgari ücreti, nakli ki servislerde, yazık o garibanlar 30-40 kişi birden traktör kasalarında ölüyorlar.

BAŞKAN – Bu Meclis araştırma komisyonu raporu elinizde var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Şu an yanımızda yok efendim.

BAŞKAN – İstetin onu, hemen onu da üyelerimize dağıtalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, Meclis araştırma komisyonu raporunu istetelim de şimdi bununla bir tane yasaya yama yapıyoruz, az sonra da bilgi teknolojileriyle ilgili... Ben onun için diyorum, ya, torba kanun getireceğinize bunu getirseniz hep beraber, hani hep milli irade diyoruz ya, üzerinde mevcut bütçe sınırları dâhilinde bir şey yapsak daha doğru olacak. İşte torba yasa aha bu madde yüzünden kötü. Ben hiçbir şey anlamadım, ne yapılacağını da bilmiyorum, onun için görüş bildirmiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Az önce sizin Isparta için söylediğiniz konu Eskişehir için de geçerli, çok sayıda mevsimlik tarım işçisi bizim şehrimize de kırsal kesimde üretime yardımcı olmak için geliyorlar. Ancak burada kapsamlı bir çözüm getirmek yerine sadece bu yurttaşlarımızı fişleme algısı yaratacak, anlamı yaratacak bir maddeyle karşı karşıyayız. Sadece kimlik bilgilerinin alınması ve paylaşılmasından bahseden bir madde, onun dışında hakikaten bunların, sizin de şahitlik yaptığımız, bizlerin çoğunun şahitlik yaptığı sıkıntılara hangi çözümlerin getireceği yok, sadece kimliklerinin alınması... Yani olumlu bakıldığında, ya işte buradan sonra hizmet üretilir diye bakılabilir ama işin kaygı yaratacak noktaları da olabilir. Gelen bu yurttaşlarımız başka bir diyara geldikleri için, bin-1.500-2 bin kilometre yolculuktan sonra zaten kaygılar taşıyorlar, zaten işte yaşam kaygılarıyla geliyorlar, kazanç kaygılarıyla geliyorlar, onları bir de gelir gelmez işte “Haydi bakalım kimlikleriniz. Siz kimsiniz, numaranız nedir?” gibi ayrıca kaygılara sevk edecek bir uygulama da olabilir diye düşünüyorum. Ben de benden önceki değerli milletvekillerimizin söylediği gibi, kapsamlı bir yasanın, düzenlemenin yapılması ve belki bunun onun parçası olması yani kimlikleri toplanır ama ya da alınır bilgileri ama sonrasında şu, şu düzenlemeler yapılır, çocukları için şöyle, eşleri için böyle, kendileri için böyle gibi. Bunların hiçbiri yok, sadece bir fişleme algısı yaratacak bir düzenleme önümüze geliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan yok gerçi ama konuşayım. Ya, şimdi, bunu tamamen güvenlikçi bir bakışla getirilmiş bir yasa olarak görüyorum, kod yasa olarak gelmemesinden de böyle anlıyoruz ve ayrıca kolluğa bu işlemi yaptırmanız büyük sakınca. Zaten dezavantajlı durumda olan gruplar bunlar, biliyorsunuz. Yani zor şartlardalar, biliyorsunuz, barınma şartları, her anlamda dezavantajlılar, sosyal güvenlikleri var. Kasalarda, her yıl görürüz, 20 işçi öldü, 30 işçi öldü. Her anlamda dezavantajlı olan gruplardan

bahsediyoruz. Artı, nefret suçlarına maruz kalan gruplar bunlar ve kolluğun da genellikle kollamadığı gruplardan bahsediyoruz. Yani bir olay diye bahsedilir ama kolluk oradaki işçileri korumak yerine o işçilere yapılan nefret suçlarına yol verir ya da oradan çıkarmaya bakar, saldıranları geri çekmez, o işçileri alıp şehirden çıkarırlar. Bu anlamda kolluğun insafına bırakılmaması lazım. Bakanlığınızın ya da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ya da Çalışma Bakanlığının bu anlamda iş birliği çerçevesinde, İşçileri Bakanlığıyla da iş birliği tabii ki olabilir... Ama böyle bir kod yasa çerçevesinde bütün bunları görüşeceğimiz bir çalışma yapılması lazım. Böyle bir torbanın içinde, Sayın Başkan, bütün arkadaşlara da söylüyorum, mevsimlik tarım işçilerinin sorunları çözülmez arkadaşlar, güvenlikçi bir bakışla çözülmez.

Şimdi, değerli bürokrat geldi, gerekçesi “İşte, sağlıklarını, eğitimlerini yapacağız.” Böyle bir maddeyle olur mu bu? Bir kod yasa içinde bütün tedbirler görüşülür, madde madde konulur, hangi çerçevede yapılacak, belki bütçesi, gerekiyorsa tekrar Plan ve Bütçeye gelir, bu çerçevede bir ihtisas komisyonu işi Sayın Başkan, böyle indirgemeyelim buraya.

BAŞKAN – İşte, bunları yapabilmeleri için önce istatistiki bir bilgiye sahip olmaları, hareketleri izlemeleri ve görmeleri gerekiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama sorun şu bakın...

BAŞKAN – Yani havaya işlem yapmaları mümkün değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Sayın Başkan...

MUSA ÇAM (İzmir) – Projelere ihtiyaç var.

BAŞKAN – Yani siz özel sektörden gelen ve bu işleri bilen insansınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bakın, yaptığınız iş, başlangıcımız yanlış; ilk düğmeyi yanlış iliklersek sonraki düğmeler de yanlış gider.

BAŞKAN – Yani sonrasında tek başına...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kolluğa bu işi yaptıramazsınız. Yani bu insan gittiğinde...

BAŞKAN – Efendim, kollukla alakası yok, tek başına yapmayacak ki. Neticede bu işin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bir paydaşı olacak, Millî Eğitim Bakanlığı bir paydaşı olacak, Sağlık Bakanlığı bir paydaşı olacak ama birinin veriyi oraya iletmesi gerekiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın ama yanlış bilgi. Şimdi, mesele şu: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının eğer ki bir elemanı gitse o ailenin durumunu görür, tespit eder, sorunlarını görür ve o çerçevede bir bakış... Ama bir kolluk ne anlayacak? Ya, o insanın nefret suçuyla ilgili problemi mi var, bir nefret suçu saldırısına mı uğramış, çocuğunun eğitiminden ne anlar, sağlığından ne anlar, hâleden ne anlar? Bu bir uzmanlık meselesi, mevsimlik tarım işçiliği meselesi bir uzmanlık meselesi.

BAŞKAN – Veriyi toplayacak o sadece.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Veriyi polis toplayabilir mi?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Zaten var.

BAŞKAN – Başka kim toplayacak veriyi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Veriyi polis toplayabilir mi?

BAŞKAN – Veriyi kime toplatacaksınız başka?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Bakanlığın elemanları toplar. Böyle bir yetki verilsin.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Zaten polis topluyor. Kim topluyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sosyal hizmetler uzmanı toplar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, sırada çok bekleyen var.

Sayın Gizligider, siz en sonuncu sıradasınız şu an itibarıyla.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir de, şunu sorayım sayın bürokrata: Yani şimdi pek çok konuyu saydınız, bu nefret suçları boyutunu saymadınız. Bununla ilgili bir eğitim çalışması veriyor musunuz Bakanlığınız içinde ve kollukla, İçişleri Bakanlığıyla iş birliği hâlinde bir eğitim çalışması yürütülüyor mu; bunu merak ediyorum, nefret suçları boyutuyla ilgili.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gizligider, buyurun.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii, “kolluk” dendiğinde hep Özel Harekât polisi falan anlaşılmasına gerek yok. Zaten 1973 tarihli Kimlik Bildirme Kanunu’muzun 2’nci maddesinde “Otel, motel, han, pansiyon, bekâr odaları, günübirlik kiralanan evler...” vesair devam eden...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Beş yıldızlı otelde kalmıyor ki bunlar.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Hasılı, mukim bir yerden başka bir şehir, köy, belde her neyse gittiğinizde bu yetki zaten kolluk güçlerinde. Yani Sayın Paylan veya diğer katılımcılar herhangi bir başka ile gittiklerinde o bilgi kolluk güçleri tarafından tespit olunuyor.

BAŞKAN – O zaman niye böyle bir şey...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman niye böyle bir madde geliyor? Niye kanun çıkarıyoruz?

BAŞKAN – O zaman, yönetmelikle yapacağınız bir iş, neden biz kanuni düzenleme yapıyoruz? Niye yapıyoruz?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Onu oraya sormak lazım da... Şunu anlatmaya çalışıyoruz...

BAŞKAN – Soralım. Niye yapıyorsunuz hakikaten?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – İstatistiki kolaylığı sağlayacağımı düşünüyorum. Katkı olarak sunmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gizligider.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Torbaya bir şey atalım, bizim bakanlık da torbaya bir şey atsın...

BAŞKAN – Torba yeterince...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Hayır efendim. Sayın Başkanım, şimdi, burada, bir, verinin toplanması meselesi var; iki, paylaşılması meselesi var. Şimdi Bakanlığın verinin paylaşımı için böyle bir yetkiyi alması lazım, kanunla olursa ancak bu paylaşım söz konusu, onun dışında böyle bir paylaşım söz konusu değil.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: Sizin ilgili, mevcut fıkraya atıfta bulunalım, “Burada, bu şekilde, toplanan bilgiler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi kurumlarla ihtiyaç olduğunda paylaşılır.” diyelim, böylece de bu tartışmayı ortadan kaldıralım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Aynen, söylediğiniz minvalde bir fıkra, yazım belki tarafınızdan tekrar düzenlenecekse takdir sizin ama yazım bunu karşılıyor aslında.

BAŞKAN – O zaman ben bunu atlayayım, bu söylediğimiz çerçevede hazırlayın getirin o zaman.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl bir bürokratsınız? Bunu yazarken bunlara bakmaz mısınız kardeşim ya? Devletin ciddiyeti yok mu ya?

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, değişiklik yapılan maddeye baktığımız zaman, burada aslında bir kolaylık getirildiğini görüyoruz.

BAŞKAN – Madde önümde yok da bakamıyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani 7’nci maddede geçici yer değiştirmelerinde yine kolluk örgütüne aile reisi tarafından bildirim yapılması şartı var, onlar istisna tutuyor mevsimlik tarım işçisini, “Sadece kimlik bildirimi yeterli.” diyor. Ben öyle algılıyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Aynen o şekilde, sayın vekilimizin ifade ettiği gibi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani kanunda değişiklik gerekiyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Normalde gidip bildirimde bulunması lazım, burada ayağına gidip... Yani kolaylaştırıcı bir düzenleme var ve yerinde tespit yapma yetkisi veriliyor ayrıca.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kanundaki genel hükümde mevsimlik tarım işçilerine istisnai kolaylaştırıcı bir düzenleme getiriliyor, ben öyle görüyorum.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı sorunlara çok farklı başlıklar içerisinde, dönem dönem hem biz şahitlik ediyoruz hem onların yaşadığı, işte, can kaybına kadar varan hayati sorunlarını yaşıyoruz, bunlar için de çözüm üretmek üzere hatta Meclis bünyesinde sizin de raporunu dağıtmak üzere istediğiniz bir komisyon çalışması da söz konusu oldu.

Şimdi, benim anladığım kadarıyla buradaki yapılan çalışmanın hazırlayıcı bir süreci var. Bu hazırlayıcı süreç de şu: 2010 yılındaydı, “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi” başlığında bir Başbakanlık Genelgesi vardı, doğru mudur? Bu genelge sonra bu yıl nisan ayında değiştirildi ve “Mevsimlik Tarım İşçileri” başlıklı yine bir genelge hâlinde Resmî Gazete’de yayımlandı ve bu genelge içeriğinde de hem valiliklere yerel yönetimlere birtakım... İşte, valiliklerin hem yoğun olduğu yerleri belirlemesi, onların, biraz önce dile getirdiğiniz devletin sorumluluğundaki işlerini kolaylaştırıcı çalışmaları yapması; hazine taşınmazlarından belli noktada buralara yer tahsis edilmesi ve sizden de il özel idarelerine birtakım kaynak aktararak onların su, elektrik masraflarının karşılanması; yine burada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da var ve diğer taraftan Sağlık Bakanlığı ve il sağlık müdürlükleri var, Millî Eğitim Bakanlığı var, İŞKUR var ve bunların hepsinin beraberce ortaya koyacağı bir çalışma var bu genelge mucibince.

Genelgenin uygulanabilmesi için de siz bu işlemler yapılmak üzere bir bilgi oluşturma çabasında veya isteğinde bunu getiriyorsunuz ama bunu getirirken bir kere bu kişilerin -tamam, bu olanakları sağlıyorsunuz ama- İş Kanunu’na, İş Güvenliği ve Borçlar Kanunu’na bağlı hakları da var. Bunlarla ilgili olarak yapılacak olan çalışmalarda da ortaya konacak olan takibatta yani işveren açısından da

ortaya konulacak takibatta hangi konumda olacaksınız? Bu tamamen “Sadece biz bilgileri alacağız, dağıtacağız...” Ama dağıtacağınız yerler ve bu dağıtımın sonunda uygulanacak olan ana hedeflerin de vurgulanması lazım, en azından gerekçesinde vurgulanması lazım. Yani siz sadece buradaki bilgileri devlet kullanacak, devlet hizmetinde sunulacak olan belirlenmiş, genelge içindeki konulara hazırlık olarak dile getiriyorsunuz ama bir de, bunun dediğim gibi, İş Kanunu... İş Kanunu’na girmese İş Güvenliği’ne giriyor veya Borçlar Kanunu’na giriyor veyahut işte, 51’in üzerine çıktığı zaman tarım işletmesinin yükümlülükleriyle ilgili mevzuata da giriyor. Bununla ilgili gerekçelendirilecek bir paylaşımın da söz konusu olması lazım.

Diğer taraftan, mevsimlik tarım işçileriyle ilgili olarak Sayın Çam bir soru sordu. Yani burada “Türkiye’ye gelmiş olan işte, Suriyeli mültecilerle ilgili olarak bu uygulama dâhilinde herhangi bir düzenleme var mı?” dedi. Şimdi, yine bildiğimiz bir gerçek var ki özellikle tarım işleriyle ilgili olarak bir çalışma izni verilmiş olan mülteciler var, özel çalışma izni verildi. Bu yapılacak, istatistiki çalışma ve onun getireceği planlama da aynı kategoride değerlendirilerek devam edecek mi?

Yanılıyor muyum? Siz aynı şekilde sordunuz, değil mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Doğru.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bu konuda da bir bilgi vererseniz ben gayet sevinirim, çok teşekkür ederim.

Yani olayı sadece devletin yükümlülükleri açısından bir istatistiksel çalışma olarak görmeden daha geniş çaplı olarak bir bakış açısını ortaya koymak gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin kanayan en büyük konusu. Özellikle mevsimsel olarak zaman zaman Karadeniz’de fındık toplamaya, Orta Anadolu’da patates, elma, Çukurova’da pamuk, ne kadar kaldıysa... Mevsimlik tarım işçileri her yıl bu trajediyi yaşamaktalar ve bu trajediyi yaşarken de can kayıplarıyla bitirmektedirler. Dolayısıyla bizim konuşmamız gereken ve üzerinde tartışmamız gereken konu, mevsimlik tarım işçilerinin gelecekleriyle ilgili çok önemli kararları almaktır.

Bununla ilgili bir çalışma yapıldı. Sayın Başkan da söyledi “Rapor dağıtılsın.” diye ama yapılan çalışmalar hep o raporların arasında kalmakta, ciddi anlamda bu konuda önlem alınmamaktadır. Nitekim bu yıl içerisinde, 2017 yılı içerisinde de yine mevsimlik tarım işçilerinde çok büyük trajediler yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor. Kuşkusuz bununla ilgili birtakım önlemlerin ve tedbirlerin alınması gerekiyor.

Bakanlık temsilcisinin söylemiş olduğu, yapılacak olan projelerle ilgili, herhâlde bunlar İŞ-KUR projesi kapsamında mı olacak, hangi projeler kapsamında olacak, onu bilmiyoruz. Bunlarla ilgili ne kadar kaynak aktarıldı ve hangi bütçeden aktarılabilecek onu da bilemiyoruz ama biliyoruz ki 3,5 milyona yakın Suriyeli ve diğer mülteciler var burada. Bunlar ucuz, çok ucuz koşullar altında ve çok kötü koşullar altında, gayri insani koşullar altında çalıştırılmakta ve hakikaten bir emek sömürüsüyle karşı karşıyayız. Bunlar için birtakım önlemlerin ve tedbirlerin alınması gerekiyor. Biz biliyoruz ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, herkes zaten e-posta, e-adresle kayıt altında. Bunların bir yerden bir yere gitmesiyle ilgili birtakım istatistiki bilgilerin şu ana kadar Çalışma Bakanlığından veyahut da İçişleri Bakanlığından veyahut da nüfus idareleri tarafından kayıt altına alınmamış olması büyük bir eksiklik.

Bunu kabul etmek lazım. O nedenle bizim öncelikle konuşmamız gereken konu mevsimlik tarım işçilerini ortadan kaldıracak, her yıl yaşanan bu trajedileri yok edecek birtakım önlem ve tedbirlerin alınmasıdır diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maalesef, tabii, mevsimlik işçiler daha yola çıktığı yerden itibaren normal istiap haddinin dışında araçlara bindirilen insan sayısı, arasında çok küçük yaştaki çocukların, çalışmaması gereken çocukların bulunmasıyla, bunların eğitimi öğretimi hepsi dikkate alınmadan yapılan bir işçilik... Devamında, gittiği yerlerdeki koşullarının düzensizliği... Az önce arkadaşımızın biri “Otellerde, motellerde bunların tespiti yasa gereği mümkün olduğu...” diyor ama bunların, zaten, hepimiz de biliyoruz ki insanca yaşayıp dinlenebileceği bir ortamları dahi yok. Bu konuda sadece mevsimlik işçiler deyince şey de değil, Türkiye’deki farklı illerden diğer illere giden, bunun dışında şu anda Suriyeli, Afgan, Özbek... Sadece ilim Tokat’taki 5 bine yakın göçmenin binden fazlası Afgan, yaklaşık olarak bunun 700 tanesi de kaçak olarak çalışıyor. Bir bölüm izinle çalışıyor, bir bölümü de hiç izinsiz çalışıyor.

Şimdi, devletimiz sadece bunların bir bölümünü polis ve güvenlik güçlerinin tespitiyle ne yapmak istiyor, nereye varmak istiyor, bunu hepimiz de biliyoruz ki böyle verilerle çok sağlıklı sonuç elde edemeyiz. Bunun temel koşulu bu ülkede çalışabilecek yaşta olan insanların yasalar çerçevesindeki sosyal haklarını koruyarak çalışması ve çalıştırılması.

Ordu ve benzeri illerdeki fındıkla ilgili gelen işçilerin durumunu biliyoruz, bunlar ortada, bunların yaşadığı sorunlar ortada. Bir bölümü bir aile boyu 16, 17, 20, 25 kişi, bir minibüsle gelmiş, her yerde, orada, dağda, bayırda, ağaç dibinde yaşamını sürdürüyor. Bu insanın kimliğini tespit etsek ne olacak, etmesek ne olacak? Defalarca konuşulan konu, artık bu ülkede, bulunduğu yerde yasaların hâkim olduğu, herkesin insanca yaşayabileceği çalışma koşullarının hayata geçirilmesi. Biz bu noktada yetişkine de olması gereken önemi veremiyoruz, çocuğun da çocuk yaşta arkadaşlarıyla oynayıp belki belli bir yaş ortalamasının gereği yapılarak eğitiminden, öğretiminden mahrum kalmasına da engel olamıyoruz. Bu şekilde sadece bunların kimliğini tespit edip elimizin altında veri almaktan sağlıklı bir sonuca gidemeyiz ve bunun sonucunda hepimizi de üzen yaşanmış olayları da önleyemeyiz diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir iki bir şey soracağım tekrar.

Şimdi kayıt dışı oran herhâlde çok yüksek bir oranda, yüzde 90’ların üzerinde diye biliyorum burada. O oranı verir misiniz? 1 milyon kişinin kaç kayıtlu oluyor sizin Bakanlıkta sosyal güvenlik çerçevesinde? Polisin kaydını sormuyorum yani sosyal güvenlik çerçevesinde kaç kişinin sosyal güvenlik kapsamı var? Mevsimlik tarım işçilerinden bahsediyorum.

İkincisi, Suriyeli kaç mevsimlik tarım işçisi var?

Şimdi, buradaki yasada “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını kapsayacağız.” diyorsunuz ve burada da şöyle bir korku oluşacak yani polis gelip kaydederse siz buna ceza keseceksiniz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Mevsimlik de değil, dört mevsim onlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya dört mevsim tabii, bir ay fındık topluyor, öbür ay elma topluyor, o ayrı.

Şimdi Suriyeli kaç tarım işçisi var ve son dönemde, biliyorsunuz, Suriyeli tarım işçisi tercih etme sebebi oldu çünkü onlara karşı denetimler daha az ve ceza da uygulanamıyor biliyorsunuz. Eğer ki siz bu maddeyi getirirseniz ve böyle kolluk da denetim yaparsa, artı siz bunun üzerine cezalar kesmeye başlarsanız, işte sosyal güvenlik getirirseniz, daha doğrusu işverene yükler getirirseniz haksız bir rekabet oluşma riskiyle de karşı karşıya kalabiliriz. Yani Suriyeli işçiler denetlenemeyecekler veya kayıt olmayacaklar, yerli işçiyi kaydedeceksiniz, ceza uygulayacaksınız ve bir haksız rekabet... Herkes kayıtlı olmalı, herkes sosyal güvencide olmalı bu arada, ona böyle bakıyorum. Suriyelisi, hepsi insandır. Suriyelisi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı diye ayırmıyorum. Hepsine dönük bence benzer bir uygulama yapmalıyız yani Suriyeli işçileri de kapsayacak düzenleme yapmalıyız ve devlet herkese sosyal güvence sağlamalı, işverene de haksız rekabet oluşturmamalı yani birisi kaçak çalıştırır bir tarlada, yandaki tarlada resmî çalışır, yük gelir, haksız rekabetler oluşur. Bu regülasyonu sağlayacak bir düzenleme yapmamız lazım. Bu da bu torbayla olmaz Sayın Başkan. Yani bu anlamda bu torbayla... Bakın, bütün vekillerimiz bu kadar sorunu ortaya koydular, bu torbayla bu sorunları çözmeye kalkıyoruz. İmkânsız o anlamda. Bu sorularına cevap verirsiniz belki bir daha söz alırım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HAK-İŞ Temsilcisinin bir söz talebi var.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. BUĞRAHAN BİLGİN – Sayın Komisyon Başkanım, Bakanım, değerli üyeler; hepinizi HAK-İŞ Konfederasyonu adına saygıyla selamlıyorum.

OECD'nin hâlâ en yüksek kayıt dışı istihdam oranı yüzde 33 oranına sahip ülkemiz. Özellikle bu oran içerisinde yüzde 33'ün yarısını mevsimlik tarım işçileri oluşturmaktadır. Bu METİP sistemi üzerinden kayıt dışı çalışan mevsimlik tarım işçilerinin kayıt altına alınmasını destekliyoruz. Şöyle ki kayıt dışı istihdam alanında ben birçok çalışmaya katıldım, tarım işçilerini kayıt altına alma imkânınız çok zordur. Neden? Bahsedildi burada, sayın vekillerimiz de bahsetti. Traktör kasasında götürülen işçiler vardır. Bir Çalışma Bakanlığı müfettişinin bunu tespit etme imkânı bulunmamaktadır çünkü iş yeri yoktur, çalıştığı yer belli değildir, kimin çalıştırdığı belli değildir ancak bir trafik polisi denk geldiğinde o traktörü çevirip o kişilerin kimlik bilgisini alabilir ki alıyor, zaten alıyor ancak bunu Çalışma Bakanlığına bildiremiyor. Çalışma Bakanlığının bu bilgiyi işleme imkânı bu sistemle getirilmektedir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Başkan, sorular sorduk.

BAŞKAN – Verdiler hepsi cevaplarını.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, vermediler, daha ben yeni sorular sordum.

BAŞKAN – Tekrar cevap verin, buyurun.

Kim verecek? Siz vereceksiniz, buyurun.

Ben verdiler diye...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ne zaman verdiler Sayın Başkan? Siz Bakanla konuşuyordunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN – Sayın Başkanım, çok kısaca, isterseniz, tüm şeye genel bir şey olsun.

Ben bu Meclis araştırma komisyonunda da teknik uzman olarak görev yaptım. Oradaki bizim hem iktidar hem muhalefet milletvekillerimizin en büyük sorunumuz şuydu, ordaydık hepimiz: Elimizde doğru veri yoktu. Yani biz adım atmak istiyoruz, proje üretmek istiyoruz, buna kaynak ayırıyoruz ama nereye nasıl kanalize edeceğiz, hangi projeleri üreteceğiz ve neler yapacağız, bunun için doğru veriye ihtiyacımız var. Bu iş, sadece veri toplama işi. Bunun dışında bahsedilen hiçbir amaç yok. Bunun başkalaştırılması, farklı bir yöne yansıtılması...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kimlik bilgileriyle hangi verileri toplayacaksınız?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kayıt dışı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Tabii ki biz burada elde ettiğimiz verileri bakanlığımızın görev faaliyet alanlarıyla ilgili her alanda kullanacağız.

BAŞKAN – Yani yaş gruplarına, yaş dağılımına bakacak, çocuk var mı yok mu, bunların hepsine bakacaklar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Gereken her şeyi yapacağız ama şu anda elimizde veri yok adım atamıyoruz.

BAŞKAN – Yok, iyi bir şey yapıyorsunuz. Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, benim sorularıma cevap vermedi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gene mi vermedi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Suriyeli işçilerle ilgili sorular sordum. Orada ayırmayacaksınız burada yok öyle bir kapsam. Yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından bahsediyor.

BAŞKAN – Cevap verin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Efendim, şimdi, burada Suriyeli işçi meselemiz değil. Meselemiz bütüncül bir yaklaşım. Biz mevsimlik tarım işçisi diyoruz. Bu alanda başka sorunlarımız varsa onların da üstüne gideceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları” diyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Hayır. Tespit edildikten sonra eğer bunlar varsa gerekli...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Varsa ama burada kapsamıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Şimdi, gittiğinde kolluk bildirim aldığında bunları da tespit ediyorsa bunlarla ilgili de gerekli önlemler, tedbirler alınır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Ediyorsayla” olmaz ki.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Ama önce biz bir adım atacağız ki ondan sonra bu veriyi elde edeceğiz...

BAŞKAN – İhtiyaç gördüklerinde yeniden gelecekler yeni bir düzenleme yapacağız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Tabii ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı” diyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Sayın Vekilim bir şey ifade etti. Burada Başbakanlık genelgesiyle daha önce çıkarılan ve bütün bakanlıklara verilen görevler var. Söylediğiniz mesele de İçişleri Bakanlığıyla ilgili bir şey. Onlar da gereken adımları zaten atacaklar. Sağlık Bakanlığı atacak, Milli Eğitim Bakanlığı atacak...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani Suriyeli çalıştıran TC vatandaşı çalıştıran ayrımları olacak. Bunlar olacak. Kaç kişi var, söylemediniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Kolluk sorduğunda “Suriyeli” derse bunların da tespiti yapılır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Madde “TC” diyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Normalde biz mevsimlik tarım işçilerini tespit edeceğiz...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sınırlamayın o zaman “TC” diye.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Hayır, biz Suriyeliyi bulsak bizim sistemimizde olmasının bir anlamı yok, o İçişleri Bakanlığının sisteminde var zaten.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya madde “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları” diyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ha siz şundan mı endişe ediyorsunuz? Kayıt dışı çalışanlar tespit edilir...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır öyle değil. Suriye vatandaşları devre dışı kalır, kayıt dışı çalışmaya devam ederler, siz bunları kayda alırsınız. Yükümlülükleri olacak tabii kayda alınca.

BAŞKAN – Kendi kendinize sohbete döndü. Bunların hiçbir tanesi tutanaklara girmiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakanım, bakın, ciddi sorunlara yol açabilir. Şu anda Türkiye’de 3 milyon Suriyeli insanımız var artık neredeyse bizim vatandaşımız gibi olmuş. Geri dönme oranları son derece düşük ve burada birkaç yüz bin tarım işçisi var Suriyeli tarım işçisi çalıştıran. 1 milyon Türkiye vatandaşı diyoruz, birkaç yüz bin, 500 bine kadar varan tarım işçi Ege’de, Akdeniz’de, Karadeniz’de, İç Anadolu’da çalışıyor. Bunlarla ilgili toptan bir çözüm öngörmemiz lazım. Siz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını burada kayda alacaksınız, kolluk bakacak orada Suriyeli var, burada öyle bir emir yok. “Onu kayda al.” diye bir emir yok. Yani bu anlamda istatistik de tutamayacaksınız. Haksız rekabetler oluşturacaksınız. Çözüm anlamında belki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı istatistiği var, çözüme yürüyeceksiniz, Suriyeli bizim misafirlerimizin ne günahı var? Kümülatif bir çözüme ihtiyaç var. Artık neredeyse vatandaş gibi olmuşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanın burada tereddütleri var herhâlde.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Herhangi bir tereddüdüm yok sadece Suriyelilerle ilgili boyutunu Genel Kurula kadar arkadaşlar çalışsınlar, o zamana kadar eğer bu konuyla ilgili bir eksiklik varsa onu o aşamada tamamlayalım olur mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OĞUZHAN TEKİN - Eksiklik yok Sayın Bakanım. Suriyeli meselesini İçişleri Bakanlığı çalışacak.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya değerli arkadaşlar, burada Komisyonumuz diyor ki: “Şu konularla ilgili tereddütlerimiz var.” Çalışacaksınız Genel Kurula kadar. Gelip bize bilgi vereceksiniz, ona göre eğer açıklamayla zaten başka bir yöntemle bu mesele çözülmüşse kendilerine izah edeceğiz, çözülmemişse de tabii ki değişiklik yapacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu çalışmaları yapmak konusunda da zorlanmayın, biz burada son derece basit, çok kolay bir yasanın içerisinden çıkmaya çalışıyoruz yani.

Değerli arkadaşlar, şimdi 45’inci maddeye geldik vakıflarla ilgili. 97 ve 98’inci maddeler de vakıflarla ilgili olduğu için onları arka arkaya işleme alacağım.

45’i okutuyorum:

MADDE 45- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 10 uncu maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülür. Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetiminde bulunan mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra, yöneticileri tarafından yürütülür.

Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.”

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, buyurun, açıklama alalım.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt)– Uygun görürseniz bakanlıktan bir açıklama alalım.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlarım; bildiğiniz gibi Vakıflar Genel Müdürlüğü ecdattan bize, bugüne intikal etmiş “mazbut” dediğimiz, mazbut vakıfları temsil ve idare edip onların eski eserlerini onaran bir kurum. Oysa 2863 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesine baktığınızda, hâlihazır hâlinde diğer gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde olan eski eserlerin onarımında da Vakıflar Genel Müdürlüğüne görev vermiş olduğunu görüyoruz. Oysa 2008 yılında yürürlüğe giren 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nda Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevleri sayılırken sadece vakıf kültür varlıklarının onarımlarını yapması öngörülmüştür. Nitekim de zaten her bir mazbut vakıf ayrı ayrı tüzel kişiliğe sahiptir, hesapları ayrı tutulur. Onların gelirleriyle kendisine ait harcamalar yapılmakta. Bu nedenle, bizim diğer gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde olan eski eserleri onarma imkânımız bulunmadığından bu çatışmanın giderilmesi amacıyla böyle bir değişiklik önerilmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, şu çatışma nereden çıkmıştır, bir daha anlatabilir mi?

BAŞKAN – Oya Hanım, çatışma nereden çıktı, tekrar anlatabilir misiniz?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Şöyle çıktı efendim: Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevi, vakıf kültür varlıklarının onarımlarını yapmak hem kanuni görevi de böyle 5737 sayılı Kanun’da. Oysa 2863 sayılı Kanun’a baktığınızda sadece vakıflara ait kültür varlıkları değil, diğer tüzel kişi ve gerçek kişilerin mülkiyetinde olan han, cami, medrese gibi eski eserlerin onarım görevi de Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş görülüyor. Oysa bizim bütçemiz zaten vakıfların gelirlerinden oluşuyor, mazbut vakıf gelirlerinden oluşuyor, başka bir gelirimiz yok. Mazbut vakıfların gelirlerini topluyoruz, o mazbut vakıflara ait hayratların onarımında kullanıyoruz. Bu nedenle, bizim gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan eski eserleri onarmak noktasında yasal olarak, evet, imkânımız yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kültür ve tabiat varlıklarını Vakıflar Genel Müdürlüğü koruyacak, diğerlerini kim koruyacak?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Kendileri. Malikleri. Kanuna uygun olarak yine 2863 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmak koşuluyla malikleri tarafından yapılacak.

Mesela mülhak vakıflar da ayrı tüzel kişiye... “Mülhak vakıf” dediklerimiz, vakfedenin soyundan gelenlerce hâle idare edilen vakıflar. Mesela onlar da kendi eski eserlerini ki çok sayıda var...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Malikleri varsa zaten siz yaptırılmıyorsunuz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – İşte kanun onu öngörmüyor efendim. Doğru söylüyorsunuz, biz yapmıyoruz. Biz malikleri olmayan bizim temsil ve idare ettiklerimizi onarıyoruz ve yasal görevimiz de bu. Ama 2863 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesindeki ifadede diğer gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde olanların da Vakıflar Genel Müdürlüğüne onarılacağını amir bir hüküm var.

(AK PARTİ sıralarından “Yanlış herhâlde.” sesi)

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Yanlış, evet efendim.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Bugüne kadar onarmışlarınız var mı?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Hayır, onarmadık.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Mali geliri yok mu?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Hayır, başka hiçbir geliri yok. Vakıflar Genel Müdürlüğü gelirlerini sadece mazbut vakıfların mallarını değerlendirmek suretiyle elde ediyor efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Böyle bir para harcadınız mı siz?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Hayır, harcamadık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – E niye?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Yani yeni böyle talepler geliyor, yeni başlayan bir şey var.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Nereden geldi, örnek nedir mesela?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Talep geliyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kimden geliyor?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yapmamışlar zaten. Talep geliyor ama hiç harcamamışlar.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Yeni başlayan bir şey var, böyle gerçek kişiler de var.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani gerçek kişinin kendisi gelip gücüm yok deyip sizden mi tamiratını istiyor?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Evet, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yapmıyorlar, yapmamışlar.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Evet. Eskiden beri, 2863’te hep vardı efendim. Özur dilerim, sözünüzü kestim. Ancak böyle bir talep de gelmedi. Böyle bir şey de olmamıştı ancak bu çelişki, kanunlar arasındaki çalışmaları tespit ederken hem bizim vardığımız

bir sonuç hem de böyle talepler de gelmeye başladı. Özel kişilerden de geliyor. Mesela “Benim eski eserimi onarır mısınız?” gibi dilekçe veriyorlar. Ama bizim öyle bir imkânımız yok çünkü kanunumuz açık.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Peki, eski eserin sahibinin, Maliyenin gücü yoksa o eski eser yıkılıp yok olmaya mı mahkûm olacak? Onunla ilgili çözüm ne olacak? Yani İstanbul’da pek çok yer var ki her an yıkılmak üzere olan binalar var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu mazbut vakıf, mülhak vakıf nedir, bir tanımlar mısınız?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Tabii ki efendim.

Mazbut vakıflar Osmanlı, cumhuriyet öncesinde kurulmuş olup hâlihazırda yöneticisi olmayan, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından idare ve temsil edilen vakıflar. Zaten Vakıflar Genel Müdürlüğünün mevcudiyeti de bunlarla birlikte. Yani onların idare ve temsil görevini yapıyor. Dolayısıyla da onlara ait eski eserleri de onarıyoruz. Gelecek nesillere intikal ettiriyoruz.

Mülhak vakıf dediklerimiz yine cumhuriyet öncesinde kurulmuş vakıflar ama soyundan gelenler var ve hâlihazırda onlar tarafından yönetiliyor. 250 civarında bir mülhak vakıf kalmış bugüne kadar ama bizim idare ettiğimiz 52 bin civarında vakıf var. Hepsinin tabii mal varlığı bugüne intikal etmiş değil.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ne kadar geliri var size yansıyan 52 binin?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Bizim bütçemiz mi? 400 milyon civarında bildiğim kadarıyla. 8.635 tane vakıf eski eser var efendim. Onları onarma görevi bize ait zaten. Bildiğiniz gibi onları yürütmeye çalışıyoruz, onların gelirleriyle efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Torba kanun çıkartıyoruz, torbaya atılacak bir şeyleriniz var mı kapsamında atılmış maddelerle karşı karşıyasınız. Öyle gözüküyor. Yalnız burada çok önemli bir sorun da dile gelmiş oluyor ister istemez. Kişilere ait ve kültürel varlık olarak da korunması gereken ve onlar tarafından da onarılmadığı için, Vakıflar tarafından da sahip çıkılmadığı için yok olmaya terk edilen çok büyük bir ulusal varlıkla da kültürel varlıkla da karşı karşıyasınız. Şimdi burada vereceğiniz karar, bu ulusal varlığın yani kişiler tarafından onarılmasını önerdiğiniz varlığın artık terk edilmesi anlamına geliyor. Belirli bir süre sonra ne olacak? Orada herhangi bir şey falan kalmamış olacak, dolayısıyla da korunacak herhangi bir kültürel varlıkla karşı karşıya değilsiniz. Zaten yapılmayan bir işi “yapmayacağız” diye kanundan çıkarmanın başka bir anlamı varsa söyleyin. Yapılmıyor zaten. Yapılmamış, şimdiye kadar tek bir taş konulmamış. İstanbul’da bu olayla karşılaştık. Yıllarca çırpınıldı. “Ya burası gidiyor.” denildi, burası gidiyor. Belirli bir süre sonra burada korunacak kültür varlığı da kalmayacak ve gitti hepsi, göz göre göre gitti, bütün bağışmalara, çağrışmalara karşın. Sorun oydu zaten. Yani çözülmesi gereken sorun Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu sorumluluğunun veya vakıfların bu sorumluluğunun ortadan kaldırılması değil, çöken bu sistemin korunmasıyla ilgili bir çözüm olmalı. Başka çaresi de yok zaten. Yoksa gidiyor. O nedenle bunları kesin olarak yapmaz. E bunları yapmaz. Zaten bu tarihî ve ören yerlerinde olan özel mülkiyete ilişkin dünya kadar çözüm geliştirdik, başka yerlerden bir şeyler verip oraları devralarak. Dolayısıyla, bu tür vakıflar için de veya bu tür varlıklar için de benzer çözümler geliştirerekten bir şeyler yapılırsa eğer, burada bir şey yaptık deriz.

Şimdi, biz bunu kaldırdığımız zaman bir şey mi yapmış olacağız? Hayır; ne bir şey yapmış olacağız ne bir hak vermiş olacağız ne de kimseye bir yararımız olacak, bitecek. O nedenle, böyle bir olay değerlendiriliyor ise bu açıdan bakarak “Tamam, siz buraya bakamıyor musunuz; peki, bunun karşılığında size şuradan işte bir daire verelim, işte şu kadar tarla verelim, siz de burayı Vakıflara devredin.” şeklindeki çözümlerle buraların sorumluluklarının da düzenli olarak Vakıfların üstüne alınması gerekir. Başka da çaresi yok. Yoksa bitiyor zaten olay.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Taşçı, buyurun.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkanım, şimdi buradaki düzenlemede anladığım kadarıyla bizim 2863 sayılı Kanun’daki bu düzenleme icrai anlamında bir düzenleme olarak gözükmüyor. Merak ettiğim bir iki husus var. Kültür Bakanlığımızın acaba mazbut vakıfların dışındaki vakıflarla ilgili bugüne kadar bir katkı vesaire gibi bir talep üzerine bir katkı yaptı mı veya da bu yasa yürürlükten kalktıktan sonra buna benzer bir mağduriyet oluşacak mı? Belki Kültür Bakanlığının da buna ilişkin, arşivindeki kanaatini ve tespitini de öğrenmek isteriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine Amerika Birleşik Devletleri’nden bir örnek vereceğim. Dün geldim. Bir eski eser diyelim ki bir şehirde varsa ve kültürel varlıksa yerel yönetim de merkezî yönetim de onun yenilenmesi için her yıl bir fon yatırıyor ve o parsel ile ilgili o fon bir banka hesabında duruyor, kim gönüllü olursa onu yenilemeye, o parayı, diyelim ki 10 milyon dolarlık bir yatırım yapacak, orada 7 milyon dolar birikmiş, onu alıyor, üstüne de 3 milyon dolar kendisi koyuyor ve binayı yeniliyor.

Sürekli bu binaların korunması için bu fonlar o bina bazında yatırılır. Kim alırsa alsın -ister mevcut sahibi ister yeni sahibi ister mülhaksa, neyse- yenilenmesi için yaratılan bir fondur bu çünkü o bina tarihî eser olarak tescil edilmişse o binanın korunması için o fon da kurulur ama bizim böyle bir devlet politikamız yok maalesef. Hafızasız bir toplumuz. Hani, Osmanlıcıyız, Osmanlıcıyız diyoruz, hani dümdüz etmişiz Osmanlı’nın bütün tarihinde Bizans’ı, Roma’yı, bütün uygarlık tarihimizi, betondan bir hani beton TOKİ cumhuriyeti olmuş durumdayız.

Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün çabalarını önemsiyorum, çok önemli ancak bakın, ben size örnekler vereyim. Anadolu’da 6 bine yakın kilise vardı, şu anda kaldı 80-90 tane. 6 bin kilisenin büyük bölümü metruk durumda, yıkılmış, ya temelleri var ya yıkılmak üzere ya çökmek üzere. Bu 6 bin kilisenin yaklaşık 4 bini özel şahısların üzerinde. Yani tarlanın ortasında kalmış. Oraya devlet gelmiş, “Bu arazi senin.” demiş, 50 dönüm ortasında bir zamanlar Ermeni’nin, Rum’un olan kilise kalmış. Siz sahip çıkamıyorsunuz. Kültür Bakanlığına gidiyoruz, “Arkadaş, bu mal adamın tapulu malı, ben nasıl gidip yapayım?” diyor. Sahip çıkamıyor. Bütün o kiliseler, manastırlar, bütün o tarihî vakıflar hepsi yerle bir olmuş, hepsi gömülüyor. Son bir on yıl daha müdahale etmezsek zaten geriye, Allah’a şükür, hiçbir şey kalmayacak.

Şimdi, böyle bir madde getiriyorsunuz -önemli bir madde aslında, tartışılması gereken bir madde- ama o kişi, diyelim ki arazisinin ortasında bir kilise var, onun yenilenmesini nasıl isteyecek? Yani orası sonuçta kültürel bir varlık. Gel de benim kiliseyi yenile diyecek bir hâli yok veya İstanbul’da işgal edilmiş, biliyorsunuz, binlerce bina var şu anda. Bir zamanlar başkalarına ait olan tarihî binalar

bunlar. Yapılsa, hani ihya edilse ama biz ne yapıyoruz? Tarlabası Projesi diyoruz, bütün o tarihi binaları dümdüz ediyoruz, bir zamanlar Ermeni'nin, Rum'un adına kayıtlı. Sahip çıkmamışız. Dümdüz ediyoruz ve Vakıflar bu anlamda müdahale edemiyorlar tabii ki.

Bu bir devlet politikasıdır, bu Vakıflar Genel Müdürlüğünün politikası değil. Kültür Bakanlığının burada etkin bir madde getirip Vakıflar Genel Müdürlüğüne ne düşüyorsa yapması lazım. Gerçek, tüzel kişileri siz nasıl ayıracaksınız?

Ya, bir de burada böyle bir madde getirirseniz, açıkça söyleyeyim, size birisi telefon açar, “Şu gerçek kişininkini yap.” derken ama öbürü CHP’lidir HDP’lidir, onu yapamazsınız. Böyle bir baskıyla karşı karşıya kalırsınız Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak. Yani düşünsenize keyfiyet gelmiş, bütçede var, işte iktidara yakın bir kişinin “Git şunun evini yap.” diye size talimat gelir, gider yaparsınız. Yani böyle bir keyfiyete yol açabilir bu madde, böyle bir baskı altında kalabilirsiniz. Tarihi bir eserdir gerçekten, X gerçek veya tüzel kişisine aittir ama bunu bir devlet politikası olarak yapmak başka bir şeydir. Kültürel varlığı korumak bir devlet politikasıdır, Vakıflar Genel Müdürlüğüne yüklenemeyecek kadar... Vakıflar Genel Müdürlüğü tabii ki çok önemli bu anlamda korunması için ama bakın, ben size ilanlar göstereyim: “Satılık kilise.” diye ilan veriliyor, biliyor musunuz? “Satılık cami.” diye bir ilan verilebilir mi? Böyle ilanlar var. Bu anlamda ortak tarihimize, hepimizin tarihine, bütün halkların tarihine sahip çıkacak devlet politikasına ihtiyaç var.

Ben Sayın Bakana söylüyorum tabii bütün bunları, size söylemiyorum. Bu maddenin son derece sorunlu bir madde olduğunu düşünüyorum. Tabii ki genel politika içinde size düşen rol neyse tanımlanmalı ama bir kod yasa çerçevesinde tartışılması gereken bir yasa olarak görüyorum.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Oya Hanım, bu maddeden şunu anlıyorum: Üç ayırmışsınız vakıflarla ilgili görevi, eski eserlerle ilgili, kültür varlıklarıyla ilgili görevi. “Bir: Mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara ait kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi Vakıflar Genel Müdürlüğüne aittir.” demişsiniz. Mülhak ve mazbut vakıflar Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait; bir. “İki: Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetiminde bulunan mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması yöneticileri tarafından yürütülür.” diyorsunuz. “Üç: Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının...” Buraya bir de gerçek ve tüzel kişileri eklemiştir. “...mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ait olanları da yine kendileri tarafından sağlanır.” diyorsunuz. Peki, bu işi kim yapacak şimdi? Yani, buraya, kanuna bunu dercettik, bunlar tarafından yapılacaktır dedik. Yöneticileri yapamıyor, birçoğunun yöneticileri ortada yok zaten. “Şimdiye kadar da yapmadık böyle bir iş, böyle bir para da harcamadık ama böyle bir talep var.” diyorsunuz. Talep olduğuna göre bir sorun var, sıkıntı var; bunun çözülmesi gerekir. Bunun çözümü bu değil ki.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Siz kendinizi kurtarmış oluyorsunuz ama kim yapacak? Olay o.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Demin Ergün Bey de sordu: “Böyle bir talep var, para harcadınız mı?” “Harcamadık.” diyorsunuz. Böyle bir talep varsa, böyle bir ihtiyaç varsa bunun çözümüne beraber gelmeniz lazım. Siz yapmıyorsanız -ki bana göre yapmanız lazım- bu işten anlayan birisinin... Bunun tabii sadece mali boyutu yok ki. Bir de bu işi, bu restorasyonu herkes yapamaz; anlayan birileri tarafından yapılması lazım. Onları bulamazsak... Anlayan birilerinin yapması lazım, yaptırılması lazım

yani bu iş sizin sorumluluğunuzda olmalı. Bu şekilde kanuna böyle dercedip sorumluluğu atmak olmayacaktır. Yanlış bir iş yapmayalım Sayın Başkan, bunu tekrar değerlendirelim, bu çok önemli bir konu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu maddenin yazılışında arkadaşımızın söylediğinden anlaşılan şey bu yani 2863 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesine göre hem mülhak vakıfların malları hem de diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını Vakıflar Genel Müdürlüğünün onarması gerekiyor. İnsanlar şimdiye kadar uyanmamışlar hiç, bilememişler; şimdi okudular, baktılar ve talepler gelmeye başladı. Siz görevinizi yapmıyorsunuz. Elimizde bir kültür tabiat varlığı var -ki bu milletin de varlığı, hepimizin varlığı- bunu gelin onarın. “Şimdi bu şeyden kurtulmak için biz böyle bir düzenleme yapıyoruz.” Bu doğru bir şey değil. Gerçekten bunlar kültür ve tabiat varlığıyla bu kültür ve tabiat varlığını bizim korumamız gerekiyor yani başka bir bütçe oluşturarak korumak gerekiyor, bir şeyler yapmak gerekiyor. “Kendileri yapsınlar.” Yapamayanlar? O zaman ölçü konulur, şu şu şeylerden işte vakıf gelirleriyle yapsınlar, yapamıyorsa bunu ispatlasın, bir şey konulur. Yoksa bunları bütünüyle yıkmaya, yok etmeye mahkûm ediyoruz; bu doğru bir şey değil yani bir devlet böyle millî, yerli filan diye bir sürü hamasetten sonra gelip de “Mülhak vakıflar ve diğer kurumlar, gerçek kişilerin elinde bulunan tabiat ve kültür varlıklarından biz vazgeçtik...” Bu olacak bir şey değil. Akıl kabul etmez, vicdan kabul etmez; yanlış bir şey. Bunu çekin, ya yeniden düzenleyin ya da hiç bulunmasın. Tam tersi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bu kültür ve tabiat varlıklarını onaracak bütçe imkânları, başka imkânlar falan getirilsin. Yoksa “Biz yok ettik, kurtulduk, görmüyoruz artık, dolayısıyla bundan kurtulduk.” Öyle bir şey olmaz yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kültür Bakanlığı -Numan Bey’le- konuşalım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama, şimdi ortada kalıyor bu kanun geçerse.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Geçmesin.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, Zekeriya üstat zaten bunun bizim ulusal varlığımız açısından önemini anlattı.

Beyoğlu’nda bir yürüyün, Beyoğlu’nda vakıflara ait o binaların güzelliğine bakın, bir de yanına sonradan o kibrit kutusu gibi konmuş o ilkel, primitif TOKİ binaları gibi binalara bakın, neyi korumamız gerektiğini anlarsınız.

Ben size bir vakıf bedduası okuyayım, bu çok önemlidir: “Allah’a ve ahiret gününe inanan, güzel ve temiz olan Hazreti Peygamber’i tasdik eden sultan, emir, bakan, küçük veya büyük herhangi bir kimseye bu vakfı değiştirmek, bozmak, nakletmek, eksiltmek, başka bir hâle getirmek, iptal etmek, işlemez hâle getirmek, ihmal etmek ve tebdil etmek helal olmaz. Kim onun şartlarından herhangi bir şeyi veya kaidelerinden herhangi bir kaideyi bozuk bir yorum ve geçersiz bir yöntemle değiştirir, iptal eder ve değiştirilmesi için uğraşır, feshedilmesine veya başka bir hâle dönüştürülmesine kastederse haramı üstlenmiş, günaha girmiş ve mâsiyetleri irtikâp etmiş olur. Böylece günahkârlar alınlarından tutularak cezalandırıldıkları gün Allah onların hesabın görsün. Malik onların isteklisi, zebaniler denetçisi ve

cehennem nasibi olsun. Zira, Allah'ın hesabı hızlıdır. Kim bunu işittikten sonra onu değiştirirse onun günahı değiştirenlerin üzerinedir. Kuşkusuz, O, iyilik edenlerin ecirini zayı etmez.” Bu dua aklımızda bulunsun çünkü bu madde önemli bir madde.

Öncelikle şunu söylemiş olayım, Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkililerine soruyorum: Kaç tane vakıf satıldı son on yıl içerisinde?

Beni dinliyor mu bilmiyorum Vakıflar yetkilileri ama.

BAŞKAN – Vakıf satıldı mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Evet, satıldı, bildiğiniz satıldı yani özelleştirme gibi böyle bildiğin, para verdi, aldılar. Ben de onu soruyorum: Ne kadar satıldı ve bundan ne kadar gelir elde edildi?

Vakıflar Genel Müdürlüğünün kira, irat ve diğer gelirleri -çünkü çok büyük gelirleri var, Vakıfbank’a da gidiyor bunlar- ne kadardır? Bu kadar geliri varsa bu kurumun, bizim bu vakıflarımızı niye çürümeye bırakıyor? Bu kadar önemli gelirleri var yani şehirlerin en güzel yerlerinde en kaliteli binaların kira gelirleri ve bundan daha kötü olan satış gelirleri var. Vakıflar Genel Müdürlüğünün sattıklarını da, şimdi kaç parça satıldığını da soruyorum. Mesela, Kılıç Ali Paşa Vakfı var. Hani, Sayın Erdoğan gitti, Sırbistan’da ziyaret etti. Mesela, Kılıç Ali Paşa’nın zürriyetini araştırdınız mı? Var mı, kim bunlar, yoksa hiç araştırmadan direkt Vakıflar Genel Müdürlüğüne mi alındı?

Bizim yapmamız gereken şudur: Bakın, yeni araba alırsınız, yeni Mercedesler gelir gider, yeni TOKİ binaları dikersiniz -zaten bu memleketteki en büyük görüntü kirliliğidir o- ama o binaları, o kiliseleri, camileri, o vakıfları, kervansarayları, hanları, hamamları bir daha yapamayız. Onun için bu kanunun, biraz önceki beddua da... Çünkü, onu bırakan da topluma hizmet diye bırakıyor, büyük bir sosyal yardımlaşma olarak bırakıyor; çocuğuna çocuğuna, torununa değil, topluma vakfederek bırakıyor. Bunları koruyacak bir düzenleme yapmanız gerekiyor. Bu beddua hatırınızda olsun bu kanunla ilgili düzenleme yapılırken.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu satış ve kiralama gelirlerini bir çıkarırsanız, milletvekilleri olarak biz de ona göre düzenleme yapalım.

BAŞKAN – Bir de şunu anlamak istiyorum: Vakıflar Genel Müdürlüğünün uhdesinde olan mülhak ve mazbut vakıfların gayrimenkullerinin zaten bütün sorumluluğu sizde. Burada sadece düzenlenen, sizinle hiç alakası olmayan diğer gerçek kişiler, tüzel kişiler ya da kamu kurumlarına ait olanların değil mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan, niye alakası olmasın? Bu ülkedeki her şey burayla alakalıdır. “Vakıf” diyorsun, “inşaat” diyorsun.

BAŞKAN – O zaman başka bir şey sorayım, müsaade ederseniz ben şu soruyu sorayım: Mesela, türbelerin korunması, bunların onarımları kimde?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Kültür Bakanlığında.

BAŞKAN – Kültür Bakanlığında. Peki, siz orada gidip herhangi bir işlem yapabiliyor musunuz?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Yapamayız.

BAŞKAN – Yapamıyorsunuz. Yani, burada da bakın, üstat yani şimdi öyle, ben yine... Tabii ki kurum temsilcisi tabii ki cevaplayacaktır ama burada kendi uhdesinde olanları da yapmıyor, başkasına bırakıyor gibi bir şey değil. Hiç kendisiyle alakası olmayan, kendi görev alanıyla ilgisi olmayan, birtakım kültür varlıklarıyla ilgili olan gelen taleplerle ilgili olarak bir düzenlemeyle bunun önünü kesiyor. Bundan daha tabii bir şey olamaz, zaten yapamazlar, zaten yapmaları da mümkün değil pratik itibarıyla. Yani, konuyu başka noktalara çekerek bizim bir noktaya gitmemiz mümkün değil. Zaten yapmaları mümkün değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Vallahi günaha girersiniz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yapacak olanlar kimse beraber yapılsın Sayın Başkan.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sevgili Başkanım, ben sana bir örnek vereyim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela, Bulgar Vakfından alındı; bir taşınmaz vardı, orada bir sanat okulu vardı. Bugün binlerce konut yapılıyor. 4 bin çocuk okuyor. Bu işin içine girdiğinde o kadar şeyle karşılaşıyorsun ki...

BAŞKAN – Kim aldı Bulvar Vakfını?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Özelleştirildi bu işte...

BAŞKAN – Vakıflar Genel Müdürlüğü mü? Böyle bir şey söz konusu değil ki. Vakıflar Genel Müdürlüğüne geçti mi Bulvar Vakfı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, şimdi şirketin adını söyletmeyin. İstanbul’da sanat okulu yıkılıyor, Bulvar Vakfının orada hissesi var, bunlar bilinen şeyler.

BAŞKAN – Ya, kimin verdiği bakacaksınız. Vakıflar Genel Müdürlüğüyle bir alakası var mı, onu söylüyorum. Yok ki.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Özel kanun çıktı, detayına girmeyeyim o yabancı vakıflarla ilgili... Ya, anlatayım, tamam, o zaman.

BAŞKAN – Anlat tabii, biz de öğrenelim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Önce bu satışları öğreneyim.

Şişli’de olan mesele bu. Yani Taşyapı Şirketi binlerce konut yapıyor, çocuklar her gün bizi arıyor.

BAŞKAN – Ya, bugün başka vakıfların da benzer şahıslarda olan vakıflarla ilgili olarak yani Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olmayan vakıfların gayrimenkulleriyle ilgili tasarruf yapıyorlar. O aynı tasarruf kapsamında.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sevgili Başkan, işte, tam yapmamız, işte burada sizin yaptığınız, bakın, şöyle bir şey: Vakıf düzenlemesi, eski eser düzenlemesi, bir sürü düzenlemeyle yükümlülük getiriyoruz. Ben de diyorum ki bunlar bizim varlığımız, millî varlığımız ve geliri çok yüksek bir kurum.

BAŞKAN – Doğru da, orada da Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulları devreye giriyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Girsinler, madem öyle bir kurul var, o da korumak için giriyor.

BAŞKAN – Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu konuda hiçbir yaptırımı yok ki. Var mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Olsun o zaman Sevgili Başkan, şunu yapamaz mıyız? Mesela, Vakıflar Genel Müdürlüğünün gelirlerinde bu onarımlar için pay ayırırız. Gerekirse mesela o özel mülkiyetseyse ondan da bir miktar ayırırız.

BAŞKAN – Siz nasıl ayırırsınız? Vakıf senedinin ruhuna ters bu söylediğiniz. Az önce siz vakıf senediyle ilgili bir şey okudunuz değil mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan, işte o tam bu işlemlerle alakalı.

BAŞKAN – Yok işte, yok, oraya oturmuyor işte zaten.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela, vakfin geliri geldiğinde Vakıflar Genel Müdürlüğünde toplanıyor mu hanımefendi?

BAŞKAN – Siz sorulara bir cevap verirsiniz.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela, o satışları da ve kiralama gelirlerini de söylerseniz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Efendim, öyle bir istatistiki bilgi benim elimde yok ama şunu söyleyebilirim: Biz Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak mazbut vakıflara ait olan... Sizin biraz önce okuduğunuz bir vakfiyeden alınmış bir beddua, yanılmıyorsa Kanuni Sultan Süleyman'ın vakfiyesinden ki birçok vakfiyede de vardır. Biz mazbut vakıflara ait eski eserlerin onarımından sorumluyuz. Zaten de biz yapıyoruz. Eğer bir mazbut vakfa ait cami de varsa, kilise de varsa, medrese de varsa bunların onarımıyla zaten görevliyiz efendim. Bunları yapmamamız söz konusu değil. Zaten bizim gelirlerimizle sizin biraz önce okuduğunuz vakfiyedeki gelirler. Vakfeden diyor ki: “Ben şunları şunları vakfettim, bunları değerlendirin, gerekiyorsa kiraya verin, satmayın, onların gelirleriyle benim için şu şu hayırları yapın. Yaptırdığım şu camiyi onarin, şunları yapın.” diye şartlar var. Zaten bu şartları yerine getirmek bizim asli görevimiz efendim. Zaten biz bunun için, mevcudiyetimiz de bunun için.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela, Vakıfbankın sermayesi...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Vakıfbankta kuruluş 1954 yılında kurulup oradan gelen paralarla da bunların yapılması önerilerek... Zaten kuruluş amacına baktığımızda banka kuruluşuna bunu görüyorsunuz.

Şimdi, gelineen noktada bu kanunla biz kendi görevimizden herhangi bir şekilde kaçma gibi bir şeyimiz yok efendim. Bizim yapmak istediğimiz şey, evet, tam da bu. Biz, bize görev olarak verilen mazbut vakıflara ait 8.635 adet olan eski eserlerimizi onarmakla görevli bir kurumuz. Bunları yapıyoruz, yapmaya çalışıyoruz, bütçemizi de tek tek vakıfların hesaplarını ayrı tutuyoruz, onların gelirleriyle kendilerininkini onarıyoruz.

Biraz önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi bizim burada yaptığımız gerçek ve tüzel kişileri bize ait olmayanlarla ilgili bir düzenleme. Onunla ilgili eğer Sayın Başkanım, izin verirsiniz Kültür Bakanlığının İ. Hukuk Müşaviri arkadaşım da buradalar, diğer kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili olarak mevzuatı kendileri bilgilendirirlerse, uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, ben bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Evet, 3 konuşmacımız daha var. Onlar da açıklamalarını yaptıktan sonra nihai olarak size söz vereceğim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bir şey sormak istiyorum öncelikle. Biz Vakıflar Kanunu'nda değişiklik yapmıyoruz arkadaşlar, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda değişiklik yapıyoruz. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda görev olarak, şurada kapsamı belirtilmiş: “Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzel kişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.” diyor. Bu kanunla tutmuş Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş bu görev. Şimdi, bu görevi diyorsunuz ki vakıflar olarak “Biz almayalım, biz yapmayalım.” Peki, yapmayalım da kim yapsın? Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda bu değişikliği yapıyoruz. Peki, kim yapacak bunu? Bunu söyleyin. “Bir başka yer yapacak, bu bütçeyle yapacak, anlaştık biz Kültür Bakanlığıyla.” deyin tamam diyelim. Ama bir boşluk var. Daha önce Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş olan bu görevin kim tarafından yapılacağı belli değil.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, zaten aslında bununla ilgili olarak Kültür Bakanlığı -şimdi açıklarlar-projeleri var. Mesela, eski evlerle ilgili olarak, mahallelerle ilgili olarak biz yaptığımız projeler var, onu söylüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, bu kadar bağırıp çağırmaya gerek yok, varsa projeleri anlatsınlar. Niye bu kadar uğraşıyoruz?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar, değiştirdiğimiz maddenin ne olduğuna bakmak gerekiyor. Değiştirdiğimiz maddenin ne olduğuna beraberce birlikte bakalım. Sayın Kuşoğlu belirtti.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde aynen şu hüküm var: “Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile temsil ve yönetilen mühlak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan cami, türbe, kervansaray, medrese, han, hamam, mesire, zaviye, mevlevihane, çeşme ve benzeri kültür tabiat varlıklarının korunması şu kararlar alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne aittir.” Değiştirdiğiniz madde bu. “Bu konuda tereddüdümüz var, Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevi değildi.” falan diyemezsiniz. Bu görev buna verilmiş zaten bu kanunla.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Ama üstat, Vakıflar Kanunu'ndaki düzenlemeyle bu görev alanıyla bu düzenleme arasındaki bir çelişki.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bu bir kanun, bu mevcut kanun. Yani oturmuşlar Vakıflar Genel Müdürlüğünün o kanununu falan bir tarafa bırakıp kültür ve tabiat varlıklarını korunmasıyla ilgili böyle bir görev vermişler vakıflara. Bunlar da bunu yapmamışlar. Şimdiye kadar hiç yapmamışlar ama getirip bu Komisyona “Bunların hepsini şu komisyon kaldırdı, şu tarihteki milletvekillerinin sorumluluğudur bu.” denecek bir olayı sizin önünüze yuvarlamışlar. Peki, kim yapacak kardeşim bunu? Aynen sayılmış, açıkça. “Gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan cami, türbe, kervansaray, medrese, han, hamam, zaviye, mevlevihane, çeşme ve benzeri kültür tabiat varlıkları...” Bu Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait mi? Ait şu anda bu kanun. Bu kanunu daha değiştirmedik. Burada kırmızıyla çizilmiş olması bunun kabul edildiği anlamına gelmiyor. Bu kanun yürürlükte. “E bunu yapmayalım.” Siz de hep beraber “Hadi bunu yapmasınlar.” diye kaldırdınız. Peki, kim yapacak? Yani burada Kültür Bakanlığı... Onun gerekçesini ve tutanaklarına açıp bakalım beraberce. Şundan kesin olarak emin olun: “Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu konudaki gelirleri, şunları bunları fazladır. Dolayısıyla oradan bunları da yapıversin.” demişlerdir. Mutlaka demişlerdir, bu konuşma olmuştur.

Şimdi, burada bu maddeyi değiştiriyorsunuz, başka bir şeyi değiştirmiyorsunuz. Biz de diyoruz ki somut olarak: Peki, bunu kaldırdınız, bunlar ne olacak? Cami, türbe, kervansaray, medrese, han, hamam... Biraz önce Garo Bey de söyledi, kiliseler, diğer dinî ibadet yerleri, bunlar ne olacak? Ya, buna yanıt vermiyorsanız oturup da “Bunu kaldırdık, iyi ettik, Vakıflar Genel Müdürlüğünü kurtardık.” diye derin bir nefes alacaksanız buna diyecek herhangi bir şeyimiz yok. burada belki birileri derin nefes alacak ama öbürleri de büyük bir yeise kapılacak “Eyvah gitti bütün bunların hepsi görüyor musunuz?” diye.

Yani bunu değiştiriyorsunuz Sayın Başkan, bu maddeyi değiştiriyorsunuz, başka bir şey yapmıyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, biz bütçe hakkında bilgi alamıyoruz ama ben faaliyet raporunu açtım bilgi alabilmek için. 796 milyon 2016 yılı bütçe geliri, 598 milyon gideri var yani geliri giderinden gördüğüm kadarıyla 198 milyon fazla, üstelik de 53 milyon da faiz geliri var, demek ki bankada nakitleri de var bayağı bir. Yani, zaten bu nakitleri olduğu için bunlara bu sorumluluk yüklenmiş. Şimdi, kültür tabiat varlıklarının bütçesine ödenek koydunuz mu, adamlara gönderiyorsunuz. Bu sahihsiz bırakır. Oysaki, bu bütçe burada kullanılsa ve Vakıfbanktan da kaynakları var, bunlar yapılabilir. Yani, idare gerçekten topu atıyor, atılan top da ulusal varlıklarımız; yazık günah.

BAŞKAN – Belki bu kapasitesi de olmayabilir kurumun ya, ona da bakmak lazım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, hazırlasınlar bunlar şeyi var, başka kim yapabilir ki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığı ödenek verecek mi onun yerine?

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, buyurun sizde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vakıflar yapmasın, o zaman bütçeden karşılanacak, siz ödenek verecek misiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tam da ben de onu soracaktım, kayıtlara geçsin.

BAŞKAN – Sorunuz o zaman, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öyle bir durum var herhâlde. Evet, bütçeden karşılanacak herhâlde?

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, Sayın Bakanıma denk gelmek istiyorum da...

Sayın Bakan, şimdi, bu bir devlet politikası olarak görülmeli yani Hükûmetinizin veya bilmiyorum Numan Bey aslında keşke olsaydı.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Gelecek, o zaman...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Anlıyorum ama bu madde geçecek, yasa geçecek.

Sayın Bakan, bakın, ben çocukluğumda...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunu çekelim Sayın Bakan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – ...İstanbul'un Yeşilköy'ünün dörtte 3'ü eski eserlerden oluşuyordu. Sayın Bakan, İstanbul'un Yeşilköy'ünün dörtte 3'ü eski eserlerden oluşuyordu. Bugün inanın, gidin 10 tane eski eser bulamazsınız, 10 adet diyorum yani. Çünkü, niye? Bir devlet politikası o anlamda konulmamış, belki de hafıza bilinçli olarak silinmek istenmiş. Şimdi, hiç değilse kalanı korumak anlamında devlet politikasına ihtiyacımız var. Yani, Kültür Bakanlığına... Para sizde, tabii ki bir vizyon da lazım bu ayrı bir şey ama. Ben doğru görüyorum. Hayır gerçekten tabii ki vizyonu ortaya koyacağız, bütçe de sizde. Bu anlamda, 2018 bütçesine Kültür Bakanlığına büyük kaynaklar mı ayırmayı planlıyorsunuz? Artı, bu vizyonu oluşturmak için bir Hükümet politikanız, devlet politikanız var mı? Artı, bu yalnızca merkezden yapılabilecek bir şey de değil bakan, yerel yönetimlerle birlikte yapılacak bir mesele. Yani, Kültür Bakanlığının yerel belediyelerle, yerel yönetimlerle iş birliği hâlinde yapılabilecek bir şey ve devlet politikası. Ve mutlaka eski eserlerin hepsinin ihyası için yerel belediyelerin o eski eserle ilgili bir fon yaratması şartı vardır. Ya, ama bunlar yetmiyor Sayın Bakan, yetmediği için hepsi yıkılıyor gidiyor, yıkılıyor gidiyor, yapılamıyor, ihya edilemiyor; sorun var ortada, yapılamıyor, yapılamıyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Parayı nereden bulacaksınız?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama, bu devlet politikası diyorum işte, tarihimize para ayırmayacaksak nereye ayıracağız, önce tarihe sahip çıkalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Parayı nereden bulacaksınız?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Savaşa ayırmayın, şeye ayırın işte.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Savaş yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Sayın Bakanım, sizin politikalarınız her şey.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Savaş yok bak, terörle mücadele var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, ordu Suriye'ye girmiş Sayın Bakan Allah'ı seversen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Doğu ve güneydoğuda terörle mücadele var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – O anlamda politikaları tartışalım, hayra para harcayalım diyoruz. Bakın, bu hayırlı bir iş.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Aslında, şu düzenleme yapılabilir: İşin de ortada kalmaması için bu sorumluluğu bir maddeyle Kültür Bakanlığına yükleriz maddede düzenlemeyle.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Var efendim var, ben açıklayacağım eğer izin verirseniz.

BAŞKAN – Var mı? Anlatın o zaman, mesele yok, tamam.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – İzin verirseniz detaylı bir şekilde açıklayayım.

BAŞKAN – Tutanaklara da girsin de.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Tabii ki efendim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Bakanlığımızı bayağı töhmet altında bırakan ifadeler oldu. Ben de avukat olduğum için hani biraz da savunma gibi mi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne töhmeti?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Yok efendim, “Görevini yapmıyor, eserler şöyle oldu Yıkılıyor eserler.” dendi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yıkılmadı mı yani?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Evet efendim, o anlamda onu sadece teknik...

BAŞKAN – İnşallah ileride siyasete atılır gelirsın buraya, bu tarafta öyle konuşursun ama orada yapma bu işi.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Hani avukat kimliğimiz olduğu için hani bir taraftan da böyle bir savunma durumu... Tamam, sadece teknik bilgi vereyim efendim, önce şuradan yola çıkayım: Hani “Kültür varlıkları korunmuyor.” deniyor ama yakın bir tarihte hepiniz çok iyi hatırlarsınız altı yüz elli yıllık Ziya Bey Türbesi Hasankeyf’te yok olmak üzereydi, çok üstün teknoloji kullanılarak başka bir yere taşındık.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Hasankeyf diye bir şey yok ki.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Bizim konumuz türbeyle alakalı.

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, lütfen müsaade eder misiniz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Avukat Bey, hiç oraya girme, çıkamazsın.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Somut bir örnek vermek istiyorum.

BAŞKAN – Siz somut örnek değil, siz bir avukat olarak, hukuki olarak bu sorumluluk nerede, havada mı kalıyor, göle mi, denize mi düşüyor, suda mı, nerede onu söyleyin yani.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Tamam efendim, çok özür diliyorum, kusura bakmayın. Açıklıyorum efendim.

Şimdi, bu yetki kimde olacak bu gerçek kişilerdeki, tüzel kişilerdeki bu kültür varlıkları ne olacak, kim koruyacak? “Kimse koruyamayacak.” dendi. Hemen bizim kanunumuzun 2863 sayılı Kanunu’nun...

BAŞKAN – Ne dendiğini bırakın bakın, bir daha uyarmayacağım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Tamam.

Efendim sadece okuyorum: 2863 sayılı Kanun’un 12’nci maddesi, Kültür Bakanlığının yürütmesiyle alakalı madde: “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca ayni, nakdi ve teknik yardım yapılır.” İlgili yönetmelik de Taşınmaz Kültür Varlıklarına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik. Maliye Bakanlığı hane halkları ödeneğinden Bakanlığımıza ayrılan bu bütçenin 17 milyon 399 bin TL olduğu...

GARO PAYLAN (İstanbul) – 17 milyon yani?

BAŞKAN – Hah, şimdi tam oraya geldik Sayın Bakanım, evet, devam.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – ...75 bin liraya kadar proje desteği verildiği... 300 bin TL’ye kadar da uygulama desteği veriliyor; bu hibe olarak veriliyor yani bir bu var.

Bir de efendim tabii, yasal dayanağı da var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Artırılabilir, Maliye Bakanlığı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Bu rakamlar tabii ki artırılabilir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütçe artırılabilir mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Bütçe artırılır. Bu Sayın Maliye Bakanımızın konusu, biz bir şey demiyoruz.

BAŞKAN – Bakanlığınızın turizm geliri ne kadar 2017’de şu ana kadar?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, turizm geliri maalesef 15 Temmuzdan sonra düştü...

BAŞKAN – Ne kadar efendim?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – ...geçen onun rakamlarını da aldık, tam rakam şu anda yanımda yok efendim.

BAŞKAN – Aşağı yukarı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Aşağı yukarı maalesef şu an için aklımda değil efendim. Onunla ilgili bir çalışma yapmadık hani maddeyle ilgili bir çalışma yaptık.

BAŞKAN – Hayır hayır yani bu 17 milyonun az olduğu noktasında Sayın Maliye Bakanımız buradayken gelmek istiyoruz da Komisyon olarak.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ VEKİLİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Evet, efendim, onun dışında şey efendim, bir de sokak sağıklaştırmasıyla alakalı olarak, biraz önce sayın vekilin sorduğu soruyla alakalı olarak hani “Bu belediyeler ve yerel yönetimlerle de iş birliği yapılsın.” Yapılıyor efendim, o da var. Burada daha çok Sokak Sağıklaştırma Projesi, toplu bir şekilde yardım talebinde bulunuyor hani 20 tane ev varsa o sokağa uygun bir şekilde düzenleme yapılabilir, destek sağlanabilir. Bir de hibe olarak yapılan bu yardımlar dışında TOKİ tarafından korunması gerekli kültür varlıklarının restorasyonu için 150 bin TL’ye kadar da kredi sağlanmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kuşadası’nda çok başarılı örneklerini gördük bu işin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – TOKİ’nin mi başarılı örneklerini?

BAŞKAN – Sen TOKİ’de mi kaldın hâlâ?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Oya Hanım, vakıflar özel hukuka mı tabi?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Medeni Kanuna göre kurulu olanlar tabii ki özel hukuka tabi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Diğerleri?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ I. HUKUK MÜŞAVİRİ OYA ERCİL – Bizimkiler özel hukuk tüzel kişisi ama temsil ve idaresi Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait.

BAŞKAN – Şimdi, bu söylediklerinizi şu mikrofona bir daha tekrarlar mısınız kayıtlara girsin.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Vakıflar, çeşitli vakıflar var tabii. Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflar var, cemaat vakıflarımız var, azınlıklara ait olan, mülhak vakıflar ve mazbut vakıflar var. Vakıflar, özel hukuk tüzel kişisi. Bunlardan yalnızca mazbut vakıflar her biri ayrı ayrı özel hukuk tüzel kişisi olmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğüne temsil ve idare ediliyorlar, diğerleri kendi yöneticileriyle yönetiliyor efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Müsaade edin.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Oya Hanım.

BAŞKAN – Bütün söz taleplerini karşılayacağım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, biz 2863 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinde şu anda getirilen şekliyle değişiklik yapıyoruz ve burada daha önce Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş bulunan bir görevi Vakıflar Genel Müdürlüğünden alıyoruz. Peki, bu görevi kim yapacak dedik, bunlardan alıyoruz? Bakanlık Hukuk Müşaviri diyor ki: “12’nci maddeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı yapacak.” Ama, orada, 12’nci maddede diyor ki: “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunanın korunması gerekli, “Özel hukuka tabi olan” diyor yani vakıflardan bahsetmiyor.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Özel hukuka tabi efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir boşluk yok mu burada?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV OYA ERCİL – Yok.

BAŞKAN – Özel vakıflar zaten kendi uhdelerinde bunları yapıyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vakıflardan bahsediyoruz ama.

BAŞKAN – Bunlar vakıf sahipliğinin dışında kalan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vakıf sahipliğinin dışında kalan ama burada vakıflardan da... Bakın, 10’uncu maddede biz değişiklik yapıyoruz, diyoruz ki: “Mazbut vakıflarla mülhak vakıflara ait korunması ve değerlendirilmesi gereken işleri Vakıflar Genel Müdürlüğü yapacak; bir.” Tamam mı?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Mazbutları biz yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mazbutlar ve mülhak şey olanları... Temsilen yönetilen mülhak vakıflar sizde değil mi, Vakıflar Genel Müdürlüğünde?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetiminde bulunan mülhak vakıflara ait olanlar yöneticileri tarafından yürütülecek değil mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çelişki var iki cümle arasında.

BAŞKAN – Yok, çelişki yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, bunlar kendileri tarafından sağlanacak.”

Şimdi, gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunanlar 12’nci maddede belirtilmiş, 12’nci maddede o belirtiliyor. Burada vakıflardan bahsediyor, siz buradaki görevi çıkarıyorsunuz. Anlaşıldı mı?

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aslında yani bu kadar fazla incelemeye fırsat verdiğiniz zaman kanunun gerçek anlamını da deşifre etmiş oluyorsunuz. İyi ki söylediniz 12’nci maddeyi, yoksa başka türlü kavramam mümkün değildi.

Değerli arkadaşlar, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların bu kanun hükümlerine göre kendileri tarafından sağlanacağı eski maddede var. Buraya, 12’nci maddede olan ve Kültür Bakanlığının da destek vererek yaptıracağı onarımlar 12’nci maddede idi, bunu almışlar, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan kendileri tarafından yapılacağını söylemek suretiyle... Kendileri tarafından yapılacak, artık 12’nci maddeden tek bir kuruş veremezsiniz bunlara. Bu maddeye göre kendileri tarafından yapılacak. Kendileri tarafından yapılacak olan bir şeye Kültür Bakanlığı nasıl para verecek?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, hangi konuyla alakalı, hangi eserle alakalı? Yani diğer kamu kurumunun kendi mülkiyetindeyse zaten o yapacak. Bizim 12’nci maddede “özel hukuk” diyor efendim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Hayır kardeşim, gerçek ve tüzel kişilere söylüyor, hangisi diye sizin kanununuzu oturup da bana mı anlattıracaksın?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – 12’nci madde özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişiler...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tamam işte, biz de özel hukuka tabi olanı diyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Biraz önce hani “gerçek kişilere ait olan eserler” demiştik ya, bunlar nasıl, kim tarafından korunacak; 12’nci madde onu düzenliyor efendim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Hayır kardeşim, bunu kaldırıyorsun “gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde” ifadesini buraya koymak suretiyle. Yeni koyuyorsunuz bunu buraya, yeni.

BAŞKAN – Avukat bey, yani Sayın Bakanın bile sesini yükselttirdiniz ya...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – 12’nci maddedeki sorumluluğu ortadan kaldıran bir düzenleme yapıyorsunuz burada.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Öyle bir düzenleme yok efendim. Yani 12’nci maddedeki sorumluluğu nasıl ortadan kaldırıyor, biz de o zaman bir bakalım ama bize göre öyle bir şey yok efendim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Buraya dercediyorsunuz, burada bu cümleyle direkt olarak buraya dercediyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Ne diyor efendim, okuyalım: “Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi bu kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından...” Yani buradaki...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani Bakanlık değil, kendileri tarafından.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – “Kendileri” diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – “... kendileri tarafından, bu kanun hükümlerine uygun olarak...” Nedir bu kanun hükümleri? İşte, izin alacak, destek istiyorsa destek vereceğiz, budur yani. Buradaki...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kendileri yapacak. Yani Bakanlık sorumluluğunda...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Daha önceki kanunumuzda da var efendim, bu aynı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Kendileri yapacak.” diyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – “Bu kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.”

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Gerçek ve tüzel kişiler”i koyuyorsun, “Kendileri yapacak.” diyorsun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – “Kendileri tarafından sağlanır.” ifadesi var efendim, daha önceki kanunumuzda da var, yürürlükteki kanunumuzda da var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakanlık nasıl sağlayacak peki?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, “bu kanun hükümlerine uygun olarak” demek yeterli. Yani kanunda açık açık hepsini yazmamıza gerek yok ki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Kendileri tarafından sağlanır.” demenin bir anlamı yok mu? “Kendileri tarafından sağlanır.” demek boş bir ibare mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, ama onun önünde “bu kanun hükümlerine uygun olarak” diyor. Yani ben, bilmiyorum, hukukçu olarak yeterli olduğu kanaatindeyim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya, nasıl yeterli oluyor? “Kendileri tarafından sağlanır.” cümlesini dikkate almıyor musunuz I. Hukuk Müşaviri? Yani bu cümle yok mu? Bu cümleyi koruyorsun, ondan sonra “Bakanlık yapar.” diyorsun. “Kendileri tarafından sağlanır.” dedikten sonra nasıl Bakanlık yapar?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Eski hâlini okuyayım mı efendim, önceki hâlini okuyayım mı? Önceki hâlinde de diyor ki: “Diğer kamu kurum ve kuruluşları mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi bu kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından...”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Diğer kamu kurum ve kuruluşları... “Gerçek ve tüzel kişilerin” yok orada.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Kendileri tarafından...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Gerçek ve tüzel kişiler” yok orada, kamu kuruluşlarından bahsediyor sadece orada. “Gerçek ve tüzel kişiler”i şimdi ilave ediyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, orada kendileri tarafından sağlanma, bilmiyorum, eğer ki bir... Sayın Başkanım, bir redakte gerekiyorsa...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçek ve tüzel kişileri ilave ediyorsunuz, diyorsunuz ki: “Gerçek ve tüzel kişilerin koruması altında olanlar kendileri tarafından sağlanır.” Öyle yazıyorsunuz, şimdi bunu getiriyorsunuz.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Yardım yapılmasına engel bir durum...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Engel bir durum mudur? Evet...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Engel bir durum var, yeni düzenleme o işte, Allah Allah!

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – “Kendi tarafından” diyor, kanun zaten gerçek ve tüzel kişilerin ne yapacağını burada vurgulamış.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, “Gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz varlıkların korumasını kendisi yapar.” diyor, “Kendileri tarafından sağlanır.” diyor; çok net. İlk defa, “gerçek ve tüzel kişi” de yeni geliyor buraya.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir şey söyleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Tabii ki.

Buyurunuz Sayın Tamaylıgil.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi, bu kanunun eski hâlinde buraya “gerçek ve tüzel kişiler”i koydunuz ya, “diğer kamu kurum ve kuruluşlarının” dediğinizde, işte, devamında “...onların kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi bu kanun hükümlerine göre kendileri tarafından sağlanır.” Siz diğer kurum ve kuruluşlara, size başvurup buradaki daha önce tanımlanan kamu kurum ve kuruluşlarına, Kültür Bakanlığı tarafından, proje getirdiği zaman kendinizin sağladığı proje oldu mu? Onların sağlayacağını vurgulayıp burada... Şimdi onların yanına bir de gerçek ve tüzel kişileri koyuyorsunuz. Siz 12’nci maddeye istinaden bu kamu kurum ve kuruluşlarına herhangi bir proje yaptınız mı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Hayır çünkü kanunda ne diyor: “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişiler” diyor, kanuna aykırı bir uygulama yapmamız söz konusu değil. Sizin dediğiniz doğru, yani ne demek istediğinizi çok iyi anladım. Şimdi, burada gerçek ve tüzel kişiler daha önceki maddede yukarıda sayıldığı için, hani, Vakıflar tarafından korunması, değerlendirilmesi, yardım yapılması sağlandığı için o aşağıya alınmış. Şimdi, bunu çıkardığımızda buraya koymamızdaki amaç budur. Yani gerçek ve tüzel kişiler...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şu an var olan yapısındaki uygulamadaki şeyi sorduğumda “Evet, olmaz.” dediniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Tamam.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi bunun yanına “gerçek ve tüzel kişiler”i koyduğunuzda demek ki onlar da yapamayacak.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Ama devamında 12’nci maddede “özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişiler” ifadesi var. Ben, efendim, bu konuda fazla da yorum yapmak istemiyorum, bana göre açık.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Çünkü hatalı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapma zaten.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Yok, hayır yani çok açık efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani gerçek ve tüzel kişilerle ilgili herhangi bir şey yapılmıyordu.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Yapılıyordu efendim, yapılmıyor olur mu? 12’nci madde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hani, mevcut düzenlemede nerede var?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, 12’nci maddede. Yardım yapılıyor, 12’nci maddede açık hüküm var, yardım yapılıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçek ve tüzel kişilerle ilgili yardımı biz yapıyoruz...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişiler” diyor. Efendim, kamu kurumları da zaten kendileri...

BAŞKAN – Proje yapıp müracaat ettiğinizde 75 bin liraya kadar destek veriyorlar.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – İşte, belediyeler de tüzel kişiliği haiz biliyorsunuz, o efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, 12’nci maddedekinin aksine, getiriyorsunuz, “Kendileri yapar.” diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, “Kendileri yapar.” demiyoruz ki.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – İki maddeyi birbiriyle çarpıştırıyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Bu kanun hükümlerine uygun olarak bize geldiğinde... Bakın, o sizin endişenizi...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – O zaman, o “gerçek ve tüzel kişiler”i çıkarın buradan, madem 12’nci maddede var niye buraya koyuyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani kanun hükümlerine uygun olarak, koruma kurulları kararı alındıktan sonra...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, şimdi, bakın, bu kanun yazılırken...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bu kanuna uygun olarak” dediğiniz, koruma kurulları kararını kastediyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Şimdi, bu sizin endişenizi bu kanun yazılırken, değişiklik yazılırken biz de düşündük. Bize geldiğinde “bu kanun hükümlerine uygun olarak” ifadesi yoktu Vakıflar tarafından bu yazılırken. Biz özellikle o ifadeyi koyduk ki bu kanun hükümlerine uygun olarak yapsınlar, kendi başlarına yapmasınlar, eğer ki yardım istiyorlarsa gelsinler.

BAŞKAN – Peki, siz kendinizi yormayın, ben bir şey soracağım size.

Yani ne mazbut ne mülhak vakıflar içerisinde ne Vakıflar Genel Müdürlüğünün alanı içerisinde ama Isparta’da Koruma Kurulu içerisinde olan evler vardı. Biz bunlarla ilgili olarak proje yaptık ve Kültür Bakanlığından bunlarla ilgili para aldık ve bunların restorasyonlarını yaptık.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Doğrudur.

BAŞKAN – Madem bu sizin sorumluluğunuzda değil, Vakıflar Genel Müdürlüğünün sorumluluğundaydı da niye bize para verdiniz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Vakıflar Genel Müdürlüğü herhâlde yanaşmadığı için efendim. Yani kendi...

BAŞKAN – Biz onlara hiç sormadık. Yani sorsak yapacak mıydı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Kanunun yürütmesi bizde olduğu için biz üstlenmişiz efendim. Yani görevimiz olduğu için üstlenmişiz. Yani bu bence iyi bir şey Bakanlığımız adına, bilmiyorum.

BAŞKAN – Sizin bu konuda ayırdığınız bütçeniz ortada, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu konudaki gücü ortada.

Sayın Maliye Bakanım, siz toparlayacak bir şey söyleyecek misiniz bu maddeyle ilgili?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yani ben mevzuat yapma tekniği olarak kendim de maddelere baktığım zaman, getirilen düzenlemenin lafız olarak ve içerik olarak amacına uygun olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öncelikle küçük bir şey anlatayım ki biraz da ortam serinlesin. Ben iki yıllık memurken bir soru önergesi geldi, bakana sormuşlar, “KİT’ler babanızın çiftliği midir?” diye. Bunu da KİT’leri ben denetliyorum, muavin de benim, bana gönderdiler cevap yaz diye. Ben de gittim, “Ya, üstat, buna nasıl cevap yazılır?” falan diye acemice şeyler söylüyorum. O dönemki üstat bana dedi ki: “Bunu soran, millî iradenin temsilcisidir. Oturacaksın ve bunun böyle olmadığını denetim sonuçlarına göre yazacaksın.” Altı sayfa cevap yazmışım. O zaman, işte, bürokrati böyle yetiştiriyorlardı; millî irade ne, milletvekili ne. Biz burada kişi olarak dostuz, arkadaşız ama burada biz yanlış bir kanun çıkmasını engellemeye çalıştığımız zaman siyaseten cevabımızı karşımızdaki parti milletvekilleri veya Sayın Bakan verir. Bütün bürokratlar için -çok sevebilirsiniz ama- tavsiyem şudur: Teknik bilgide kalmanız sizin için daha güvenlidir.

Şimdi, bakın, mesele şu: Önce 12’nci maddeyi okuyorum, yani Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanunu’nun 12’nci maddesi: “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca ayni, nakdi ve teknik yardım yapılır.” Yetkiniz var. Ben geleceğim, “Ya, benim korunması gereken bir şeyim var, buna bir yardım edin. Benim de param yok, şunu güzelleştirelim.” Bunlar verilecek. Sen bunu bu maddeye göre verdin, öbür taraftan adam gelecek, “Bir dakika, yeni yasa çıkmış.” diyecek. Diğer kısmı atıyorum. Yasanın mantığı da şu: “Diğer kamu kurum ve kuruluşları, kendi bütçeleri var, kendisi yapsın.” diyordu, buraya “gerçek ve tüzel kişiler” ibaresini koyduğunuzda cümle şöyle oluyor: “Gerçek ve tüzel kişiler uygun olarak kendileri yaparlar.” Şimdi, gerçek ve tüzel kişiler kendileri mi yapacak, sen ona yardım edecek misin? Sen buna göre yardım edersen, oradaki muhatap da diyecek ki: “Kendileri yapıyor, ne hakla?” Böyle bir durum çıkıyor ortaya.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) - Birlikte yapıyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – “Gerçek ve tüzel kişiler”i buradan çıkartalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, şimdi, bir kanunun aynı konuda iki çelişkili hükmü olamaz. Şimdi, bir tanesi diyor ki: “Ben yardım yapabilirim.” öbürü de diyor ki: “Hayır, kendisi yapacak.”

Yaptığımız düzenleme budur. Bu kanun hükmü var olduğu sürece de tek kuruşluk bir şey yapamazsınız. Zekeriya üstadım onu anlatmaya çalıştı ama durum bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanın “Bu cümleler amacına uygun yazılmıştır.” ifadesi gerçekten millî irade adına üzücü. Bakın, çok inatlaşmaya gerek yok, burada çok açık, net, bütün arkadaşlar söylediler. Bürokrat arkadaşımız direniyor “Biz en doğrusunu biliyoruz, yapıyoruz.” diye, öyle değil. Eğer buradaki amaç, Vakıflar Genel Müdürlüğü üzerindeki yükü kaldırmaksa, “Bugüne kadar yapmadığı şeylerden dolayı sorumlu olmasın.” bu sağlanmak isteniyorsa ve sadece amaç, mazbut vakıflara ait tabiat ve kültür varlıklarını korumaksa bu bir cümleyle yazılır, diğer cümleler çıkarılır; aksi takdirde, arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, özel ve tüzel kişilikle ilgili Kültür Bakanlığının da yardım vermesi falan söz konusu olamaz. Madem, bu 12’nci madde zaten varsa bu cümle buraya niye geliyor? Bunu şu ana kadar konuşan bürokrat arkadaşlarımızın izah edecek bir tek cümlesi olmadı. Dolayısıyla, benim önerim, birinci cümleden sonraki cümleler çıkartılsın ya da bütünüyle bu madde çıkartılsın diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Son söz, Sayın Paylan...

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, sonuç olarak “Bütçemizde 17 milyon lira var.” diyorsunuz. Bakın, bu ülkenin tarihî mirasını korumak için yılda 1 milyar lira harcasanız bile yeterli olmayabilir eğer ki gerçek anlamda bir koruma yapacaksak. Siz 2018 bütçesinde herhâlde vakıflardan bu sorumluluğu aldığınıza göre birkaç yüz milyon lira koymayı vaat edeceksiniz diye düşünüyorum bu konuşmanızda ki bunu kaldırılabilesiniz.

BAŞKAN – Bu 17 milyonun içerisinde bu antik şehirlerin restorasyonları falan da dâhil, değil mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet, evet, onlar da dâhil.

BAŞKAN – Türkiye’nin en önemli antik şehirlerinden biri Antioch Psidia’ya geçen sene 100 bin lira göndermiştiniz herhâlde?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK. MÜŞAVİRİ AV AHMET NURİ EKİCİ – Sadece toprak altında değil, toprak üstünde de...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, ben şöyle bir örnek vereyim: Mesela, biz, Diyarbakır’daki Surp Giragos Kilisesi’ni yapmaya 5 milyon TL harcadık, Kültür Bakanlığından 40 bin TL geldi. 40 bin TL, yalnızca 40 bin TL geldi ve cemaatin kıt kaynaklarıyla bütün dünyada gittik, oradan buradan para topladık. 5 milyon lira karşılığında 40 bin TL geldi. Yani ölçek de yok işin kötüsü. Yani ölçekle ilgili de sıkıntı var. Bir kurumun, bir vakfın ihya edilmesi anlamında 17 milyon lirayla Sayın Bakan, hiçbir şey yapılamaz. O anlamda, bir devlet politikası çerçevesinde madem...

BAŞKAN – Bunu bütçe aşamasında değerlendirelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir dakika... Ama söyleyeyim.

BAŞKAN – Bütçe aşamasında değerlendirelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Madem, vakıflardan bu yükü alıyorsunuz...

BAŞKAN – Bu yetki zaten bizde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir şey daha söyleyeceğim yalnızca. Demin cemaat vakıfları geçtiği için... Oya Hanım da burada, engin tecrübesi var o konularda. Bakın, cemaat vakıfları gerçekten inanılmaz kan kaybediyorlar çünkü beş yıl önce seçim yetkisini ellerinden aldınız, beş yıldır seçim yapamıyorlar, yöneticileri ölüyorlar, istifa ediyorlar, neredeyse kayyuma gidecekler. Kayyum meşhur

bu aralar. O anlamda, Hükûmetinize sesleniyorum Sayın Bakan: Hani, “sandık, sandık” diyorsunuz, beş yıl önce sandık yetkimizi elimizden aldınız, cemaat vakıfları seçim yapamıyorlar. Sekiz yıldır da patriğimizi seçemiyoruz. Vermiyorsunuz yetkiyi.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kim vermiyor?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz vermiyorsunuz, Hükûmetiniz vermiyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hangi bakanlık? Söyleyeyim ona ben.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sekiz yıldır patriğimizi seçemiyoruz, beş yıldır da vakıflarımız seçim yapamıyorlar. Hadi buyurun. Sandık, sandık!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buna bir cevap alalım Sayın Bakan.

Buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi, burada herkes mevzuatçılığını konuşturuyor ve bir yorum yapıyor, Sayın Başkan benden de bir yorum istedi, ben de kendi yorumumu yaptım. Kendi yorumumu yapmam bile suç addediliyorsa millî irade bakımından ben de bunu yadırgıyorum, bir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Katılmadığınızı söyledik, yadırgadım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, bir dakika ama...

Bakın, sizin mevzuatı yorumlama hakkınız var, saygı duyuyorum, ben de kendimce bir mevzuat yorumlaması yaptım, yıllardır da bu işin içerisinde olan bir insanım. Birinci fıkrada, Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilen bir görev ve sorumluluk o fıkradan çıkarılıyor. Bu durumda bir boşluk kalmaması için aşağıdaki fıkra da kişilerin kendileri tarafından bu koruma ve değerlendirme işleminin kendileri tarafından yapılacağı ifade ediliyor. Mevzuatın tanımlama bölümüne gidin, “değerlendirme” kavramı orada özel olarak tanımlanmış, nelerin değerlendirme olduğu orada ifade edilmiş.

Korunma meselesine gelince: Burada aynı kanunun içerisinde aslında kural olarak kültür ve tabiat varlığına sahip olan kişinin kendisinin bu bakım ve onarımı yapması esas olarak kabul edilmiş yani “Kişi kendisi yapacak.” demiş kanun, “Devlet buna yardım yapar.” demiş. Şimdi, yaptığımız değişiklikle koruma ve değerlendirmeyle ilgili ifadeleri aşağı almakla, öbür taraftaki “yardım yapma” arasında bir tenakuz yok ki. O madde de onu söylüyor zaten, diyor ki: “Kişi kendisi yapacak ama devlet buna aynı, nakdi ve teknik destek verecek.” Yapmış olduğumuz değişikliğe bu bakımdan maddeler arasındaki amaçsal yorum olarak bakacak olursanız birbiriyle tutarlı arkadaşlar. Beğenirsiniz, beğenmezsiniz, ben de bir yorum yaptım. Lütfen, yorum yapmam konusunda hiç değilse bir ihsanda bulunun yani o konuda da bir değerlendirme yapayım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sadece beğenmediğimizi söyledik Sayın Bakanım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İkinci olarak: Doğru, aslında, burada esas tartışmamız gereken... Ben Bayburt'ta görüyorum, Bayburt'ta ben aynı şeyi yaşıyorum. Yani gerçekten maddi durumu yetersiz ev sahipleri bu yerleri yaptırıyor, devlet de buraya çok kısıtlı bütçe veriyor ve ben de epeydir... Yani Kültür Bakanımızla da bunu görüşmek gerekiyor. Gerçekten, burada bildiğimiz destek veya yardım yöntemi dışında birtakım başka yöntemler getirmek gerekir çünkü o kaybolmaya yüz tutmuş, onarimsızlık yüzünden yıkılmaya doğru giden bina aslında o kişinin kendi malı değil, o artık milletin bir malı, bu topraklarda bizlerin yaşadığının tescili, onun için tescilli yapı. O açıdan, bence -hani siz her zaman çok doğru, isabetli şekilde öneriyorsunuz- bu konuda kapsamlı bir değerlendirme yapıp mevcut destek sistemini, yardım sistemini bir tarafa bırakıp başka birtakım yöntemler getirmek gerekiyor. Bazen de şöyle oluyor: Yani kişinin maddi gücü yok, aslında bir başka kişinin maddi gücü

var. Aslında bir başka şekilde bir iş modeli üretilse belki de burada yani devlet gerekiyorsa... Yani bakın, burada artık kişinin bir özel mülkiyetinden bahsetmiyoruz, kamusal bir mal bana göre. Bu kamusal malın ayakta durması lazım. Şimdi, biz yardım yapamıyoruz, bina yağmur, kar karşısında eriyor gidiyor, ne oluyor sonra? Kaybolmaya yüz tutuyor.

Arkadaşlar, bu maddeyi de yani... Şu anda Hükûmet olarak sorumluluk bize ait. Yani burada bana göre, çok kapsamlı bir yeni yöntem bulmamız lazım. Yani başka böyle yardımla olmaz. Yani bakın, çok sayıda var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yerel yönetimler...

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hayır, şöyle: Buna kaynak oluşturmak... Bazen de şöyle: Binanın sahibiyle acaba bir başka müteşebbis... Demin Amerika örneği verildi, onun için aklıma geldi. Yani bir başka şekilde o kişiye de: “Arkadaş, bak, sen bu yapıyı yapamıyorsun, belli ki artık bu yapı artık yıkılmaya gidiyor. Yani bu senin tek başına babanın malı ama milletin malı artık.” Belki de onun mülkiyet hakkına bir kısıt getirmek lazım ve onu bir şekilde kazandırmak lazım. Bakın, ben görüyorum, sokak aralarında, birçok yerde bu şekilde kaybolan yapılar var. Şimdi, Hamamönü’nde Altındağ Belediyesi bir proje yaptı. Oraların eski hâlini bilirim, çok mezbelelik yerlerdi, şimdi ise insanların gidip geldiği yerler. Orada benim anladığım, belediye –yani uzaktan takip ettiğim kadarıyla– mülk sahipleriyle bir iş modeli geliştirdi, hem onlar memnun kaldı, o yapılar ayakta kaldı hem de o insanlar hatta belki gelir elde etti ama oraya çok güzel bir mekân kazandırıldı. Onun için, benim, Kültür Bakanlığına... Ben sonuçta Hükûmetin bir üyesiyim. Hükûmet içerisinde daha geniş kapsamlı bir çalışma yapıp, bu meseleyi bir yardım ve destekle çözemeyeceğimizi kabul edip çok farklı birtakım destekler geliştirmemiz lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Son cümle.

İl özel idareleri bünyesinde bir fonumuz var. Emlak vergisinin yüzde 10’u kadar Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Fonu’na bir para veriyorsunuz, burada paralar toplanıyor.

BAŞKAN – Biz bunları harcıyoruz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nasıl?

BAŞKAN – Harcıyoruz. Mesela, Eğirdir Kalesi’ni biz buradan restore ettik.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok.

İstanbul İl Özel İdaresi mesela, burada çok ciddi anlamda yatırımlar geliştirmiş. Ama şimdi, bilmem, bak, CHP’li belediyeler de var, AK PARTİ’li belediyeler de var. Belediyeler sağ olsunlar, topladıkları paraları il özel idarelerine aktarmıyorlar. Yani, Şişli Belediyesini hatırlıyorum mesela, vermiyor parayı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yaptırımı yok mu bunun Sayın Bakanım?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yaptırımı yok maalesef. İl özel idaresi gidiyor mahkeme yoluyla parayı talep ediyor. Ben, İstanbul Valisi geçmişte beni aradı da ondan biliyorum. Ben onu düşünüyorum, doğru, burada bir kaynak oluşturmak lazım. Bu kaynakları belediyeler toplayıp vermiyorlar il özel idarelerine, buna bir çözüm bulmak lazım. Ama arkadaşlar, burada yapılan düzenlemeye kanunların bir bütünlüğü içerisinde baktığım zaman inanın sorun yok. Korunma, değerlendirme farklı kavram.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Peki, Sayın Bakan, sizin kendi partinizden hiç böyle ödeme yapmayan yok mu?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Vardır canım, ben Şişli’yi niye suçlayayım ki.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Siz geldiniz kayıtlara Şişli’yi geçirdiniz ya.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yahu arkadaşlar, gerçekten yaşanmış bir olay olduğu için, doğal olarak söylüyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tamam, sizin de o zaman partinizden olanlar vardır yani öyle konuşun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yahu arkadaşlar, Şişli Belediyesine... Yahu arkadaşlar, ne dedim: AK PARTİ’li belediyelerde de olur, CHP’li belediyelerde de olur dedim zaten.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – O zaman orada öyle keseceğiz.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Bakan, herkese teşekkür ediyorum.

Ben sadece tabii ki Bütçe Başkanlığı yasama uzmanının görüşünü de burada ifade edeyim. Arkadaşlarımızın da incelemelerinden 12’nci maddeyle ilintilendiğinde son cümlede “Bu kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.” ifadesi Kültür Bakanlığının desteğinin alınabileceğini yani onun desteğiyle kendileri tarafından yapılacağını sağladığı için yasama tekniği açısından baktığınızda herhangi bir problem görülüyor. Ben de onu paylaşayım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – O gerçek ve tüzel kişileri oraya koymasak ne kaybedecek ya da ne eksik kalacak, neyi yapamayacaksınız? Nasıl 12’nci maddede özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişiler var, bu madde içeriğinde de hiç yokmuş o gerçek ve tüzel kişiler tanımı, hiç koymayalım ne olacak, ne zararımıza olacak?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – “Koruma ve değerlendirme”de geçiyor ya efendim maddede o yüzden, “korunması ve değerlendirilmesi”, o da var.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bundan önce gerçek ve tüzel kişiler bu madde içeriğinde hiç yokmuş, şimdi bu maddeyle...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok yok, yukarıda var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Yukarıdaki fıkrada var, vakıf...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yok, neresinde var yani yok.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Yani yukarıda var.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yok.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yukarıda var, burada bir şey yok. Burada diyor, “korur ve değerlendirir.” diyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Evet.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bakıyorum ben burada, kırmızı, elimizle çizilen şeyde öyle bir şey yok.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok yok, bir önceki fıkradan alıyor o ifadeyi bugün Vakıflar Genel Müdürlüğüne verdiği görevi vakıflardan alınca konu açıkta kalıyor, “korunma ve değerlendirme.” Gidiyor diyor ki: “Kişi korunma ve değerlendirmeyle ilgili işleri kendisi yapar.” Bakanlığa da diyor ki: “Sen...”

BAŞKAN – Tek başına 12’nci madde sağlamıyor yani öyle söyleyelim, bu ifadeyi koymadan.

BİHLUN TAMAYLIĞİL (İstanbul) – Yani “sağlamıyor” diye bir şey yok, buna göre de sağlıyormuş baksanıza.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir söz alabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Vereceğim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, bir yorum yaptığınız zaman... 12’nci maddede yani Bakanlığa verilen görevde, özel hukuka tabi olanlarla ilgili koruma ve değerlendirme görevi yok.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok zaten, onu söylemiyorum. Diyor ki Bakanlık...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yoksa kime vermiş o görevi? Kendilerine.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır hayır, kendisi koruyacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kendisi koruyacak ve kendisi değerlendirecektir.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Değerlendirme” ne demek? Tanımlar maddesine gidin, bakın bakayım değerlendirme...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Değerlendirme” demek şu demek: “Kültür ve tabiat varlıklarının teşhiri, tanzimi, kullanılması ve bilimsel yöntemlerle tanıtılması.”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Tamam.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu görev de mülkiyet sahibine veriliyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet, ya bir binayı, adam evini mi teşhir etmek istiyor? Etsin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Etsin. “Korunmasını da kendisi yapsın, teşhirini, değerlendirilmesini de kendisi yapsın.” diyor. “Peki, ben Bakanlıktan nasıl yardım alacağım.” Diyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, bir başka maddede diyor ki: “Bakanlık, siz o görevinizi yerine getirirken ihtiyacınız varsa, korunması amacıyla...”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nerede diyor?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Diyor ya, 12’nci maddede diyor, “destek verir” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır demiyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Destek verir, yardım verir.” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu yeni maddeyle biz bunu kendilerine veriyoruz, çelişkili iki madde yaratıyoruz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İşte ben de size diyorum ki: Benim mevzuat yorumlama anlayışına göre...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, iki ayrı...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bakın, şöyle...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 10’uncu maddede “Kendileri yapar.” diyeceksiniz yeni düzenlemeyle, 12’nci maddede de diyeceksiniz ki: “Kültür Bakanlığı yapar.”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli Vekilim, bakın, mevzuat yorumlamasında genel hüküm vardır, özel hüküm vardır; önceki hüküm vardır, sonraki hüküm vardır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi, önceki hüküm ve sonraki hükümde şöyledir: Birbirine tersse sonraki hüküm uygulanır. Burada birbirine ters...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sonraki uygulanır, demek ki şimdi sonraki hüküm ne oldu? Özel...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kaldırmadı, bakın...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Kendileri yaparlar.” oldu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Kültür Bakanlığı bugün yapar.” diyor mu? Demiyor, Kültür Bakanlığı bu restorasyonu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bugün yapar.” diyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Demiyor bugün, “Yardım yapar.” diyor, yardım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yardım yapar.”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Tamam, ne demek? “Sen projeni yap.” diyor...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi onu tutuyorsunuz, diyorsunuz ki: “Kendileri yapar.”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, tutuyorum, o yardımı tutuyorum orada.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, işte onu getiriyorsunuz, diyorsunuz ki: “Gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan...”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Peki, ben daha fazla tartışmayacağım, benim mevzuat yorumlama anlayışım bu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cümleyi çıkarın, bir şey değişmez.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya, bu kadar net bir şeyi tartışmamıza bile gerek yok ya.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya, olur mu ya?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hakikaten yani bunu tartışmayı anlayamıyorum bile.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hadi siyasi polemiklerde çok şey değilim ama, işim değil ama bu konularda bari bırakın da ben söyleyeyim yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kısa bir şey açıklayayım da gideyim.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, siyasi polemik olur mu? Yani burada siyasi olarak hiçbir yorum yapmadık, hiçbir şey söylemedik. Yani bunu nasıl söylersiniz Allah aşkına?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sizin yorumunuza da saygı duyuyorum, ben kendi yorumumu söyledim, takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, 10’uncu maddede yapmış olduğumuz düzenlemeyle Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevinden gerçek ve tüzel kişileri çıkartıyoruz, 12’nci maddede ise kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgili olarak bu görev Kültür Bakanlığına verilmiş vaziyette, gerçek ve tüzel kişilerin açıkta kalmaması için de bu fıkraya yediriyoruz bunu, yani bütün yapılan bu, işin özü bu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ama yardımı da veriyoruz, yardım orada duruyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bu kadar karışıklığa gerek yok yani.

BAŞKAN – Yani bu kadar, işin özü bu, yapılan bu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yapılan o değil Başkanım, anlatayım mı?

BAŞKAN – Anlatın.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bak, Sevgili Başkanım, maddeyi bir okuyayım siz de şey yapın.

BAŞKAN – Hayır, ben de okuyorum, önümde zaten madde yani madde önümde.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam işte, “Gerçek ve tüzel kişilerin kendileri tarafından sağlanır.” Özetle yaptığımız düzenleme bu. “Gerçek ve tüzel kişilerin kendileri tarafından sağlanır.”

BAŞKAN – Siz kendi kanununa gidin öncelikle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani şu an bizim yaptığımız düzenlemenin özetini söylüyorum, istersen uzun okuyayım ama “Gerçek ve tüzel kişilerin kendileri tarafından sağlanır.” Diğer kanundaki, değiştirmedığımız kanundaki madde 12 ne diyor: “Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının -yani bu maddede geçen- bakımı, onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca ayni, nakdî ve teknik yardım yapılır.” Biri “Kendileri yapar.” diyor, öbüründe “Bu yardımlar yapılır.” diyor. “Kendileri yapar.” dediği sürece bu madde işlemez. Sonradan çıkan hüküm olduğu... Kanun koyucu abesle iştiğal etmez, iki kanun aynı konuda farklı hüküm getiremez. Ya onu da değiştirin. Burada yapmak istediğimiz anladığım kadarıyla şu...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İki ayrı kanun yok Sayın Başkanım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir kanun iki farklı yorum getiremez.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir kanunun iki farklı maddesi. Burada yapmak istediğiniz -o zaman şunu önereceğim de yazık olacak vakıflara- Vakıflar Genel Müdürlüğü kurtulsun istiyorsanız “Vakıflar Genel Müdürlüğü yapmaz.” deyin, gitsin öbürü yapsın yani ne diyeyim yani.

BAŞKAN – Şöyle desem peki yani “Bu Kanun’un 12’nci maddesinin (1)’inci fıkrasının hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından yapılır.” desem aynı şeyi sağlamıyor mu?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Saklı kalmak kaydıyla, olmaz.

BAŞKAN – Buyurun.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sayın Başkanım, bence kanunun amacında, saikinde bir problem yok. Şimdi, iki noktada konu düğümleniyor. İdare diyor ki: Bu kanun hükümlerine uygun olarak lafzını koymuş olmamız 12’nci maddenin devamını anlatır, o yönüyle önceki hak kaybı olmamaktadır. Buradaki diğer iddia ise şunu söylüyor: Önceki hüküm, sonraki hüküm. Aslında temel mesele burada yani bu konu yargıya taşındığında şöyle bir yorumla karşılaşabilir miyiz endişesi var. Sonraki hüküm önceki hükmü ilga etmiştir. Aslında özellikle CHP kanadının vurgu yapmak istediği nokta bu. Şu olabilir mi...

BAŞKAN – O zaman kanuna atıfta bulunamazsın.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – “12’nci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla” lafzı eklenebilir mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Efendim, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI I. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. AHMET NURİ EKİCİ – Buradaki sadece yardıma ilişkin efendim, korumu kurulu kararı alınması var, izin alınması var yani bizim o devam maddelerinde pek çok şey var, bu 10’uncu madde sadece yetki ve yöntemi açıklıyor efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ben şunu söyleyeyim: Şu andaki mevcut kanuna göre bu binaları koruma yükümlülüğü kişinin kendisine ait, binayı yapmak istese de kendisi yapacak, Bakanlık sadece buna yardım yapıyor. Biz Vakıflar Genel Müdürlüğünden bu görevi aldık da Kültür Bakanlığına verdik demiyoruz ki? Mevcut kanunun kendi içerisinde de zaten diyor ki: Kişi başvuracak, yardım talep edecek, yardım verecek. Dolayısıyla bu korunma ve değerlendirmeye ilgili ifadeler bakımından bakıldığında kişiye bugün de var olan sorumluluk aynen devam ediyor açık bir şekilde...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman bu cümleleri çıkarın, gerek yok bu cümlelere Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, böyle anlaşılmıyor yani 10’uncu maddenin bugünkü şekliyle, değiştirilmemiş şekliyle baktığınızda bu sorumluluğu direkt olarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiş bir görev olarak görülüyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir dakika, bir vakfa verilmiş olan sorumluluğu vakıftan alıyoruz, mülk sahibine veriyoruz. Şimdi temel itiraz şu: “Mülk sahibine verdiğiniz zaman yardım yapamazsınız.” Biz de diyoruz ki: “Mülk sahibine verdiğimiz zaman yardım yapabiliriz çünkü oradaki o madde kişi kendisi sağlar diyor.” “Sağlar” diyor ama bir başka madde de “Bu kendisine sağlayan kişiye devlet yardım yapar.” diyor. “Devlet sağlar.” demiyor ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Paylan, son sözünüzü alayım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tabii, Sayın Bakanım, “Şişli Belediyesi, Beşiktaş Belediyesi, CHP’li şu, bu.” bayağı dediniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok canım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şu anlamda söyleyeceğim: Hamamönü’nü örnek verdiniz ya iyi örnek olarak, ben de arşivlere baktım, aklımda bir bilgi vardı. “Hamamönü de acaba nasıl oldu?” diye sordunuz ya. Hamamönü 2009’da kapatılmış yani 2009’da garibanların elinden almışlar çok uygun fiyatlara, 10 bin liraya, 20 bin liraya alınmış 2009’da, proje 2012’de oluyor. Spor Bakanımız Suat Kılıç ve pek çok AKP’li orayı almışlar, 2012’de yapılmış yani bu şekilde oluyor işler.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yarın soracağım Belediye Başkanına, sonra gelip anlatacağım burada.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sorun, lütfen sorun. Yani hep “CHP’li belediyeler” filan demeyin, hayır, buna bir devlet politikası olarak bakıp...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Niye savunuyorsun?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, ben elbette savunacağım, niye savunmayayım?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sorun yok yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Haksızlık varsa, size de haksızlık yapılırsa sizi de savunurum, ayrı. CHP'lilere haksızlık yapmayın o kadar, siz iğneyi de kendinize batırın.

Hamamönü'nü de sorun bakalım, kimler kapatmış, bir sorun bakalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Soracağım yarın Belediye Başkanına.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – CHP'lileri koruduğun için sağ ol.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben haksızlığa uğrayan kim varsa korurum.

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aslında bu kadar kötü yazılmış bir madde üzerinde bu kadar yorum yapılması bir mucizedir, bu ancak bu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İnada bindi, inada bindi.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Burada sadece bir tek endişemiz vardı, vakıflar tarafından korunmayan, kişilere olduğu gibi sorumluluğu sahiplerine bırakılan bir ülkede bu tür vakıflar yani kültür ve tabiat varlıkları -vakıflar değil- yok olur gider, endişemiz bu, bunu söylemeye çalışıyoruz. Bu yazılan şeyler yazıldığı için öyle diyoruz, yazılmamış olsa aslında şimdiye kadar Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bu işi yapmadığını burada sorguladık mı? Yok, sorgulamadık. Zaten gelen bir bilgi de yoktu, bir şey de yoktu. Tek bir tane çivi bile çakmamışlar ama bu görev orada durmuş. Öbür taraftan da oralardan verilen yardımlar da belli. Burada bu dile geldiği zaman, hiç değilse bunun çözümü burada iyi oluşturulmuş, kaynak olmadığı için yapılamamış denilsin diye çırpınıyor burada.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değil, değil, bu yardım artık yapılamaz, bu madde böyle çıktıktan sonra o yardım maddesini işletemezsiniz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – İşletemezsiniz, hâlâ iddia ediyorum Sayın Bakanım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Biz de iddia ediyoruz ki hayır...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bu olay böyledir, bunca zamandır kanun yapmış, dünya kadar kanun yapmış insanlar olarak söylüyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Vallaha, ben de dünya kadar kanun yapmış bir insanım.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – “Orada o hüküm var, arkasından bu yapılamaz.” deyince “Bir dakika, dur, başkalarına yardım yapılır, buna yapılamaz.” dersiniz, bu olay böyledir.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bakın, bu sonraki hüküm, önceki hüküm değil; bunlar birbirinden ayırık hükümler, ikisi birbirinden farklı, çok net yani. Birisi yardım, birisi sağlama yükümlülüğü; aynı yükümlülüğü değiştirmiyor ki.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani dediğim gibi, zaten vakıflar karmaşık mevzuattır ama şu yazılan ifadedden bu kadar yorum çıkarılmasını ben hiçbir zaman anlayamayacağım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok, bakın, şöyle, sadece şunu söyleyeceğim: Arkadaşlar, Sayın Başkan; Komisyon çalışsın, malumun ilamı olmak üzere buradaki ifadeyi açıklığa kavuşturmak için ilave bir cümle yazılacaksa yazılsın. Yorumumu söylüyorum: Bence bu, sonuç doğurmaz ama bu kadar endişe duyuluyorsa “Bu hüküm hiçbir şekilde 12’nci madde kapsamında yardım yapılmasına engel teşkil etmez.” diye bir ifade yazılsın, ne olacak ki yani bundan?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiç olmazsa bunu yapalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Aynen, yorum yapıyoruz yani “Bu, sonuç doğurmaz.” diyoruz, ne var yorum yapmakta?

BAŞKAN – Tamam, onu hazırlasınlar.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hani yazılacaktı, böyle mi geçti?

BAŞKAN – Genel Kurulda önergesini getireceğim, düzelterceğim.

97’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 97- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira süresi azami üç yıldır. Ancak bu süre Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Başbakan Yardımcısının onayı ile on yıla kadar belirlenebilir. Ayrıca onarım veya inşa karşılığı kiralamalarda; onarım ve inşa bedeli göz önüne alınarak kira süresi Genel Müdürlün onayı ile yirmi yıla, Meclis kararı ile kırk dokuz yıla kadar tespit edilebilir.”

BAŞKAN – Sayın Bakan, maddeyle ilgili ne yapıyor, bir açıklama alalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Burada Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bir açıklama yapsın.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Efendim, 2008 yılında yürürlüğe giren Vakıflar Kanunu’nun 20’nci maddesi vakıf taşınmazlarının kiralarnı düzenliyor. Burada düzenlemede şöyle bir şey var: Eğer siz bir vakıf taşınmazını inşaat karşılığı yani yap-işlet-devret benzeri veya onarım karşılığı kiralyorsanız bunu uzun süreli kiralayabiliyorsunuz; yirmi yıla kadar Sayın Genel Müdürlüğünüzün onayıyla, yirmi yıldan sonrası da Vakıflar Meclisimizin kararıyla. Ancak, eğer bir onarıma ihtiyacı yoksa, bir inşaat değilse bu sadece üç yıllık olarak azami kira süresi belirlenmişti. Daha önce, 2008 öncesinde, Vakıflar Kanunu’ndaki bu özel hüküm vazedilmeden önce 2886 sayılı Kanun’un 64’üncü maddesi yürürlükteydi, uyguluyorduk, orada yine azami süre üç yıldır ama Bakanlığın onayıyla on yıla kadar uzatılması şeyi vardı. 2008’de yasa koyucu bunu koymadı. Bizim geldiğimiz noktada şimdi, öyle taşınmazlar var ki daha iyi vakıf geliri elde etmek anlamında kiraya verdiğimiz taşınmazlarda ihtiyaç duyuyoruz, geliri artırmak adına da veya da orada üretilen şeyler anlamında. Mesela işte, yatırımcılar da istiyor, bazısında zorunlu oluyor...

BAŞKAN – Yani aldınız, bir restoran yapacaksınız, değil mi? Öyle mi anlayalım?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Mesela, benzin istasyonu yapacaksınız, benzin istasyonlarıyla ilgili sözleşmelerde sanıyorum öyle uzun süreli kira sözleşmesi istendiği belirtiliyor kiracılar tarafından. Onun ötesinde, mesela yurt yaptırıyoruz, tamamıyla yaptırıyoruz yani yap-işlet-devret değil, bize ait olmak üzere yaptırıyoruz veya bize geçiyor, onları vereceksiniz, diyor ki: “Yani ben buraya kendim de yatırım yapacağım üç yıllığına.” Sonrasında uzayıp uzamayacağı belli değil.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır, maksat hasıl olmuştur.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - Bu nedenle ihtiyaç doğdu Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

98’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 98- 5737 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (g) bendi (h) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“g) Vakfiyelerde yer alan hayır şartlarını gerçekleştirmek üzere amacı veya faaliyet konuları arasında eğitim, sağlık, kültür veya sosyal yardım bulunan yurtdışında kurulu tüzel kişilere Başbakan Yardımcısının onayı ile şartlı veya şartsız yardım yapmak.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu arada hem 97’nci hem 98’inci maddelerde yazım itibarıyla bir şey var, “Başbakan Yardımcısı” tanımı yapılmış, onları da bir redaksiyonla “Bakan” olarak değiştirmemiz gerekiyor.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bir şey daha var orada, Vakıflar Genel Müdürlüğü bağlı kuruluş mudur, ilgili kuruluş mudur?

BAŞKAN – Vakıflar Genel Müdürlüğü ilgili kuruluş, değil mi, bağlı değil.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - Başbakanlığa bağlı bir kuruluş, Başbakan Yardımcılığı vasıtasıyla Başbakanlık kullanıyor, Başbakanlığa bağlı.

BAŞKAN – Bağlı kuruluş, tamam.

Buna niye ihtiyaç hissettiniz? Bir açıklama alalım 98’inci maddeyle ilgili.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - 98’de efendim, biraz önce de ifade ettiğim gibi, biz vakfiyelerde yer alan hayır şartlarını yapmakla görevli bir kuruluşuz. Vakfiyeler de Osmanlı Dönemi’nden bugüne intikal etmiş oldukları için Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında olanlar da var yani orada hayratı olanlar var veya vakfeden “Kurduğum yerdekilerle ilgili hayır yapılsın.” şartını taşıyor. Biz de bu şartları yerine getirmek için yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da bütçemiz oranında yardım yapmaya çalışıyoruz. Kuru gıda yardımımız var bu anlamda, öğrencilere eğitim yardımlarımız var. Yalnız, bunları yaparken zaman zaman ikili ilişkiler dolayısıyla bazı ülkelerde bunları tespit etmek veya bire bir o yardımı ulaştırmak mümkün olamıyor. Biz de bu maddede şunu getirdik: Yurt dışındaki ihtiyaç sahiplerine de ulaşabilmek için, aynı amaçla kurulmuş olmak kaydıyla, orada kurulu tüzel kişiler marifetiyle bu yardımı yapalım dedik. Düzenleme bunu içeriyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, yurt dışında faaliyet gösteren TİKA var yani bu anlamda yardım faaliyetleri yapan, siz burada devreye geçeceksiniz ve...

BAŞKAN – Devredeler zaten.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama yetki alıyorsunuz, niye alıyorsunuz? Kurumlarla yapmak, onlarla iş birliği yapmak...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Orada yeni bir tüzel kişilik oluşacak.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Onu biz yapıyoruz zaten, onarım da yapıyoruz, yardım da yapıyoruz, kuru gıda yardımları vesaire de yapıyoruz ama böyle bir ihtiyaç doğması sebebiyle tüzel kişiler aracılığıyla da yapma imkânını alalım istiyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani bunlar o yerin vakıfları mı olacak, ne olacak mesela tüzel kişilik dediğiniz?

BAŞKAN – Vakıflar olabilir...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - Dernekler olabilir, vakıflar olabilir, o ülkenin mevzuatı çerçevesinde faaliyet gösteren tüzel kişiler olacak ama aynı amaçla olacak, hayır yaptığımız amaçla sınırlı olmak koşuluyla.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Anladım. Peki, TİKA'yla burada bir koordinasyon yani TİKA'yla çakışma olasılığınız, benzer yerde faaliyet gösterme olasılığınız söz konusu olabilir mi?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - Yok efendim, bizimkisi vakfiyelerde olduğu için...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Onlar da hayır yapıyorlar, yardım yapıyorlar.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL - Ama biz sınırlıyız vakfiyelerle efendim, bizimki daha farklı.

BAŞKAN – Sayın Temizel...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şimdi, bu 52'nci maddede “vakfiyelerde yer alan hayır şartlarını yerine getirmek” dediğiniz andan itibaren vakıf senetlerinde yer alanları kastediyorsunuz. Dolayısıyla, o vakıf da zaten Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, bağlı. Şimdi, düzenleme gidiyorsunuz, yine “vakfiyelerde yer alan hayır şartlarını yerine getirmek” diyorsunuz vakfiyelerde. Hâlbuki oradaki vakıf senediyle herhangi bir ilginiz yok, vakıfla da ilginiz yok. “Vakfiyelerde yer alan hayır şartlarını yerine getirmek” dediğiniz andan itibaren o zaman o vakfa gitmesi gerekiyor bu olayın doğal olarak. Sizin ilginiz o olur. Herhangi birisi aynı şartları yazıp da “Ben de buradan yardım alayım da aynen vakıf yerine ben yapayım.” dediği zaman vakfın yerine geçmez ki.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Efendim, izin verirsiniz anlatabilir miyim? Şöyle: Bizim vakfiyelerimizde hayır şartları var.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tamam.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Vakıf diyor ki: “Ben bu vakfı kurdum, şunlara yardım yapılıں.”

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Güzel.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Bu, o coğrafyada olabilir yani Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında bir coğrafyada olabilir. Bizim yapmak istediğimiz de bu hayır şartını gerçekleştirmek. Yani eğer “Orada yaşayan muhtaçlara yardım yapacağım.” diyorsa, bizim görevimiz, kanuni görevimiz bunu yerine getirmek. Biz bunu yerine getirirken doğrudan...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Siz yerine getiremezsiniz, vakfiyelere yardım yapmak üzere yurt dışındaki vakfa bir kaynak göndereceksiniz, vakfa.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Ama şartlı yapıyoruz biz.

BAŞKAN – Şu an kişilere gönderiyorlarmış zaten.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Eğer oradaki fakirleri tespit edebiliyorsak -kuru gıdalarımız var mesela- kuru gıda yardımı gönderiyoruz, oradakilere dağıtıyoruz. Çünkü o, vakıf kuran diyor ki: “Oradaki muhtaç kişilere bu yardım yapılın.” Biz de bunu yerine getirmeye çalışıyoruz. Bizim burada yapmak istediğimiz, sadece, hâlâ yapabildiğimizi bir tüzel kişilik marifetiyle de yapabilelim. Yani onlara ulaşmak adına, ihtiyaç sahiplerine ulaşmak adına orada kurulu ama amacı bizim yapacağımız yardımla örtüşen bir tüzel kişi aracılığıyla da bu yardımı gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Karabıyık, buyurunuz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu söylediğinizi örneklendirmeniz mümkün mü ya da hangi tüzel kişilikler yurt dışında? Böyle bir ihtiyaç hasıl olduğuna göre -son zamanda olmuştur ki bu torba yasaya koymuşsunuz- örneklendirirseniz belki daha iyi anlarız, içindeki maksadı da biliriz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Yani daha henüz uygulanmadığı için öyle somut bir örnek anlamında söyleyemiyorum ama diyorum ki: Mesela, Somali’de bir tane vakıf kurulmuş olsun, amacı da... Bizim amacımız neydi? İşte, muhtaçlara, ihtiyaç sahiplerine yardım yapmak olsun, onun da kuruluş amacı bu olsun. Tabii ki Dışişleri Bakanlığımızda koordine yapmamıza engel değil, tabii ki yapacağız.

BAŞKAN – İlla vakıf olmasına gerek yok, dernekler olabilir, devlet kurumları olabilir.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Ha, dernek olur, herhangi bir tüzel kişi olabilir, tüzel kişiliği haiz herhangi bir oluşum olabilir. Orada tabii ki Dışişleri Bakanlığımızla koordineli olarak onu da bilmek noktasında tabii ki koordineyi sağlamak koşuluyla biz o tüzel kişiye yapmak istediğimiz yardım... Şartlı olarak tabii ki vereceğiz, diyeceğiz ki işte, “100 tane muhtaç aileye şu yardımı yapmak üzere” diye bir iletişim kuracağız.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır, anlaşılmıştır.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Pardon, suistimal söz konusu olduğunda karşımıza çıkacak olan yaptırım nedir? Biz, biliyorsunuz birçok bölge... Ben Balkanlıyım, Balkan ülkelerinde yaşanan belli dönemler oldu ve oralara da birtakım yardımlar gitti dendi ama sonra anladık ki bu giden yardımlar gitmemiş, farklı yerlerde kullanılmış. Şimdi, burada bir suistimal olduğunda buradaki sizin yaptırımınız ne olacak?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Bir denetimimiz mutlaka olacak ama tabii, bu anlamda bir dış ülkede yaptırım olamaz diplomatik şeyler dışında, bizim olamaz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Nasıl yapacaksınız o zaman? Şimdi, bakın, vakfiyeye uygun olarak A vakfına, derneğine ya da her neyse Vakıflar Genel Müdürlüğünden kaynak yollandı, o da geldi, o kaynağı 100 kişiye, 500 kişiye değil de 50 kişiye verip 100 kişi gösterdi. Ne olacak? Denetimini de siz yapacaksınız?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Belge istenir tabii ki, o, usul ve esaslarda düzenlenir.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bu madde de bir de ilk defa kullanılan bir ifade var, “şartlı ve şartsız” diye. Ne demek o şartlı ve şartsız?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Bizim yardımımızın vakfiyeye sınırlı olması dolayısıyla bir yardımı yaparken çok spesifik bir şey yapabiliriz. Yani sadece şu bölgedeki -yani vakfiyede yer alıyorsa diyorum efendim tabii- oradaki muhtaçlara yapın diyebiliriz mesela veya vakfiyede “Tıbbi eğitim görenlere yapılınsın bu öğretim yardımı.” diyorsa şartlı yapabiliriz ama eğitim yardımıdır, şartsız yaparız. Yani eğitimle ilgili bir tüzel kişidir, veririz, o da sadece muhtaçlara vermek... Efendim, alt düzenlemelerde, usul ve esaslarda tabii ki birtakım kriterleri koymak gerekiyor, onlar konulacak.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Dediniz ki: “Somali’de bir vakıf kuruldu, onun vakfiyesinde yer alan amaçlar bizimkileriyle örtüşüyor.” Buraya kadar güzel ama siz o vakfa yardım yapmıyorsunuz, bir derneğe yapmaya çalışıyorsunuz orada, “Bir derneğe veririz biz bu yardımları, onlar aracılığıyla yaparız.” diyorsunuz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AV. OYA ERCİL – Yok efendim, vakıf da olabilir, öyle bir ayırımımız yok. Yani bizim yaptığımız hayırla örtüşen herhangi bir kamu... Oranın kamu tüzel kişiliği de olabilir, oranın bir derneği de olabilir, orada tüzel kişiliği haiz başka bir oluşum, adı vakıf da olabilir yani vakıfla da sınırlı tutmadık, onu anlatmaya çalışıyorum. Yani başka bir tüzel kişilik de olabilir, önemli olan o vakfiyedeki şart.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, redaksiyon yetkisiyle -ki burada Başbakan Yardımcısı olarak geçiyor- ilgili Başbakan Yardımcısı olarak redaksiyon yetkisiyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun diğer maddelerinde de Başbakan Yardımcısına atıfta bulunulduğu için burada da, bu maddelerde de Başbakan Yardımcısı olarak bıraktım.

Değerli arkadaşlar, yarın saat sabah 10.00’da buluşmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.46

